

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної кібернетики та інформатики

Восьма Всеукраїнська наукова

Інтернет-конференція

**"Значення сучасної науки для
динамічного розвитку України"**

29-30 грудня 2011 р.

Тернопіль – 2011

Значення сучасної науки для динамічного розвитку України. Матеріали Восьмої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції 29-30 грудня 2011 р. – Тернопіль: Тайп, 2011. – 90 с.

Збірник підготовлено за матеріалами Восьмої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції кафедри економічної кібернетики та інформатики Тернопільського національного економічного університету від 29-30 грудня 2011 р.

Організаційний комітет: д.е.н., доцент Ляшенко О.М. – голова оргкомітету, завідувач кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.ф.-м.н., професор Боднар Д.І. – професор кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.е.н., професор Гуцайлюк З.В. – професор кафедри обліку у виробничій сфері ТНЕУ;
д.ф.-м.н., професор Недашковський М.О. – професор кафедри ЕКІ ТНЕУ;
д.т.н., професор Рогатинський Р.М. – проректор з наукової роботи ТНТУ ім. Івана Пулюя;
к.е.н. Мачуга Р.І. – секретар конференції, доцент кафедри ЕКІ ТНЕУ.

Друкується на підставі рішення кафедри економічної кібернетики та інформатики ТНЕУ, протокол № 7 від "4" січня 2012 р.

Відповідальний за випуск: д.е.н., доцент Ляшенко О.М.

Тексти матеріалів конференції подаються в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори.

Наша адреса: 46020, м. Тернопіль, майдан Перемоги, 3, к. 2212.

URL Інтернет-конференції: <http://www.konferenciaonline.org.ua/>

Секція 1. Інформаційні системи і технології

Алімасова Д.П.

*РВНЗ «Кримський гуманітарний університет», м. Ялта
Кафедра математики, теорії та методики навчання математики, аспірант*

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ТОЧКИ ЗОРУ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Система – це цілісний об’єкт, який розглядається як сукупність окремих елементів, що мають певні взаємозв’язки за якими виконують різні функції в наслідку чого з’являються нові інтегративні якості (адаптивність, стабільність, гнучкість, наступність, динамічність, варіативність, прогностичність, демократичність).

За функціональною ознакою систему можна розділити на підсистеми, елементи яких виконують однотипні функції. Функції системи розділяються на внутрішні і зовнішні. Внутрішні функції направлені на забезпечення функціонування, вдосконалення і розвиток самої системи, наприклад виробництво нових елементів системи, підвищення ефективності створюваних елементів і т.п. Зовнішні функції системи інтерпретуються як випуск деяких узагальнених зовнішніх (по відношенню до даної системи) продуктів.

Будь-який процес (біологічний, хімічний, математичний тощо) можна роздивлятися як систему, якій притаманна певна структура. Під структурою системи розуміється розподіл функціонуючих елементів системи за часом створення, по виконуваних функціях і ефективності їх виконання. Передбачається, що в системі відбувається оновлення її елементів, що полягає у введенні в дію нових, більш ефективніших елементів і ліквідації первісних елементів. Нові елементи, що вводяться в дію, можуть поступати в систему ззовні або створюватися усередині самої системи (у одній з підсистем самовдосконалення системи).

Оскільки кожне явище можна проаналізувати як систему, то одним з універсальних інструментів сучасного наукового пізнання являється системний підхід, який відображає загальний зв’язок компонентів і процесів довкілля та орієнтує на дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців, як цілісну множину елементів, що мають певну будову і свої закони функціонування.

Сутність системного підходу полягає в реалізації розгляду відносно самостійних компонентів не ізольовано, а в їхніх зв’язаності, розвиткові й динаміці. Він дає змогу виявити інтегровані системні властивості та якісні характеристики, що відсутні в складових системних елементах. Предметний, функціональний та історичний аспекти системного підходу потребують виконання в єдності таких домінант дослідження, як історичність, конкретність, урахування всебічних зв’язків і розвитку [1, с. 36].

В нашому дослідженні ми використовували системний підхід в аналізованні поняття «готовність майбутніх менеджерів готельного, курортного та туристичного підприємств до використання нових інформаційних технологій у професійній діяльності».

В працях В.Г. Афанасьєва, Г.В. Івшиної, П.Ф. Кравчука та інших дослідників поняття «готовність до використання інформаційних технологій у творчих процесах» визначаються, як уміння строїти свою діяльність с вживанням нової техніки, яка дозволяє виключити шаблонні дії, підвищити зріст творчого мислення, що оказує значний вплив на висування нових переконань.

Готовність з точки зору системного підходу в своїх дослідженнях розглядали: Л.М. Філонова, О.О. Ярошенко та інші.

У нашому дослідженні визначення дефініції «готовність» ґрунтується на системному підході та розглядається як система, що має складну структуру, котра являє єдність статичної (характеризує готовність з змістовного боку) та динамічної (відображає процес її формування та розвитку) підструктур, поєднує в собі професійно значущі якості та психічні стани які утворюють в сукупності здібність адаптуватися до фахових умов, що має

безперечний вплив на успішність здійснення професійної діяльності та визначних напрямів професійно-особистісного росту, в результаті чого формується професійна підготовка фахівця до виконання своїх функціональних обов'язків.

З метою більш детального розглядання процесу підготовки сучасного менеджера готельного, туристичного та курортного підприємств до використання нових інформаційних технологій нами була розроблена відповідна теоретична модель та побудована модель динамічної системи, яка складалась з функціонального (адаптаційна, спонукальна, інформаційна, трансляційна та регулююча функції), предметного та історичного аспектів.

За допомогою функціонального аспекту проаналізовано внутрішнє функціонування системи та виконання її зв'язків та зовнішнє (вихід і вхід). Предметним аспектом проаналізовані будова та внутрішні зв'язки системи та аналіз будови підсистем і зовнішніх зв'язків системи, що досліджується. За допомогою історичного аспекту зроблено генетичний аналіз та спрогнозований її розвиток [2].

Зроблений аналіз дозволив роздивитися готовність майбутнього менеджера готельного, курортного та туристичного підприємства до використання нових інформаційних технологій в професійній діяльності як готовність, що представляє собою інтегративне утворення особистості, що має системну організацію, складну багаторівневу структуру і виступає як сукупність, взаємодія і взаємопроникнення мотиваційного, когнітивного і діяльнісного компонентів, ступінь сформованості яких дозволяє спеціалісту-менеджеру ефективно використовувати нові інформаційні технології при вирішенні професійних завдань.

Література

1. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.Л. Ортинський – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
2. Електронний ресурс: <http://www.metodolog.ru/00050/00050.html>

e-mail: alimasova.darya@mail.ru

Вжишкевич Г.А.

*Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка, м. Кам'янець-Подільський
Кафедра інформатики, студент*

ЧИСЕЛЬНІ МЕТОДИ ЗАСОБАМИ C# 4.0

Чисельні методи є базовими методами наближень, з основними підходами в області апроксимації функцій, чисельного диференціювання, інтегрування тощо.

Використання мови програмування C# та .Net Framework 4.0 дозволяє застосувати багатопотокове програмування.

Багатопроцесорні машини стають стандартом у міру того, як швидкість окремих процесорів зростає все повільніше і повільніше. Отже, щоб підвищити продуктивність, програма повинна працювати паралельно на декількох процесорах. На жаль, писати алгоритми, які використовують переваги багатоядерності, все ще дуже важко. Більшість застосунків, як і раніше використовує тільки одне ядро процесора, в результаті на багатоядерних машинах їх робота не прискорюється. Потрібно шукати інші шляхи.

Щоб істотно полегшити написання супроводжуваного коду, який автоматично використав би кілька процесорів, була розроблена бібліотека розпаралелювання завдань (TPL). Використовуючи цю бібліотеку, можна виділяти місця, придатні для розпаралелювання, в існуючому послідовному коді. Виділені таким чином паралельні завдання будуть виконуватися одночасно на всіх доступних процесорах. Як правило, у результаті швидкість роботи істотно збільшується.

Дана бібліотека:

- Спрощує створення і застосування потоків

– Дозволяє автоматично використовувати декілька процесорів

Цей потенційний паралелізм можна оголосити з допомогою виклику методу `Parallel.For` бібліотеки TPL:

```
Parallel.For (0, 100, delegate (int i) {  
    a [i] = a [i] * a [i];});
```

Parallel.For – це звичайний статичний метод з трьома аргументами. Його останнім аргументом є вираз «delegate». Це вираз включає в себе тіло циклу, що дозволяє особливо легко експериментувати з включенням в програму елементів паралелізму.

Бібліотека містить складні алгоритми динамічного розподілу роботи і автоматично пристосовується до конкретної машини і до робочого навантаження. У той же час примітивні бібліотеки дозволяють тільки вказати на можливий паралелізм, але не гарантують паралельного виконання. Наприклад, на однопроцесорній машині паралельний цикл буде виконаний послідовно. Швидкість його виконання буде дуже близька до швидкості виконання суворо послідовного коду. Однак на двоядерному комп'ютері, залежно від навантаження, бібліотека задіє два потоки для паралельного виконання циклу. Можна відразу включити конструкції паралельного виконання в код, тоді при наявності декількох процесорів програма автоматично почне їх використовувати. У той же час, код буде швидко працювати і на однопроцесорних машинах.

Застосування паралельних обчислень до чисельних методів

В даному випадку паралельні обчислення застосовані до інтегрування методом трапецій.

Написана функція без використання паралельних обчислень (лістинг а). Змінна `locI` використовуватиметься для збереження результату, `h` – величина кроку інтегрування, що обчислюється за формулою $h = (b - a) / n$, `a` та `b` – початок та кінець проміжку інтегрування, `n` – рівномірне розбиття відрізка.

В лістингу б використовуються паралельні обчислення, застосовано цикл `Parallel.For`, що дозволить паралельно працювати кільком процесорам і зменшить час роботи функції.

<pre>private double integral(double a, double b, int n) { double locI, h, xi; double[] y = new double[n + 1]; int i; h = (b - a) / n; for (i = 0; i < n + 1; i++) { y[i] = fn(a + i * h); } locI = (y[0] + y[n]) / 2.0; for (i = 1; i < n; i++) { locI = locI + y[i]; } locI = locI * h; return locI; }</pre>	<pre>private double integral(double a, double b, int n) { double locI, h; double[] y = new double[n+1]; int i; h = (b - a) / n; Parallel.For(0, n+1, k => { y[k] = fn(a + k * h); }); locI = (y[0] + y[n])/2.0; for(i = 1; i < n; i++) { locI = locI + y[i]; } locI = locI * h; return locI; }</pre>
---	--

а

б

Для розбору введених даних використовуємо парсер – Simple Math Parser для якого дописано додаткові операції для розбору даних відповідно до розробленого застосунку.

Щоб продемонструвати оптимальність використання паралельних обчислень скористаємось нижче наведеним прикладом.

Знайти інтеграл функції x^3+2 методом трапецій на проміжку від 0 до 2, з точністю 0.000001.

Викличемо функції 1000 разів, і знайдемо середній час виконання. Часом виконання програми буде деякий системний час, тобто кількість тіків процесора під час роботи програми (рис. 1).

```
послідовні обчислення
результат обрахунків: 8,000000005960464
системний час роботи: 37366387
Для продовження натисніть будь-яку клавішу . . .
```

Рис. 1.

Також виконаємо дану програму і з застосуванням паралельних обчислень, обрахунки проведемо 1000 разів (рис. 2).

```
паралельні обчислення
результат обрахунків: 8,000000005960464
системний час роботи: 20050510
Для продовження натисніть будь-яку клавішу . . .
```

Рис. 2.

Як видно із результату виконання програми, в порівнянні з послідовними обчисленнями при паралельному обрахунку значень ми скорочуємо час обрахунку майже вдвічі.

Даний підхід забезпечує використання всіх наявних ресурсів на комп'ютері користувача та суттєво прискорює роботу програми.

Література

1. Simple Math Parser. – Режим доступу: <http://simplemathparser.codeplex.com>
2. Parallel Extensions для .net 3.5. – Режим доступу: <http://habrahabr.ru/blogs/net/45732/3>
3. Библиотека параллельных задач. – Режим доступу: <http://msdn.microsoft.com/ru-ru/library/dd460717.aspx>

e-mail: vzh@kpnu.km.ua

Горбачук В.М., к.ф.-м.н.

*Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, м. Київ
Відділ математичних методів дослідження операцій, старший науковий співробітник*

Кетрушка Н.І., Лециньська Л.В.

*Міжнародний християнський університет, м. Київ
Бізнес-адміністрування, бакалаври*

ПАРАМЕТРИ ФУНКЦІЇ КОББА-ДУГЛАСА ДЛЯ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ У 2007-2009 РР.

У 2007–2009 рр. значних змін зазнали такі види економічної діяльності (ВЕД) України: С – добувна промисловість; D – переробна промисловість; E – виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; F – будівництво. Позначимо CDE галузь промисловості, що складається з ВЕД С, D, E.

Виробнича функція Кобба–Дугласа $\hat{Y} = cK^aL^b$, де K та L – обсяг капіталу (capital) та праці (labor) відповідно, a , b , c – деякі параметри [1], дає оцінку \hat{Y} для валової доданої вартості (ВДВ; yield) Y кожного регіону. Маючи щороку по 27 регіональних спостережень L (табл. 2, 5), Y , K (табл. 3, 4, 6), за допомогою MS Excel знайдемо оцінки значень

параметрів для галузей промисловості CDE та будівництва F (табл. 1). R^2 та SD означає коефіцієнт детермінації та стандартне відхилення (standard deviation) відповідно.

Таблиця 1

Рік	Параметри лінійної залежності $\ln Y = \ln c + a \ln K + b \ln L$ для галузей CDE та F														
	2007					2008					2009				
	$\ln c$	a	b	$a+b$	R^2	$\ln c$	a	b	$a+b$	R^2	$\ln c$	a	b	$a+b$	R^2
CDE	1,14	0,19	0,89	1,08	0,96	1,06	0,17	0,93	1,10	0,96	0,74	0,34	0,73	1,08	0,96
SD	0,38	0,11	0,13			0,39	0,14	0,16			0,37	0,13	0,17		
F	2,74	0,57	0,33	0,89	0,91	3,20	0,43	0,46	0,89	0,89	3,30	0,28	0,63	0,91	0,85
SD	0,36	0,12	0,16			0,37	0,11	0,16			0,41	0,10	0,16		

У промисловості 2009 р. найкращі значення залишків $\ln Y - \ln \hat{Y} = \ln(Y/\hat{Y})$ мали Одещина (0,56), Черкащина, Тернопільщина (0,28), Полтавщина, Луганщина, а найгірші – Рівненщина (-0,36), Івано-Франківщина, Чернівеччина (-0,17), Донеччина (-0,17), Житомирщина, Львівщина, Хмельниччина (табл. 4).

Таблиця 2

Середньомісячна заробітна плата W (в розрахунку на одного штатного працівника, грн.), зайняті N (тис. осіб) [2], середньорічна заробітна плата $L = 12WN$ (млн грн.) у галузі промисловості регіонів України

Регіон (Р) / Рік (Р)	W			N			L		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Вінниччина (Вн)	1171	1564	1741	101,6	98,2	84	1428	1843	1755
Волинь (Вл)	1188	1575	1597	56,4	60,1	54,6	804	1136	1046
Дніпропетровщина (Дп)	1774	2209	2298	484,7	463,6	430,3	10318	12289	11866
Донеччина (Дч)	1790	2329	2415	651	631,2	566,3	13983	17641	16411
Житомирщина (Жт)	1181	1566	1607	99,1	96,6	86,8	1404	1815	1674
Закарпаття (Зк)	1048	1362	1503	68,4	66,9	65,7	860	1093	1185
Запоріжчина (Зп)	1776	2274	2290	232,5	230,1	202,9	4955	6279	5576
Івано-Франківщина (ІФ)	1485	1837	1918	86,5	85,7	75	1541	1889	1726
Київ (Кв)	2024	2628	2722	180,4	179,6	166,6	4382	5664	5442
Київщина (Кш)	1628	2150	2346	153,9	151,2	138,7	3007	3901	3905
Кіровоградщина (Кг)	1221	1627	1708	64,9	63	58,2	951	1230	1193
Крим (Км)	1386	1740	1827	108,2	98,8	89,8	1800	2063	1969
Луганщина (Лг)	1575	2124	2268	296,3	288	261,5	5600	7341	7117
Львівщина (Лв)	1278	1668	1792	176,1	175,1	172,6	2701	3505	3712
Миколаївщина (Мк)	1564	2088	2318	85,1	82,8	77,5	1597	2075	2156
Одещина (Од)	1336	1741	1805	108,6	105,9	98,4	1741	2212	2131
Полтавщина (Пл)	1569	2023	2042	149,8	148,5	130,8	2820	3605	3205
Рівненщина (Рв)	1534	2050	2108	70,2	69,6	68,6	1292	1712	1735
Севастополь (Св)	1390	1773	1987	23,2	23,5	21,8	387	500	520
Сумщина (См)	1282	1677	1849	105,6	101,6	92	1625	2045	2041
Тернопільщина (Тр)	982	1331	1437	53,3	51,2	46,1	628	818	795
Харківщина (Хк)	1294	1694	1848	259,6	250	240,2	4031	5082	5327
Херсонщина (Хс)	1119	1509	1597	58,8	54,1	53,2	790	980	1020
Хмельниччина (Хм)	1308	1724	1804	85,1	86,2	76,9	1336	1783	1665
Черкащина (Чк)	1230	1647	1671	92,6	90,8	81,6	1367	1795	1636
Чернівеччина (Чв)	1046	1382	1514	42	42	38,2	527	697	694
Чернігівщина (Чг)	1257	1606	1717	79,1	77,1	68,6	1193	1486	1413

Таблиця 3

С	ВДВ Y (млн грн. у фактичних цінах) у ВЕД С, D, Е та галузі CDE [3]											
	С			D			Е			CDE		
Р/Р	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Вн	211	380	254	9890	12162	11332	1655	2303	2509	11756	14845	14095
Вл	103	218	234	9888	11135	6137	500	586	629	10491	11939	7000
Дп	16372	32226	26984	76712	101165	82965	5541	6836	7618	98625	140227	117567
Дч	13442	19988	17420	117296	146124	117358	9745	12291	13551	140483	178403	148329
ЖТ	902	1373	1044	7193	9183	8667	495	737	815	8590	11293	10526
Зк	89	129	95	9042	11241	7127	349	463	443	9480	11833	7665
Зп	768	1449	1266	52928	63454	46284	6158	7727	8101	59854	72630	55651
ІФ	1473	2098	1582	8250	8532	6917	2781	3315	2991	12504	13945	11490
Кв	11	8	3	43475	51739	41382	3403	4437	6303	46889	56184	47688
Кщ	93	212	151	20819	27651	26660	2548	3266	3833	23460	31129	30644
Кг	547	973	854	6060	7679	6820	544	735	906	7151	9387	8580
Км	693	866	739	9636	12545	12192	1545	1986	1948	11874	15397	14879
Лг	8903	12801	11168	45165	60206	50578	3149	4027	4253	57217	77034	65999
Лв	1177	1575	1421	19368	23437	20679	2029	2834	3137	22574	27846	25237
Мк	134	193	108	11985	14465	14202	2452	3258	3407	14571	17916	17717
Од	20	34	25	17550	29732	28084	1457	1892	2309	19027	31658	30418
Пл	6439	8406	8296	32464	36374	30290	1178	2060	2569	40081	46840	41155
Рв	194	359	284	6868	8791	6869	3348	4151	3567	10410	13301	10720
Св	149	199	176	2209	2581	1951	361	650	661	2719	3430	2788
См	2936	3821	2721	9916	12805	12321	781	969	1213	13633	17595	16255
Тр	103	235	149	4614	6316	5790	476	616	674	5193	7167	6613
Хк	1577	2261	2179	29333	41120	37680	4183	5200	5487	35093	48581	45346
Хс	48	78	53	5295	7065	7378	570	745	885	5913	7888	8316
Хм	121	195	124	7627	10391	8231	3621	3612	4011	11369	14198	12366
Чк	253	331	159	13369	21958	18455	887	1488	1912	14509	23777	20526
Чв	12	15	40	3014	3721	2971	405	592	587	3431	4328	3598
Чг	793	1128	963	8237	10043	8912	737	912	1430	9767	12083	11305

У будівництві 2009 р. найкращі значення залишків $\ln Y - \ln \hat{Y} = \ln(Y/\hat{Y})$ мали також Одещина (0,48) і Тернопільщина (0,23), Київ (0,51), Хмельниччина, Рівненщина, Дніпропетровщина, Харківщина, Івано-Франківщина, а найгірші – також Донецщина (-0,54) і Чернівецьщина (-0,39), Луганщина (-0,59), Кіровоградщина, Полтавщина, Херсонщина, Закарпаття, Запоріжчина (табл. 6).

Протягом 2007–2009 рр. значення R^2 у промисловості було стійким, а у будівництві зменшувалося з ростом ризиків. У кризовому 2009 р. ролі капіталу (a) і праці (b) у будівництві були меншими, а роль (імпортованих) технологій ($\ln c$) була вчетверо більшою, ніж у промисловості (табл. 1).

Протягом 2007–2009 рр. відношення зарплати до ВДВ у промисловості було у кілька разів вищим, ніж у будівництві (табл. 4, 6), хоча роль праці в обох галузях стала майже однаковою у 2009 р. (табл. 1). Тому промисловість мала збільшувати віддачу від масштабу ($a + b$), а будівництво – зменшувати.

Таблиця 4

К	Основні засоби K (млн. грн.) [2] та значення залишків $\ln Y - \ln \hat{Y}$ і відношень L/Y у галузі промисловості CDE регіонів України								
	K			$\ln Y - \ln \hat{Y}$			L/Y (%)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009

Вн	11831	16965	17648	-0,05	-0,12	-0,02	12,14	12,42	12,45
Вл	6385	7820	8810	0,47	0,25	-0,10	7,66	9,51	14,95
Дп	87959	118935	163025	-0,07	0,03	-0,06	10,46	8,76	10,09
Дч	93833	119462	223451	0,00	-0,06	-0,17	9,95	9,89	11,06
Жт	9583	11444	11925	-0,30	-0,31	-0,14	16,35	16,07	15,90
Зк	5272	5519	6743	0,35	0,33	-0,01	9,07	9,24	15,46
Зп	60272	65242	72544	0,16	0,10	0,03	8,28	8,65	10,02
Іф	13113	14313	16324	-0,07	-0,17	-0,18	12,33	13,55	15,02
Кв	36939	44379	49825	0,12	0,01	0,02	9,34	10,08	11,41
Кщ	19005	23937	25180	-0,11	-0,13	0,05	12,82	12,53	12,74
Кг	7866	9370	10043	-0,10	-0,10	-0,04	13,30	13,10	13,90
Км	15342	18146	19298	-0,29	-0,20	-0,08	15,16	13,40	13,23
Лг	35090	41473	46251	0,11	0,09	0,17	9,79	9,53	10,78
Лв	19137	22024	27859	-0,05	-0,13	-0,14	11,96	12,59	14,71
Мк	25109	25961	27473	-0,08	-0,11	-0,09	10,96	11,58	12,17
Од	16226	18497	20637	0,20	0,46	0,56	9,15	6,99	7,01
Пл	51045	42189	59840	0,29	0,25	0,20	7,04	7,70	7,79
Рв	20201	20933	22296	-0,18	-0,19	-0,36	12,41	12,87	16,19
Св	1903	2027	2664	0,00	0,00	-0,10	14,23	14,58	18,64
См	13168	13969	14745	-0,03	-0,01	0,08	11,92	11,62	12,56
Тр	3705	4614	4509	0,09	0,13	0,28	12,09	11,41	12,02
Хк	48362	50979	53765	-0,15	-0,06	-0,04	11,49	10,46	11,75
Хс	8479	8504	9821	-0,14	-0,04	0,06	13,35	12,42	12,26
Хм	16155	17086	17572	-0,08	-0,13	-0,11	11,75	12,56	13,46
Чк	17795	18545	19508	0,13	0,36	0,38	9,42	7,55	7,97
Чв	2909	3187	3740	-0,12	-0,16	-0,17	15,37	16,09	19,29
Чг	13685	14674	15444	-0,10	-0,10	-0,03	12,22	12,30	12,50

Таблиця 5

Середньомісячна заробітна плата W (в розрахунку на одного штатного працівника, грн.),
зайняті N (тис. осіб) [2], середньорічна заробітна плата $L = 12WN$ (млн грн.) у галузі
будівництва регіонів України

Р/Р	W			N			L		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Вн	1370	1623	1353	27,2	27,4	21,1	37,3	44,5	28,5
Вл	1197	1597	1165	16,6	16,7	13,5	19,9	26,7	15,7
Дп	1348	1566	1172	69,6	69,8	62,7	93,8	109,3	73,5
Дч	1578	2039	1708	131,4	134,5	109,5	207,3	274,2	187,0
Жт	1167	1436	1266	27,8	28,9	27,5	32,4	41,5	34,8
Зк	1092	1520	1354	30,3	30,2	31,7	33,1	45,9	42,9
Зп	1382	1668	1258	31,9	32,5	34,4	44,1	54,2	43,3
Іф	1062	1242	1015	27,1	28,4	26,8	28,8	35,3	27,2
Кв	2050	2543	1886	99,8	98,6	84,6	204,6	250,7	159,6
Кщ	1513	1816	1404	53,8	53,9	44,6	81,4	97,9	62,6
Кг	1043	1358	1576	16,2	16,6	16	16,9	22,5	25,2
Км	1434	1624	1148	43,4	41,9	39,1	62,2	68,0	44,9
Лг	1375	1629	1563	53,7	52,1	48,2	73,8	84,9	75,3
Лв	1213	1512	1254	65	66,8	80,6	78,8	101,0	101,1
Мк	1501	1745	1787	28,2	28,8	24,8	42,3	50,3	44,3
Од	1220	1332	1200	48,8	49,6	43,9	59,5	66,1	52,7
Пл	1700	2155	2156	29,5	29,8	23,9	50,2	64,2	51,5
Рв	1247	1497	1580	26,6	26,9	24	33,2	40,3	37,9

Св	1679	1986	1212	12	12,2	13	20,1	24,2	15,8
См	1217	1487	1243	25,5	26,1	23,1	31,0	38,8	28,7
Тр	1010	1367	1142	17,7	17,9	17,1	17,9	24,5	19,5
Хк	1577	1988	1950	51,4	53,2	57,1	81,1	105,8	111,3
Хс	978	1224	1125	15,8	17	16,5	15,5	20,8	18,6
Хм	1225	1526	1178	21,1	21,9	19,1	25,8	33,4	22,5
Чк	1209	1484	1174	22,1	23,3	28,1	26,7	34,6	33,0
Чв	1396	1775	1677	20,3	20,9	20,5	28,3	37,1	34,4
Чг	1249	1506	1260	17,4	17,5	14,8	21,7	26,4	18,6

Таблиця 6

ВДВ Y (млн. грн. у фактичних цінах) [3], основні засоби K (млн. грн.) [2], значення залишків $\ln Y - \ln \hat{Y}$ і відношень L/Y у галузі будівництва

Р/Р	Y			K			$\ln Y - \ln \hat{Y}$			L/Y (%)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Вн	2344	2543	1620	692	957	980	0,13	-0,06	0,05	1,59	1,75	1,76
Вл	1548	1918	968	362	410	427	0,29	0,26	0,15	1,28	1,39	1,62
Дп	5842	6578	4532	1660	2562	2256	0,25	0,05	0,25	1,61	1,66	1,62
Дч	8144	9845	6090	4141	6660	13724	-0,20	-0,38	-0,54	2,55	2,79	3,07
Жг	1150	1586	1360	444	506	587	-0,28	-0,23	-0,10	2,82	2,62	2,56
Зк	1314	1956	1686	722	802	1067	-0,43	-0,26	-0,19	2,52	2,35	2,55
Зп	1988	2626	1772	845	928	1047	-0,20	-0,11	-0,14	2,22	2,06	2,44
ІФ	2177	2929	1741	696	828	794	0,14	0,25	0,22	1,32	1,20	1,56
Кв	23523	29417	16679	11975	15725	16487	0,26	0,39	0,51	0,87	0,85	0,96
Кщ	4619	5930	3989	1891	2037	2952	-0,02	0,10	0,15	1,76	1,65	1,57
Кг	1172	1449	982	527	1228	1364	-0,15	-0,42	-0,46	1,44	1,56	2,57
Км	4784	5874	3975	4130	5158	6634	-0,34	-0,15	0,13	1,30	1,16	1,13
Лг	2515	2751	1611	955	1112	1073	-0,20	-0,34	-0,59	2,94	3,09	4,68
Лв	4628	5936	4310	1425	1706	1772	0,16	0,16	0,07	1,70	1,70	2,35
Мк	1894	2075	1596	581	706	646	-0,02	-0,19	-0,12	2,23	2,42	2,78
Од	6163	7012	4583	1678	1636	2179	0,44	0,54	0,48	0,97	0,94	1,15
Пл	2239	2885	2146	1584	1998	2157	-0,48	-0,42	-0,26	2,24	2,23	2,40
Рв	1391	1861	2245	328	511	566	0,07	-0,06	0,35	2,38	2,16	1,69
Св	659	1071	791	195	240	326	-0,22	-0,05	0,02	3,06	2,26	1,99
См	1301	1611	1090	416	390	395	-0,11	-0,07	-0,09	2,39	2,41	2,63
Тр	1078	1575	1153	287	359	364	0,09	0,16	0,23	1,66	1,55	1,69
Хк	5733	7622	6393	2297	2862	3134	0,09	0,17	0,24	1,41	1,39	1,74
Хс	1034	1509	737	328	553	453	0,02	0,00	-0,25	1,49	1,38	2,52
Хм	1734	2182	1535	540	613	472	0,09	0,11	0,35	1,49	1,53	1,47
Чк	2302	2513	1459	615	596	637	0,29	0,25	-0,02	1,16	1,38	2,26
Чв	1495	2530	1657	383	564	3446	0,11	0,25	-0,39	1,90	1,47	2,07
Чг	1536	1578	931	377	437	547	0,23	0,04	-0,07	1,41	1,67	2,00

Література

1. Фактори економічного зростання в Україні та сусідніх державах / В. Горбачук, В. Зеленюк (ред.). – К.: American Councils; Альтерпрес, 2004. – 200 с.
2. Статистичний збірник "Регіони України", 2010. Ч. 1. – К.: Держкомстат, 2010. – 367 с.
3. Валовий регіональний продукт за 2001-2009 роки. – К.: Держкомстат, 2011. – 155 с.

e-mail: GorbachukVasyl@netscape.net

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій при формуванні професійного мовлення студентів біржової діяльності покликане оптимізувати процес навчання. Інформаційно-комунікаційні технології – це система сучасних методів, прийомів праці і їх організації на основі комп'ютерно-технічних засобів, спрямованих на збирання, накопичення, зберігання, опрацювання, передавання, розповсюдження, представлення й використання інформації, що розширює можливості людини в суспільній діяльності [1].

Виконання контрольних тестів у комп'ютеризованих аудиторіях, використання мультимедійної дошки, пошукові завдання в глобальній мережі, спостереження за біржовими торгами в режимі on-line є важливим фактором усвідомленого підходу до формування професійного мовлення майбутніх брокерів і дилерів. Сучасні технічні можливості ВНЗ дають можливість супроводжувати кожний етап навчального заняття, наприклад, з української мови (за професійним спрямуванням) застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Актуалізацію професійно-мовленнєвих знань майбутніх біржовиків можна здійснювати шляхом розподілу їх на групи й почергово організувати роботу з комп'ютерною технікою і картками протягом 5-7 хвилин або за допомогою мультимедійного проєктора є можливість виконувати запропоновані мовні завдання з усією групою одночасно.

На заняттях із комп'ютерним супроводом доцільно й зручно проводити оголошення, представлення теми й очікуваних результатів за допомогою пакета Microsoft Office PowerPoint.

Під час підбиття підсумків заняття доцільно повернутися до слайдів презентацій пакета Microsoft Office PowerPoint, які використовувалися на етапі представлення теми й очікуваних навчальних результатів. Це дає можливість майбутнім біржовикам самостійно визначати рівень опанування певними професійно-мовленнєвими знаннями й уміннями.

Осмилення нових знань й умінь на навчальному занятті з української мови (за професійним спрямуванням) варто базувати на програмах, які розвивають комунікативні навички студентів (дискусії в чаті або форумі як у межах однієї групи, так і в більших масштабах).

Систематизація й узагальнення набутих професійно-мовленнєвих знань й умінь може відбуватися у вигляді інтерв'ю з фахівцями, пошуку наукової інформації з проблемних питань, презентації Microsoft Office PowerPoint тощо. Ми пропонуємо під час вивчення термінів та професіоналізмів у біржовій діяльності використовувати on-line трансляції біржових торгів.

Етап перевірки знань й умінь також неможливий без використання інформаційно-комунікаційних технологій. Комп'ютер є важливим допоміжним інструментом перевірки знань, умінь і навичок. Особливість комп'ютерно-зорієнтованих форм перевірки знань – можливість організації і проведення об'єктивних і детальних видів контролю шляхом забезпечення кожного студента необхідною кількістю завдань, організації самоконтролю тощо. Доцільним, на нашу думку, є можливість студентів надіслати виконані домашні завдання на електронну скриньку викладача. Наприклад, при вивченні документів щодо особового складу, студенти повинні скласти резюме і надіслати його на електронну скриньку викладача.

1. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – 136 с.

2. Шиман О.І. Урахування вимог сьогодення при побудові змісту курсу інформаційних технологій на гуманітарних факультетах педагогічних ВНЗ / О.І. Шиман // Інформаційні технології в освіті: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. – Мелітополь: МДПУ, 2006. – С. 69-71.

e-mail: gordienko.v.p.79@mail.ru

Квашук Д.М., здобувач

Університет економіки та права "КРОК", м. Київ

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ

В ході визначення основних вимог для застосування технологій діяльності підрозділів конкурентної розвідки, хочеться відзначити, що на сьогоднішній день технології діяльності підрозділів зазнають значних змін під натиском нових інформаційних технологій. І ці зміни детально описують такі науковці як: Ткачук Т.Ю., Ян Гордон, Сливоцький Андріян, та інші. Основна думка зазначена в їх наукових працях визначає, що традиційні маркетингові технології (які досить часто використовується в діяльності підрозділів конкурентної розвідки), а також первинні для багатьох фахівців принципи конкурентної боротьби пали під натиском нових технологій та їх конкурентних проявів. До таких відносяться: 1) накопичувачі інформації великих розмірів; 2) автоматизація ділового регламенту; 3) зростаючі прорахункові здібності; 4) конвергенція.

Накопичення інформації значних об'ємів науковець зазначає тому, що до інформаційної бази даних можливо занести всі процеси що відбуваються в зовнішньому середовищі, та які мають вплив на діяльність підприємства.

Під автоматизацією ділового регламенту науковець має на увазі кількісні методи прийняття рішень. За допомогою сучасних інформаційних систем виникає можливість автоматизувати деякі процеси збору інформації, що дає змогу скоротити час на проведення збору та аналізу інформації.

Зростаючі прорахункові здібності теж скорочують час на проведення інформаційно-аналітичної діяльності за рахунок структурування інформаційних потоків за визначеними критеріями, В першу чергу це стосується аналітичної діяльності фахівців підрозділів конкурентної розвідки.

Під конвергенцією технологій науковець має на увазі адаптивний процес зближення інформаційних технологій до діяльності підрозділу конкурентної розвідки. Основна наукова думка Я. Гордона має такий вигляд (рис 1).

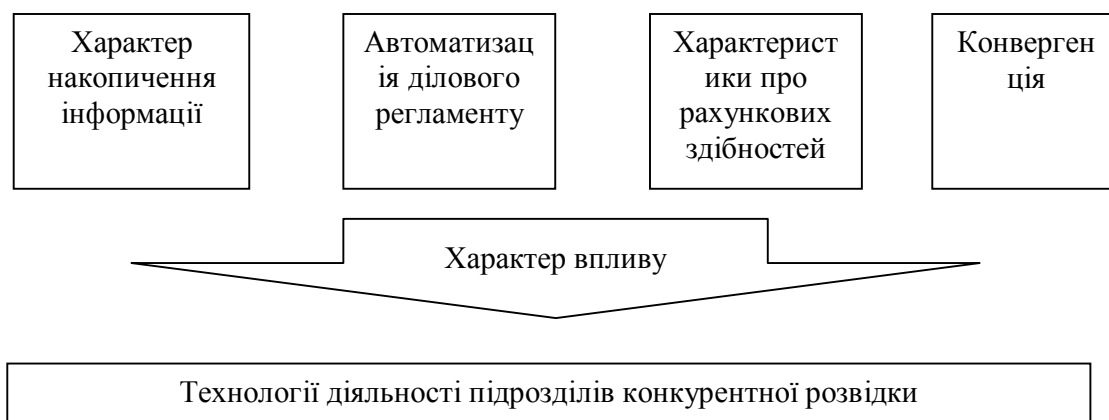

Рис. 1. Характер впливу сучасних вимог в інформаційному середовищі на технології діяльності підрозділів конкурентної розвідки

Література

1. Ян Гордон «Целевая конкуренция»; пер. с англ. [С. Жильцов, И. Малкова, Е. Федорова]. – М.: Вершина, 2006. – 368 с.
2. Ткачук Т.Ю. Організаційні аспекти діяльності служби конкурентної розвідки / Т.Ю. Ткачук // Бизнес и безопасность. – 2006. – № 5. – С. 66-69.
3. Портер М.Е. Конкуренція / Перекл. з англ. – М.: Вільямс, 2002 – 495 с.
4. Нежданов И.Ю. Технологии разведки для бизнеса / И.Ю. Нежданов. – М.: Ось-89, 2009. – 400 с.
5. Сливоцький Андріян. Міграція капіталу: Як у замислах на кілька кроків випередити своїх конкурентів. – М.: Пульсари, 2001. – 296 с.
6. Портер Майкл. Конкуренция: Пер. з англ. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2005. – 608 с.

e-mail: qwert112112@ukr.net

Кльомін О.С.

*Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Кафедра захисту інформації, студент*

МОБІЛЬНІ ЗАГРОЗИ

Поширення смартфонів і комунікаторів, планшетів і електронних книжок, що активно задіюють бездротові модулі для зв'язку з Мережею і зовнішнім світом, зміцнило зростаючий тренд до появи шкідливих програм під популярні мобільні ОС.

Фокус зловмисників, які розробляють віруси для мобільних пристроїв, залишився тим самим - це крадіжка даних і грошей з рахунків абонента. З поширенням мобільних банків (реалізуються як у вигляді веб-інтерфейсу, так і у вигляді мобільних додатків), коли смартфон стає інструментом для доступу до більших сум, ніж залишок на передплаченому балансі, зловмисники сконцентрувалися і на цьому напрямку. Більш складні атаки, що дозволяють перетворити мобільний зв'язок в розподілену бот-мережу для розсилки спаму, вірусів, DDoS-активності за аналогією з настільними системами, раніше не були доступні, але вже зараз вони стають реальністю, оскільки відповідні програмні засоби і середовище для їх виконання вже існують.

За консолідованими даними декількох вірусних лабораторій, що займаються аналізом «живих» екземплярів шкідливого ПЗ, у світі зараз налічується близько 1000-1300 різних програм, що відносяться до троянів, черв'яків і бекдорів, написаних для мобільних ОС. Їх число стрімко росте. Лідерами у відношенні платформи поки залишаються платформи J2ME (для звичайних стільникових телефонів) і S60, хоча нові платформи Android OS і IOS також вносять свої корективи в картину на ринку. За даними «Доктор Веб» на січень 2011 року було зареєстровано близько 50 шкідливих програм, а вже у вересні 2011 року їх кількість наблизилася до 400.

Найбільш поширеними є SMS-трояни і шпигуни. Подібні програми поширені в силу легкості свого виготовлення та масовості відповідних інструментів.

Ряд програм, зокрема, Zbot, вміє фільтрувати SMS на предмет знаходження в них ідентифікаторів банківських рахунків, кодів підтвердження операцій в інтернет-банках і різноманітних майстер-паролів.

На мобільних платформах в 2011 році з'явилися й різні веб-загрози: від нав'язливих спливаючих вікон, які перешкоджають нормальній роботі браузера на Android OS і IOS (зловмисники пропонують відправити SMS для усунення проблеми), до підробки сертифікатів у інтернет-банків або платіжних систем з подальшими фішинг-атаками.

Новим вектором атак стає створення бот-мережі з мобільних пристроїв.

Створена мережа з планшетів і смартфонів може працювати за тим же алгоритмом і принципом, що і бот-мережа зі звичайних комп'ютерів. Поширювати мобільну програму для бот-мереж можна як через офіційні каталоги, вбудовуючи її в інші програми, так і через шкідливі сайти.

Таким чином, перспективи розвитку вірусних загроз для мобільних систем найближчим часом пов'язані з посиленням ролі планшетів в повсякденній роботі і перенесенні на них частини ділових функцій (наприклад, роботи з офісними документами, корпоративною поштою), що спричинить за собою певні труднощі в забезпеченні безпеки самих бездротових з'єднань і створення необхідної інфраструктури для захищеного доступу в корпоративні мережі.

Представлені сьогодні рішення по захисту мобільних пристроїв поки не досконалі і вирішують лише частину проблем. Однак ми бачимо стрімкий прогрес у цій галузі, і очікуємо нових рішень з питань безпеки мобільних пристроїв.

Література

1. Портал новин високих технологій і науки CyberSecurity / Веб сторінка - <http://www.cybersecurity.ru>
2. Презентація Джорджії Вейдман з TakeDownCon / Веб сторінка http://www.grmn00bs.com/GeorgiaW_Smartphone_Bots_SLIDES_Shmoocoon2011.pdf
3. CNews Інтернет-портал про високі технології <http://www.cnews.ru/>

e-mail: pada2sh@mail.ru

Мосолова К.С.

*Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Кафедра «Захист інформації», студентка 4 курсу*

ПРАТСТВО: ЗЛОЧИН ЧИ ПРИМУС?

Наразі питання нерозвиненості індустрії розроблення платного ПЗ (програмного забезпечення) в Україні є актуальним. Аналізуючи цю проблему, надходимо до невітшних висновків:

- 1) для створення ПЗ необхідні фахівці в області програмування і дизайну та менеджери для успішного керівництва проектом;
- 2) необхідні інвестиції або власні грошові кошти для оплати роботи фахівців і просування надалі продукту на ринок;
- 3) необхідні майданчики, через які користувачі могли б купувати дане ПЗ.

І що з цього ми на даний момент маємо:

1) Програмістів більш-менш в нас навчилися виховувати (більш менш, тому що більшості програмістам відбили бажання брати на себе відповідальність за прийняття рішень неправильними методами управління). З художниками і дизайнерами справи йдуть краще, але і їм не вистачає знань в області психології (щоб дизайн викликав у споживачів саме ті почуття та емоції, які передбачалося). А про менеджерів і говорити не доводиться, як не було так і немає. Щоправда зараз в деяких компаніях почали займатися вихованням та підготовкою своїх менеджерів, але їх настільки мало що це просто крапля в морі.

2) Інвестиції це взагалі болюче питання для Українського бізнесу. Для того щоб бізнес інвестував день, він не повинен боятися, що ці гроші будуть марно витраченими.

3) Майданчики, ось це насправді самий делікатний пункт. Тільки з появою додатків у соціальних мережах і більш менш стійкою системою, що склалася в системі виробник - соціальна мережа – користувач, все більше і більше вільних розробників і компаній починають вкладати гроші в розвиток і створення даних програм.

Але в інших сферах, крім соціальних мереж, справи йдуть як і раніше. Спроба купити і завантажити книгу у форматі .epub зі сфери ІТ-видань українською мовою виявилася

марною: ні на одному сайті не можна було цього зробити. Тобто самі видавництва віддали дану нішу в руки так званих піратів.

З аудіо і відео контентом відбувається практично теж саме, багато користувачів були б і раді дивитися якісні фільми і слухати якісну музику, але виникає невелика дилема. Багато користувачів просто не можуть знайти ресурси, які надають можливості покупки, а якщо і знаходять, то найчастіше процес купівлі та оплати організовані так, що не завжди навіть самий досвідчений користувач може зробити всі немислимі дії, що б купити.

Як ми бачимо, із цих трьох проблем однією з найголовніших, для нормального розвитку ПЗ, є розвиток платформ або ресурсів, проіндексованих пошуковими системами, що надають перевірений продукт, з зручною системою оплати. У соціальних мережах ці умови реалізовані, що і призвело до розвитку галузі розробки соціальних ігор і додатків.

Саме розвиток сервісів призведе до відмирання піратства в даному прояві. На даний момент «пірати» працюють тільки в тих сферах де немає офіційних ресурсів або вони працюють так що користувач просто не може ними користуватися. Тому піратство – це, свого роду, примус якось реагувати на потреби користувачів, а не злочин з метою позбавити правовласників їх законного прибутку.

Література

1. Згуровський М. Науково-технологічний розвиток України за умов світової глобалізації / М. Згуровський. – К.: «Дзеркало тижня», 2001. – № 12.

e-mail: kris4vk@gmail.com

Феджора О.З.

*Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Кафедра «Безпека інформаційних технологій», студент 4 курсу*

СТІЙКІ ТА ЛЕГКО ЗАПАМ'ЯТОВУВАНІ ПАРОЛІ

При реєстрації на різних сайтах існують багато рекомендації щодо вигадування паролів. Зазвичай вони складаються з очевидних рад, на зразок:

- у базовому слові використовувати великі і малі букви, цифри, символи пунктуації;
- використовувати приблизно 26 бітів ентропії;
- чотири випадкових простих слова;
- використовувати приблизно 44 біти ентропії;
- речення з повсякденного життя.

Останній варіант - непогана ідея для придумування і запам'ятовування паролів. Можна в їх якості використовувати довгі осмислені речення. Легко запам'ятати те, що використовуєш щодня. Тим більше, більшість з користувачів Інтернету мають проблеми із запам'ятовуванням традиційних паролів.

Підрахуємо яким паролям буде відповідати середнє речення. У частотному аналізі сучасної української мови можна подивитися середню довжину слів і середню кількість слів у реченні. Це 5.2 символу і 10.3 слів відповідно. Необхідно відзначити, що пропуски між словами не враховуються, оскільки вони не можуть сильно вплинути на результат. Таким чином отримаємо близько 53.5 символів у реченні. Порівняємо з кількістю символів в аналогічному за складністю простого перебору паролі, складеному з набору в 95 ASCII-символів:

$$\log_{95} 33^{53.5} \approx 41.08$$

Виглядає переконливо і стійко. Але такий пароль можна спробувати підібрати за словником. За частотним аналізом можна дізнатися, що приблизно 5000 слів української мови найбільш часто вживаються, і вони, в цілому, покривають близько 80% тексту. Тому

перебір по словнику повинен виявитися трохи швидшим. Справді, ми одержимо близько 19,42 символів в аналогічному по стійкості паролі, що складається з усіх можливих символів.

Але хто дозволить завжди використовувати такі довгі паролі? Якщо використовувати тільки словосполучення, то це відповідає паролю у 3,74 символа з набору в 95 символів і в 4,31 символи, якщо він складається лише з літер в різному регістрі.

У попередніх міркуваннях було упущено один досить значний момент - слова можуть змінюватися, і якщо робити перебір тільки за словником, то в словнику має бути набагато більше 5000 слів, або ж повинні використовуватися алгоритми зміни форм. А повний перебір навіть двох слів буде відповідати спробі підібрати пароль з:

$$\log_{95} 33^{10.56} \approx 8.11$$

знаків. Звичайно, завдання перебору можна спростити, якщо комбінувати незмінні частини слів з випадковими послідовностями літер. Але в цілому, складність підбору зменшиться не сильно.

Так і не зрозуміло, чому користувачі намагаються складати складні паролі, які хоч і досить стійкі до підбору, але в той же час важко запам'ятовувальні. Навіть одне словосполучення має непогану стійкість, не кажучи про ціле речення.

Зрозуміло, що у запропонованого способу є недоліки, начебто можливості перебору по словнику, або ж надмірної довжини пароля, але перевага в запам'ятовуваності є дуже важливою.

Література

1. Обмен опытом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.statsoft.ru/home/portal/exchange/textanalysis.htm>. – Назва з екрана.
2. Сушко С.О. Частоти повторюваності букв і біграм у відкритих текстах українською мовою / С.О. Сушко, Л.Я. Фомичова, Є.С. Барсуков. – К.: НАУ. – 2010.

e-mail: firelion82@gmail.com

*¹Швачич Г.Г., к.т.н., доц., ²Холод Е.Г., к.т.н., доц., ³Ткач М.А.
Национальная металлургическая академия Украины, г. Днепропетровск
Кафедра прикладной математики и вычислительной техники, ¹зав.каф., ³зав. лаб.
²Днепропетровский университет имени Альфреда Нобеля
Кафедра экономической кибернетики и математических методов в экономике, проф.*

МНОГОКАНАЛЬНЫЙ РЕЖИМ СЕТЕВОГО ИНТЕРФЕЙСА КЛАСТЕРНЫХ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНЫХ СИСТЕМ

В настоящее время рынок сетевых технологий интенсивно развивается, и производители сетевых решений на базе *cLAN*, *Myrinet*, *ServerNet*, *SCI* продолжают совершенствовать свои технологии, давая возможность практически без особых финансовых затрат конструировать свой собственный вариант суперкомпьютера.

Тема конструирования кластерных многопроцессорных систем является актуальной, интересной и переживает этап своего бурного развития.

В данной работе рассматриваются так называемые “блейд” серверные решения многопроцессорных систем, при которых несколько однотипных материнских модулей устанавливаются в одном корпусе [1]. Практика показывает, что блейд-системы более компактны и удобны в обслуживании, а их реализация не намного дороже по сравнению с многопроцессорными компьютерными комплексами. Но благодаря растущему спросу и предложению “блейд” конфигураций на нашем рынке была сконструирована такого рода кластерная вычислительная система. Основные особенности конструирования ее архитектуры изложены в [2]. В конфигурации кластера было избрано шесть лезвий и

модульный принцип его реализации. Это обеспечивает в случае необходимости его расширение за счет установки дополнительных модулей. Каждый узел работает под управлением собственной копии операционной системы. Состав и мощность узлов такого кластера может меняться, что позволяет создавать неоднородные системы. Коммутирующая сеть соединяет процессоры друг с другом.

Эффективность параллелизации вычислений существенно зависит от многих факторов, один из важнейших – это особенности пересылки данных между соседними узлами многопроцессорной системы, которая обычно является самой медленной частью алгоритма и может свести на нет эффект от увеличения числа используемых процессоров.

Вопросам исследования сетевого интерфейса многопроцессорных кластерных систем уделяется достаточно серьезное внимание. Такие исследования охватывают самые разнообразные режимы функционирования кластерных многопроцессорных систем. Однако можно отметить, что на сегодняшний день проблема влияния современных коммуникационных технологий кластерной системы на ее эффективность раскрыта не полностью. Проведенные в данной работе исследования направлены на устранение указанного недостатка.

Анализ режимов функционирования сетевого интерфейса многопроцессорной системы позволяет сформулировать следующую проблему: каким образом за счет конструктивных особенностей архитектуры вычислительных сетей многопроцессорных кластерных систем можно повысить оценки ее эффективности и быстродействия?

Такая задача может быть решена следующим образом. Основная особенность исследуемой многопроцессорной кластерной системы заключается в том, что обмен данных между вычислительными узлами вынесен в отдельную сеть, которая работает на канальном (втором) уровне с использованием технологии *channel bonding*. Такой подход направлен на увеличение скорости обмена данных между узлами кластера, и снижение загрузки канала, который соединяет узлы кластера.

Кроме того, введение дополнительных управляемых коммутаторов, которые работают параллельно, позволило через терминал или *WEB*-интерфейс изменять конфигурацию сети, повышать ее пропускную способность. Такая архитектура сети обеспечила высокоскоростной доступ к памяти узлов. Вообще отметим, что реализация реконфигурируемой сети позволяет повысить эффективность кластерной системы, адаптируя структуру ее сети для решения каждого конкретного типа заданий.

Итак, предлагаемая сетевая архитектура многопроцессорной кластерной системы будет позволять, во-первых, повышать быстродействие вычислений во время решения сильносвязанных задач и, во-вторых, обеспечивать высокоскоростной доступ к памяти узлов кластера, снижая нагрузку канала, который проходит между узлами вычислительной системы. Для увеличения пропускной способности сети кластера применялась процедура "связывания каналов" или технология *channel bonding*. Технология связывания каналов (*channel bonding*) позволяет объединять несколько сетевых адаптеров в один скоростной канал.

Такая технология позволяет объединить узлы кластера в сеть таким образом, при котором каждый узел многопроцессорной системы подсоединяется к коммутатору более чем одним каналом. Для реализации такого подхода необходимо оснастить узлы кластера либо несколькими сетевыми платами, либо многопортовыми платами. Связывание каналов аналогично режиму транкинга при соединении коммутаторов, который используется для увеличения скорости передачи данных между двумя или несколькими коммутаторами. Применение процедуры связывания каналов под управлением ОС *Linux* позволяет организовать равномерное распределение нагрузки (приема/передачи данных) между соответствующими каналами многопроцессорной системы и увеличить скорость обмена данных между ее узлами.

Схема организации сетевого интерфейса по технологии *channel bonding* приведена на рис. 1.

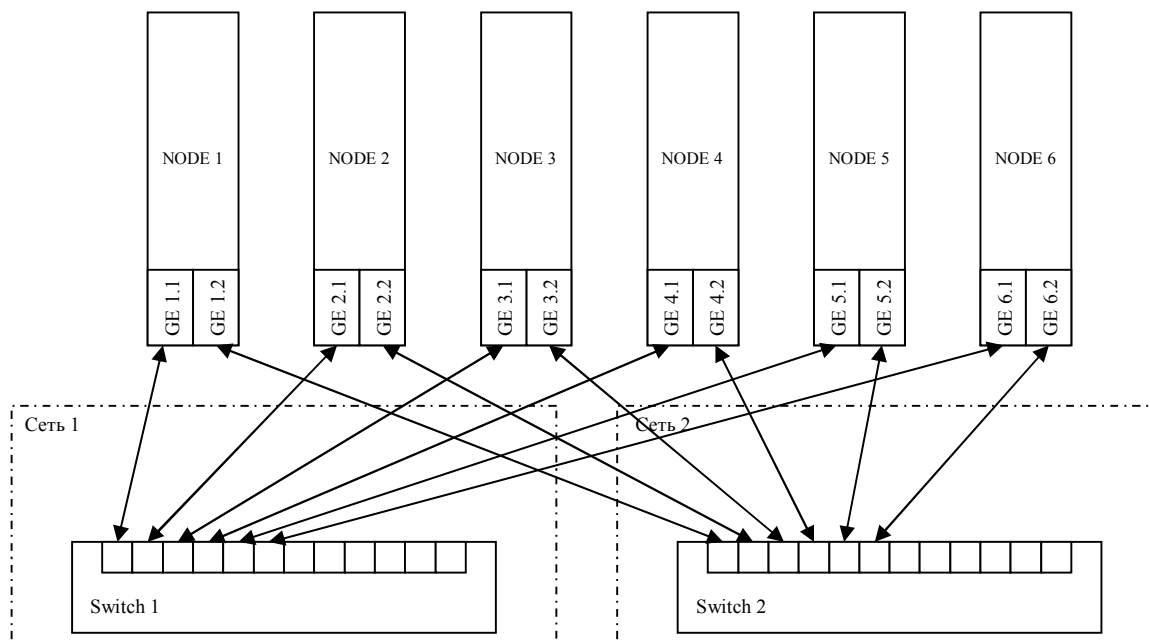

Рис. 1. Схема организации сетевого интерфейса по технологии *channel bonding*

Особенность организации такого сетевого интерфейса (рис. 1) состоит в том, что здесь сконфигурированы две симметрично работающие вычислительные сети (сеть 1 и сеть 2) на основе двух коммутационных матриц в сети обмена данными (коммутаторы *Switch 1* и *Switch 2*). Приведенная схема организации сетевого интерфейса включает на каждом вычислительном узле две однотипные сетевые карты и два однотипных коммутатора. Для конфигурации приведенных сетевых интерфейсов выполняются основные операции по настройке режима *Link Aggregation*.

Благодаря такому подходу, появляется возможность, с одной стороны, организовать равномерное распределение нагрузки (приема/передачи данных) между соответствующими узлами кластерной системы, а с другой – увеличить скорость обмена данными между узлами кластерной системы. Очевидно, что чем выше будет пропускная способность сети, тем быстрее будут решаться параллельные задачи, обрабатываемые при помощи модульной кластерной системы.

Рассмотрим некоторые важные особенности организация сетевого интерфейса в соответствии с технологией *channel bonding*. Так, все лезвия многопроцессорной системы должны иметь одинаковый набор *bonded networks*, т.е. нельзя на одном лезвии использовать сетевую карту типа *2x100BaseTx*, а на другом – *10Base* и *100BaseTx*. Режим работы сетевых карт тоже должен быть однообразный. Другими словами, не допустим вариант, когда одна сетевая карта функционирует в режиме *full duplex*, а другая в полудуплексном режиме. Технология *channel bonding* требует наличия как минимум двух физических подсетей. Но, при необходимости связанный канал можно построить на основе трех или более сетевых карт.

Для связывания сетевых карт в один канал (одну виртуальную карту) необходимо либо скомпилировать ядро ОС с поддержкой режима *channel bonding*, либо загрузить в ОС модуль ядра *bonding.o*.

Заметим, что в ОС *Linux* начиная с ядер 2.4.x технология *channel bonding* является стандартной включаемой опцией. Например, в дистрибутиве *Alt Linux Master 2.2* технология *channel bonding* поставляется в виде загружаемого модуля ядра.

Для конфигурации связанного канала требуется стандартная команда *ifconfig* и дополнительная команда *ifenslave*. Это объясняется тем, что программа *ifenslave* позволяет копировать установки первого интерфейса на все остальные дополнительные интерфейсы.

Для освещаемой многопроцессорной системы был реализован режим формирования двух подсетей. В этой связи процесс настройки технологии *channel bonding* в проводился на примере использования двух сетевых карт. Сетевой интерфейс для первой карты должен

быть заранее сконфигурирован и полностью работоспособен. Для добавления в систему второй сетевой карты и объединения ее с первой в связанный канал были выполнены соответствующие операции настройки.

Для задачи расчета тепловых характеристик длинномерного изделия при его термической обработке [3] был проведен этап расчета основных характеристик эффективности многопроцессорной системы.

Сравнительный анализ результатов расчета без реорганизации архитектуры сетевого интерфейса и после введения симметричных вычислительных подсетей, которые работают одновременно в результате реализации технологии *channel bonding*, показал, что за счет повышения скорости обмена данными между узлами вычислительной системы удалось снизить загрузку каналов, которые соединяют эти узлы. Такой подход позволил существенно повысить оценки ускорения вычислений, а время решения задачи снизилось с 30,81 с до 22,4 с.

Литература

1. Пат. 57663 Україна, МПК G06F 15/16 (2011.01). Модуль високоефективної багато процесорної системи підвищеної готовності / Іващенко В.П., Башков Є.О., Швачич Г.Г., Ткач М.О.; власники: Національна металургійна академія України, Донецький національний технічний університет. – № у 2010 09341; заявл. 26.07.2010; опубл. 10.03.2011, Бюл. № 5.

2. Башков Є.О. Високопродуктивна багато процесорна система на базі персонального обчислювального кластера / Є.О. Башков, В.П. Іващенко, Г.Г. Швачич // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія “Проблеми моделювання та автоматизації проектування”. – Вип. 9 (179). – Донецьк: ДонНТУ, 2011. – С.312-324.

3. Швачич Г.Г. Про проблему математичного моделювання термічної обробки довгомірного сталевого виробу / Г.Г. Швачич, М.О. Ткач // VII International Conference “Strategy of Quality in Industry and Education”, June, 3 – 10. – 2011, Varna; Bulgaria . – Proceedings. – V. 2. – P. 561-567.

e-mail: mediana53@yandex.ru

¹Янчук Т.В., ²Соколова І.В.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
¹*Кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем, асистент*
²*Кафедра менеджменту та адміністрування, студент*

ІНФОРМАЦІЙНА ВЛАДА, ЯК НЕВІД’ЄМНА ЧАСТИНА СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сучасному етапі відбувається черговий вибух технологічної і мирної соціальної революції – становлення інформаційного суспільства. Сучасні інформаційні і телекомунікаційні технології (ІТТ) істотно змінюють не тільки те, як ми виробляємо продукти і послуги, але і те, як проводимо дозвілля, реалізуємо свої цивільні права, виховуємо дітей. Вони мають вирішальний вплив на зміни, які відбуваються в соціальній структурі суспільства, економіці, розвитку інститутів демократії тощо.

Інформаційна революція, глобалізація світових комунікацій, Інтернет дали могутній імпульс якісним змінам у різних сферах суспільного життя, радикальним чином вплинули на розвиток демократичних процесів у суспільстві, на розширення ступеня відкритості суспільства і свободи особистості. [3, с. 67]

Завдяки новітнім технологіям, Інтернету істотно зростає ступень особистої свободи індивіда і радикально змінюється характер відносин між правителями і підлеглими. Дедалі ширша інтернетизація сучасного світу позбавляє правителів монополії на інформацію, яка

завжди була одним з основних ресурсів влади. З розвитком всевітньої мережі розширюється „сфера суспільного” і, зокрема, сфера доступної уваги громадськості політики і політичної інформації. При цьому Інтернет перетворює людину з пасивного об’єкта інформування не тільки в активного, самостійного суб’єкта відбору плюралізованої маси інформації, але і в повноправного учасника самого процесу розповсюдження інформації, яка практично не піддається зовнішньому контролю і регулюванню. Даючи змогу індивіду одержувати надзвичайно швидкий, практично не обмежений і позбавлений від втручання посередників доступ до різних джерел інформації, всевітня мережа обумовлює децентралізацію влади, сприяє послабленню вертикальних, ієрархічних моделей соціальної організації і подоланню відстороненості мас від повсякденного політичного процесу. В той же час багатократно зростають можливості розширення і зміцнення системи горизонтальних громадських зв’язків. Залучаючись до новітніх комунікаційних технологій рядові громадяни одержують виключно ефективний засіб самоорганізації, в тому числі, політичної самореалізації, яка дозволяє активізувати їхню участь у громадсько-політичному житті.

В демократичному, правовому суспільстві влада поділяється на законодавчу, виконавчу й судову. Однак глобальна інформатизація суспільства, широке впровадження нових інформаційних технологій (телебачення, комп’ютерних мереж, аудіо- та відеосистем) зробили актуальними розмови про інформаційну владу.

Під інформаційною владою розумітимемо здатність власників інформації шляхом отримання, селекції, тлумачення, компонування та розповсюдження інформації впливати на формування суспільної свідомості, спонукати суб’єктів політики та економіки до дій у заданому напрямі.

Проблема, яку пропонується розглянути, торкається процесу становлення інформаційної влади, її об’єктивних основ розвитку та взаємодії з сучасними інформаційними і телекомунікаційними технологіями. Каталізатором і координатором процесу становлення інформаційної влади є й державна політика, що послідовно проводиться, у зв’язку з чим необхідний аналіз ролі та функцій держави в цьому процесі.

Аналіз різних форм суспільної організації інформаційної влади в демократичних країнах (Австрія, Франція, Німеччина та ін.) показав, що найбільш поширеною і найбільш прогресивною є суспільно-правова форма. Вона передбачає фінансування мас-медіа головним чином за рахунок спеціального податку, їх внутрішню автономію і в той же час підзвітність громадським радам, створеним з представників усіх політичних сил у парламенті.

Україна, як й інші подібні їй країни перехідного типу, ще не повною мірою використовує досвід західних країн щодо інформаційної влади. Для того, щоб виправити становище, необхідно, насамперед, на державному рівні розробити сучасну інформаційну політику, основою якої має стати розвиток суспільства побудованого на знаннях і інформації. Інформаційна влада, і насамперед її головні носії – засоби масової інформації, є складовою частиною механізму функціонування сучасних держав.

Сучасна ситуація, що склалася у світі, характеризується такими рисами. Становлення інформаційного суспільства та проявів інформаційної влади в різних країнах є передумовою для еволюційного переходу до наступної стадії розвитку людства, технологічною основою якої є інформаційна індустрія створення, обробки і передачі інформації. До неї належать приватні та державні організації, які створюють інформацію різних видів, інтелектуальну власність, забезпечують функціонування пристроїв для поширення інформації споживачам, здійснюють обладнання і програмне забезпечення, покликане обробляти інформацію [2, с. 113].

Інформаційну індустрію у свою чергу можна подати у вигляді трьох її галузей, які створюють зміст, поширюють його і обробляють. До індустрії змісту належать організації, які створюють інтелектуальну власність. Інформацію створюють письменники, композитори, художники, фотографи, вчені, інженери. Сюди ж входять організації, які самі не створюють нової інформації, але компілюють її, виробляючи довідники, бази даних, статистичні збірники і т.п.

Індустрія поширення інформації пов'язана зі створенням і управлінням телекомунікаціями і мережами поширення інформації. Вона включає телекомунікаційні компанії, мережі кабельного телебачення, системи супутникової трансляції, радіо і телевізійні станції, компанії супутникового зв'язку і т.і.

Індустрія обробки змісту охоплює виробників комп'ютерів, телекомунікаційного обладнання і споживчої електроніки.

На загальну думку, яку складно підтвердити цифрами через відсутність прийнятої статистики, в інформаційній індустрії лідирує індустрія змісту. Саме в ній проводиться велика частина доданої вартості, що привело в середині 90-х років до інтенсивного процесу злиття і поглинання компаній інформаційного сектору економіки, метою яких є прагнення підвищити прибутковість свого бізнесу. В цьому проявився величезний вплив інформації на процеси економіки, культури та різних сфер життя, тобто вплив інформаційної влади.

Вплив інформаційної влади на культуру виявляється в масштабних змінах культури виробництва, бізнесу, організації роботи, дозвілля, споживання. Ці зміни зумовлені швидким процесом об'єктивізації інформації і знань, можливостями їх передачі у вигляді технологій через телекомунікації широким верствам населення, а також виникненням нових видів діяльності, заснованих на використанні знань [1, с. 56].

Державі належить провідна роль у формуванні інформаційного суспільства, що координує діяльність різних суб'єктів суспільства в процесі його становлення, сприяє інтеграції людей в нове інформаційно-технологічне оточення, розвитку галузей інформаційної індустрії, забезпеченню прогресу демократії і дотримання прав особистості в умовах інформаційного суспільства.

Отож, інформаційна влада є невід'ємною частиною інформаційного суспільства і загалом будь-якої розвинутої держави. Свій прояв вона знаходить через інформаційну індустрію, тому що інформаційна взаємодія держави, суспільства і особистості найбільш оптимальна при використанні інформаційних і телекомунікаційних технологій з метою підвищення загальної ефективності діяльності державного механізму, створення інформаційно відкритого суспільства, розвитку інститутів демократії.

Література

1. Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту: навч. пос. / О.В. Матвієнко. – К.: Центр навч. літератури, 2004. – 128 с.
2. Зубок М.І. Інформаційна безпека: навч. пос. / М.І. Зубок. – К., 2005. – 133 с.
3. Єрмошенко М. Інформація в системі виробничих відносин / М. Єрмошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 10. – С. 66.

e-mail: tani2006@ukr.net

*Ярмоленко Л.І., ст. викл., Чумак Т.В., ст. викл.
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ
Кафедра економічної кібернетики та математичних методів в економіці*

ОПТИМІЗАЦІЯ ПОРТФЕЛЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЗА МОДЕЛЛЮ КВАЗІ-ШАРП

Метою оптимізації портфеля цінних паперів є формування такого портфелю, який відповідав би вимогам підприємств як за прибутками, так і за ризиком, та при цьому достатньою мірою був диверсифікований.

Ризик та доход різних цінних паперів різні. Як правило, цінні папери, яким притаманний ризик, дають невеликий прибуток, а цінні папери, які можуть дати більший доход, характеризуються більшим ризиком. Найбільш розповсюджені дві моделі оптимізації портфеля: модель Марковіца та модель Шарпа. В умовах фондового ринку, що формується,

розвивається та реорганізується (яким є фондовий ринок України), найбільш адекватною виявляється модель Квазі-Шарп. Ця модель ґрунтується на взаємозв'язку доходності кожного цінного папера з деякого набору цінних паперів з доходністю одиничного портфеля з цих паперів.

Позначимо доходність портфелю з N цінних паперів R_p , його ризикованість σ_p , W_i ($i = \overline{1, N}$) – процентна частка цінних паперів в портфелі.

Якщо задатися певною *максимально* допустимою величиною ризику σ_{reg} , задача оптимізації зводиться до вибору такої структури портфеля, при якій ризик портфеля не перевищує заданого значення, а доходність портфеля є максимальною. Така задача називається *прямою* оптимізаційною задачею і формулюється наступним чином:

$$\begin{cases} R_p \rightarrow \max; \\ \sigma_p \rightarrow \sigma_{req}; \\ W_i \geq 0; \\ \sum W_i = 1. \end{cases}$$

З економічної точки зору обмеження задачі означають, що кількість акцій не може бути від'ємною і сума усіх акцій (у відсотках) складає 100%.

Другий варіант – задатися певною *мінімально* допустимою величиною доходності, при цьому задача оптимізації зводиться до вибору такої структури портфеля, прибуток якого вищий або ж дорівнює заданому значенню, а ризик мінімальний (*обернена* задача):

$$\begin{cases} R_p \rightarrow R_{req}; \\ \sigma_p \rightarrow \min; \\ W_i \geq 0; \\ \sum W_i = 1. \end{cases}$$

Використовуючи вихідні дані по прибутковостям акцій шести типів, які були запропоновані КБ «Приватбанк», за п'ятнадцять спостережуваних періодів, було виконано необхідні розрахунки згідно з алгоритмом Квазі-Шарп. Оптимізація проводилася за допомогою вбудованої функції табличного процесора EXCEL Solver і після обробки отриманих результатів була виявлена оптимальна структура портфеля.

Таблиця 1

Результати оптимізації з використанням моделі Квазі-Шарп

Цінні папери	Оптимальна структура портфеля	
	Пряма задача	Обернена задача
	Максимальний ризик 8%	Мінімальна доходність 4%
Процентна частка		
Акції 1	6,48%	6,56%
Акції 2	24,13%	23,70%
Акції 3	7,56%	7,57%
Акції 4	8,13%	9,32%
Акції 5	21,15%	20,87%
Акції 6	32,56%	31,99%
Характеристики оптимального портфеля	$m_p = 4,053\%$	$m_{reg} = 4\%$
	$\sigma_{reg} = 8\%$	$\sigma_p = 7,87\%$

Вирішивши пряму і обернену задачі з оптимізації портфеля, власник отримує дані про те, скільки і яких цінних паперів необхідно придбати, щоб сформувати портфель, що має (за мірками власника) досить високу прибутковість при прийнятному ризику.

Розроблена програма дозволяє досить легко проводити багатоваріантні розрахунки при оптимізації пакетів цінних паперів. Це пов'язане тільки із зміною вихідних даних стосовно прибутковості цінних паперів і характеру обмежень математичної моделі. Всі проміжні результати коректуються автоматично, запуск функції Solver призводить до нової структури оптимального портфеля.

Література

1. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику / В.В. Вітлінський. – К.: Деміур, 2003. – 211 с.
2. Черняк О.І. Визначення оптимального портфеля цінних паперів і методи врахування ретроспективних даних: посібник / О.І. Черняк, О.В. Пешко. – К.: Банківська справа, 2003. – №4. – С. 58-61.
3. Волошин И. Измерение концентрационных рисков с помощью теории портфелей. Финансовые риски: навчальний посібник / И. Волошин. – К., 2004. – № 3. – С. 94-99.
4. Савчук В.П. Оптимізація фондового портфелю. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.management.com.ua/finance/fin013.html>.

e-mail: cowo@mail.ru

Секція 2. Економічні науки

¹Башнянин Г.І., д.е.н., проф.,
²Турянський Ю.І., к.е.н., доц., ²Юрків Н.Я., к.е.н., доц.
Львівська комерційна академія, м. Львів
Кафедра економічної теорії, ¹завідувач кафедри, ²здобувачі

ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА КАПІТАЛУ ТА ЙОГО РОЛЬ В КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Однією із найактуальніших проблем сучасності є проблема капіталізації національної економіки: по-перше, існує безпосередній прямий зв'язок між капіталізацією та економічним зростанням, а по-друге, ринкова трансформація в Україні за своєю суттю є не лише переходом від економіки, що базується на адміністративно-командних принципах до економіки, яка базується на ринкових принципах, але й формуванням капіталістичної економіки. Матеріальною основою розвитку процесів капіталізації виступає капітал.

Проблема ефективності капіталізації економіки в науковій економічній літературі почала розроблятися досить давно. Проте серед дослідників немає однозначності щодо розуміння капіталу і тих капіталізаційних процесів, які виникають внаслідок певного його використання в господарській діяльності. Аналіз літературних джерел дав підстави для висновку, що капіталом є усе, що використовується для розвитку економічних систем. Такий погляд, характерний для багатьох вітчизняних дослідників, сформувався в економічній науці поступово, на підставі відповідної трансформації та узагальнення класичної і посткласичної інтерпретації.

В класичній літературі капітал розглядався досить вузько – як сукупність матеріальних ресурсів, що використовуються для розвитку економічних систем. Таким чином поняття капіталу і матеріальних ресурсів класики розглядали як ідентичні, ототожнювали їх. Таке розуміння капіталу можна кваліфікувати як елементарне, вузьке.

У посткласичній інтерпретації капітал – це сукупність чи єдність матеріальних і людських ресурсів. Дане визначення капіталу є більш широким, містким. Однак воно має свої недоліки, оскільки матеріальні і трудові ресурси тут змішуються, розглядаються як такі, що однаковою мірою впливають на ефективність економічної діяльності. Тому цього розуміння капіталу потрібно дотримуватися лише за умови вирішення певного роду економічних завдань.

У сучасному, гіперширокому розумінні капітал розглядається як сукупність матеріальних, людських і фінансових ресурсів. Таке визначення капіталу, як і попереднє, має свої переваги і недоліки. Основним його недоліком є змішування реального капіталу з формальним. Насправді ж формальний капітал є лише грошовим вираженням реального. А тому при розв'язанні певних наукових економічних проблем можна обмежуватися реальною частиною капіталу і не включати до його складу формальної. На нашу думку, капітал без його формальної частини є неповним, недосконалим. Досконала форма капіталу повинна передбачати включення до його складу і фінансових ресурсів. Тому в реальному науковому аналізі капітал усе-таки інтерпретується гіпершироко і до його складу включають фінансові ресурси.

Література

1. Бабенко С.Г. Сучасні трансформації структури і системи відносин споживчої кооперації України / С.Г. Бабенко // Споживча кооперація України: історичний досвід, сучасний розвиток, стратегічні орієнтири: зб. наук. доп. учасників Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Львів: Вид-во Львівської КА, 2010. – С. 6-21.

2. Бабенко С.Г. Методологічні проблеми становлення і розвитку економічної теорії кооперативних систем: традиційні підходи до аналізу кооперативних систем / С.Г. Бабенко // Вісник ЛКА. – Львів: Коопосвіта, 1999. – Серія екон. – Вип. 5. – С. 3-15.
3. Башнянин Г.І. та ін. Інвестиції в людський капітал в умовах ринкового реформування національної економіки України / Г.І. Башнянин, В.С. Загорський, В.М. Коцупей // Проблеми фінансування і кредитування у споживчій кооперації. – Львів: ЛКА, 1996. – С. 50-52.
4. Башнянин Г.І. Ефективність капіталізації і лібералізації економічних систем в умовах ринкової транзиції: методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г.І. Башнянин, Ю.І. Турянський. – Львів: Вид-во ЛКА, 2008. – 480 с.
5. Дубовий Б. В. Ефективність функціонування виробничих систем: поняття і основні інтерпретації / Б.В. Дубовий // Вісник ДУ “Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів: ДУЛП, 1999. – № 6. – С. 198-202.

Бутенко Т.В., здобувач

Міжнародний університет бізнесу і права, м. Херсон

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНОЇ СФЕРИ ЧЕРЕЗ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Формування адекватної фінансової стратегії розвитку аграрної сфери неможливе без удосконалення податкової політики та податкового планування на підприємствах галузі.

У ході податкової реформи в нашій державі відбулися істотні зміни в сфері оподаткування господарюючих суб'єктів аграрно-промислового комплексу (введення спеціальних режимів оподаткування, застосування спрощеної системи оподаткування тощо). Проте, позитивні результати податкової реформи зовсім не означають вирішення всіх проблем в області оподаткування. Тому особливого значення набувають питання формування податкового планування підприємств АПК й податкового механізму керування їх інноваційно-інвестиційною діяльністю в системі управління ефективним розвитком аграрної сфери.

Сучасний рівень результатів, досягнутих в проблематиці, пов'язаній з підвищенням ефективності функціонування аграрної сфери за рахунок інноваційних та інвестиційних ресурсів, базується на дослідженнях вітчизняних вчених-економістів, таких як В.Д. Ваньковича, Н.Б. Демчишиної, Б.В. Губського, С.В. Захаріна, І.В. Зятковського, Н.А. Непогодіної, І.І. Федулової тощо [1, 2, 3, 4, 5, 6]. Проте, незважаючи на значні здобутки, окремі аспекти удосконалення механізму податкового планування в системі управління ефективним розвитком аграрної сфери в нестабільному економічному і політичному середовищі в умовах кризи ще не знайшли повного, комплексного висвітлення в економічній літературі.

На нашу думку, податковий механізм регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності включає різні інструменти, що сприяють збільшенню обсягу фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів АПК, які використовуються, насамперед, як інвестиції у формі капітальних вкладень в основний капітал. Найбільші потенційні можливості для регулюючого впливу на темпи, масштаби й напрямку інвестиційної діяльності мають податки й серед них - податок на додану вартість, податок на прибуток, єдиний податок по спрощеній системі оподаткування.

Чинне податкове законодавство є складним і суперечливим, що викликає неоднозначність трактування його норм. У результаті виникають фінансові проблеми, що стримують ділову активність підприємств всіх галузей народногосподарського комплексу, яка підтверджується рівнем податкового навантаження й фінансовими показниками

інноваційно-інвестиційної діяльності. Ми вважаємо, що завдання мінімізації податкових ризиків полягає в розробці моделі оптимізації оподаткування інноваційно-інвестиційної діяльності, за допомогою якої можна прогнозувати податкове навантаження за умови сталого розвитку підприємств аграрної сфери, цілеспрямовано впливати на фінансові показники їх діяльності, обґрунтовано планувати розвиток інвестиційної діяльності за рахунок власних і позикових джерел фінансування капітальних вкладень, тим самим підвищувати адаптацію як господарюючих суб'єктів, так і аграрного бізнесу до інноваційно-інвестиційного середовища функціонування.

Одним з важливих напрямків формування податкової політики будь якого підприємства, незалежно від виду діяльності та його організаційно-правової форми, є податкове планування, ціль якого полягає у визначенні структури активів, що підлягають оподаткуванню, а також структури фінансових ресурсів. На нашу думку, для підприємств планування їх фінансово - господарської діяльності й, зокрема, податкових платежів, є серйозною проблемою, виходячи з наступних причин:

- відсутність розуміння місії підприємства у керівництва є однією з основних причин того, що планування – це проблема, яка важко вирішується;
- підприємство не має кваліфікованих працівників для здійснення аналітичної роботи в силу економії фінансових ресурсів (що є актуальним для підприємств в умовах кризи або малих підприємств);
- відсутність на деяких підприємствах комплексної автоматизації бухгалтерської й податкової звітності не дозволяє оперативно обробляти інформацію й ухвалювати управлінські рішення;
- наявність особливостей відображення господарських операцій для цілей оподаткування й фінансових цілей створює труднощі в стандартизації й уніфікації фінансової звітності, вимагає додаткових матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Необхідність складання планів (бюджетів) підприємствами аграрної сфери з виділенням податкового блоку заснована на відсутності методологічних підходів до організації системи планування в цілому. На основі узагальнення та систематизації наукових джерел стосовно аналізу організації фінансової роботи підприємств можна зробити наступні висновки:

- при плануванні переважає витратний механізм ціноутворення: ціна формується без обліку ринкових цін, виходячи з повної собівартості й нормативу рентабельності;
- калькуляція собівартості проводиться на одиницю випуску товарів (робіт, послуг), а не на одиницю реалізованих товарів (робіт, послуг);
- відсутній поділ витрат на змінні й постійні, а також не використовується поняття маржинального прибутку;
- не розраховується беззбитковість продажів, ефект операційного важеля, запас фінансової міцності.

На нашу думку, податкове планування, будучи невід'ємною частиною управління фінансами підприємств, покликано виконувати операційні функції, функції контролю й планування, звідси, його можна представити у вигляді трьохрівневої системи. Відповідно до кожного рівня рекомендується проведення певних фінансових заходів, спрямованих на ефективне використання наявних у підприємства фінансових ресурсів з метою активізації його інноваційно-інвестиційної діяльності.

Оперативний рівень податкового планування містить у собі збір інформації про податки за звітний (податковий період), оцінку податкових платежів. Ці дані повинні використовуватися для розрахунків податкового навантаження, яке доцільно визначати як відношення сум нарахованих податків за період до виторгу підприємства. На цьому ж етапі слід розрахувати "чутливість" податків, яка показує, як зміниться величина того або іншого податку при зміні податкової бази або ставки податку. Інакше кажучи, можна визначити, який кількісний вплив на зміну суми податку виявляє кожний з факторів: зміна ставки й зміна суми податкової бази.

Тактичний рівень податкового планування, на нашу думку, повинен бути пов'язаний з розрахунками ряду фінансових показників, що впливають на оптимізацію податкових

платежів. Ці показники відомі в економічній літературі, це плече фінансового важеля, рентабельність капіталу, диференціал фінансового важеля, ефект фінансового важеля, рентабельність власного капіталу тощо. Однак, ми вважаємо, що необхідно вміло інтегрувати данні показники в процес податкового планування, незалежно від виду господарської діяльності підприємств, і використовувати відповідну систему показників, взаємопов'язаних між собою, податковим індикатором якої є ефект фінансового важеля, за допомогою яких можна оцінити використання податкових преференцій, ефект різних систем оподаткування.

На наш погляд, стратегічний рівень податкового планування пов'язаний з фінансовим бюджетуванням, тобто з бюджетом руху грошових коштів. Взаємозв'язок бюджету по податках з бюджетом руху грошових коштів націлений на збалансованість грошових доходів і видатків у бюджеті таким чином, щоб до моменту сплати податків суб'єктом господарювання був досягнутий рівень достатності чистого грошового потоку.

На завершальному етапі податкового планування повинна бути розрахована економічна ефективність передбачуваної оптимізації, тобто економія фінансових ресурсів підприємством, які можуть бути спрямовані на інноваційно-інвестиційні цілі.

На нашу думку, податкове планування, будучи частиною фінансового планування, ґрунтується на аналізі податкових платежів, що підвищує значимість податкового обліку, оскільки має високу інформаційну достовірність. Також воно є базою для підвищення адаптації аграрної сфери до інноваційно-інвестиційного середовища її функціонування, спрямованої на забезпечення стійкого фінансового та конкурентоспроможного розвитку підприємств АПК. Проте, ми вважаємо, що формування стратегій розвитку аграрного бізнесу потребує своєчасної та повної оцінки його рівня адаптації до інноваційно-інвестиційного середовища функціонування.

Література

1. Ванькович Д.В. Аналіз фінансових джерел формування інвестиційних ресурсів в Україні / Д.В. Ванькович, Н.Б. Демчишик // Фінанси України. – 2007. – №7. – С. 72-84.
2. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі / Б.В. Губський. – К.: Наукова думка, 1998. – 386 с.
3. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення відтворення основних фондів / С.В. Захарін // Економіка України. – 2007. – №5. – С. 43-51.
4. Зятковський І.В. Державна підтримка нових форм інноваційної діяльності промислових підприємств: організаційні та фінансові аспекти / І.В. Зятковський // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №6. – С. 73-82.
5. Інвестування української економіки: Монографія / За ред. А.І. Сухорукова. – К.: Національний інститут проблем міжнародної безпеки, 2005. – 440 с.
6. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л.І. Федулової. – К.: Основа, 2005. – 552 с.

e-mail: nadya_dmitrenko@mail.ru

Вашай Ю.В.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Кафедра економічної теорії та маркетингу, аспірант*

СТАН ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Рівень економічної незалежності держави у великій мірі залежить від стану паливно-енергетичного комплексу. Оскільки витрати на енергоресурси займають значну частину ваги в складі собівартості виготовленого кінцевого продукту, енергетична безпека має вагомий вплив на структуру безпеки реального сектору економіки.

На наш погляд, розгляд стану енергетичної безпеки доцільно розглядати в наступних аспектах: рівень забезпечення власними енергетичними ресурсами; рівень використання власних енергетичних ресурсів; рівень розвитку енергетичної інфраструктури; рівень диверсифікації зовнішніх джерел надходження енергетичних ресурсів; рівень споживання енергетичних ресурсів та розробки енергозберігаючих технологій.

Одна із найважливіших загроз енергетичній безпеці України – висока енергоємність. Так, за даними звіту групи енергетичної політики Аналітично-дорадчого центру Блакитної стрічки ПРООН, у 2004 році енергоємність становила 3,19 кг нафтового еквіваленту на 1 тис. доларів ВВП. До 2030 року енергоємність України заплановано знизити до показників, що вдвічі менші за показники 2004 р. Однак енергоємність України до 2030 року буде на 15-20% вище за показники ЄС-25 у 2004 р. [1].

Стратегічно важливим елементом виробничого процесу на рівні держави є забезпеченість газовими ресурсами. Для отримання об'єктивного уявлення про забезпеченість газовими ресурсами України та її вплив на стан енергетичної безпеки, проведемо порівняльний аналіз обсягів споживання газу відносно ВВП України та інших країн світу (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз обсягів споживання природного газу у 2010 році відносно ВВП країн світу*

Показники	Україна	Росія	США	Китай	Велико-британія	Польща
Загальний обсяг споживання газу, млн. куб. м	46117,1	501436	683371,5	87080	87450	16330
ВВП, млн. дол.	137929	1479819	14582400	5878629	2246079	468585
Припадає куб. м споживання газу на 1 дол. ВВП	0,3344	0,3388	0,0469	0,0148	0,0389	0,0348

* Складено на основі [2, 3]

За даними табл. 1 прослідковується значна газомісткість ВВП України та Росії порівняно з іншими країнами світу. Якщо для Росії така ситуація може бути виправдана значними обсягами власних дешевих ресурсів, то за існуючими умовами поставки газу до України, для нашої держави така ситуація є однією із важливих загроз економічній безпеці.

Ключовим напрямком підвищення енергетичної безпеки України, на наш погляд, є зменшення енергоємності вітчизняного виробництва. При цьому слід забезпечувати розвиток паливно-енергетичного комплексу, здійснювати заходи щодо зменшення рівня залежності країни від зовнішніх джерел енергопостачання.

Література

1. Порівняльний аналіз енергетичної безпеки ЄС та України // Звіт групи енергетичної політики Аналітично-дорадчого центру Блакитної стрічки ПРООН. Вересень, 2007.
2. Energy Statistics. Natural gas. Consumption (most recent) by country [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nationmaster.com/graph/ene_nat_gas_con-energy-natural-gas-consumption
3. Gross domestic product 2010 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/GDP.pdf>

e-mail: yulla@mail.ru

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ 2012

Вступ. 15 вересня 2011 року Кабінетом Міністрів України було подано до Верховної ради на розгляд проект ЗУ «Про Державний бюджет України на 2012 рік». За результатами аналізу та експертизи цього проекту департаментом з питань бюджетної політики було винесено відповідні висновки, які, в свою чергу, були затверджені постановою Колегії Рахункової палати.

Основні показники держбюджету 2012 року: доходи головного кошторису країни передбачені в розмірі 332,8 мільярда грн., витрати – 358,1 мільярда грн. Зростання ВВП закладено на рівні 3,9%, а номінальний ВВП – 1,5 трлн. грн. Інфляція 7,9%, зростання цін виробників 9,4%, темпи приросту експорту 6,3%, темпи приросту імпорту 6,4%. При цьому курс долара планується незмінним – 8 грн., а середня ціна імпортного газу – 416 доларів. Граничний дефіцит бюджету уряд запропонував затвердити на рівні 25,129 млрд. грн., зокрема дефіцит загального фонду держбюджету – 21,245 млрд. грн., спеціального фонду – 3,885 млрд. грн.[1].

За результатами загальної оцінки проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 рік», було виявлено ряд проблемних питань, які потребують негайного вирішення. Зокрема, було виділені такі: окремі положення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» не відповідають Бюджетному кодексу та іншим законодавчим актам. Зокрема, проект підготовлений за відсутності опублікованих радою НБУ основних засад грошово-кредитної політики на наступний рік, що несе ризик неузгодженості дій НБУ та уряду в грошово-кредитній сфері і перегляду основних параметрів державного бюджету.

Крім того, у запропонованому законопроекті не враховані пріоритети, визначені основними напрямками бюджетної політики на 2012 рік, а саме: не внесено змін до ЗУ «Про інвестиційну діяльність», спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату в Україні; не збалансовано фінансовий стан НАК «Нафтогаз України» і не затверджено її бездефіцитного фінансового плану, оскільки всупереч зазначеному, у доданих до законопроекту матеріалах вказано, що дефіцит компанії заплановано розміром 0,8% ВВП і буде покриватися він за рахунок випуску ОВДП на суму 12 млрд. грн.; не наведені тарифи на житлово-комунальні послуги до економічно обґрунтованого рівня; не схвалений закон про адміністративні послуги, який має зменшити кількість адміністративних послуг і ввести жорстку регламентацію їхньої вартості.

У 2012 році уряд запланував видатки бюджету в порівнянні з минулим збільшаться на 35 млрд. грн. і складуть 461,7 млрд. грн. Таке суттєве зростання витрат видається дуже ризикованим, бо закладає у разі різкого погіршення ситуації в світовій та українській економіці ймовірність значного недовиконання видаткової частини держбюджету [2].

Щодо граничного обсягу дефіциту Державного бюджету уряд пропонує встановити у розмірі 25 млрд. грн., який покриватиметься за рахунок нарощування державного боргу, загальний обсяг якого, обрахований у національній валюті, складе 415,6 млрд. грн. – 27,6% від ВВП. У той же час, розмір боргу слід оцінювати також з точки зору витрат на його обслуговування. Так, враховуючи рейтинг боргових цінних паперів українського уряду, витрати на сплату процентів стають все більш обтяжливими для економіки. В 2012 році лише на обслуговування державного боргу передбачається витратити 30 млрд. грн. Це одна з найбільших статей видатків держбюджету, які є більшими, ніж сукупні витрати на Збройні Сили (17,4 млрд. грн.), охорону здоров'я (9,88 млрд. грн.) та культуру (2,22 млрд. грн.). З

такою швидкістю нарощення державного боргу вже в 2013-2014 році видатки на його обслуговування можуть стати невід'ємним тягарем для бюджету [3].

Проаналізувавши соціальну складову бюджету, можна побачити, що у 2012 році прожитковий мінімум та мінімальна зарплата зростуть лише в межах передбаченого урядом рівня інфляції. Так, прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 1017 гривень з 1 січня 2012 року зросте до 1095 гривень на кінець року, а мінімальна зарплата з 1073 гривень на 1 січня 2012 року поступово збільшуватиметься до 1134 грн. на 1 грудня 2012 року. Також 2012 р. Кабмін має намір залишити за собою право визначати розміри соціальних виплат виходячи з фінансових можливостей державного бюджету, а також бюджету Пенсійного фонду. Це передбачено законом про держбюджет на наступний рік, прийнятому парламентом 22 грудня. Зокрема, це стосується виплат "чорнобильців", дітей війни, звільнених військовослужбовців, ветеранів війни і т. д. Це означає, що найменш соціально захищені верстви населення фактично опиняться в ще більших злиднях [2].

Висновок. Проект Державного бюджету на 2012 рік не є надто поганим та некоректним, хоча завищені показники доходів та витрат можуть створити серйозні проблеми з його виконанням у разі погіршення економічної ситуації. Сьогодні багато розмов навколо другої кризи, світової рецесії і дефолтів різних країн. Навіть якщо цього не станеться, ситуація може позначитися на очікуваннях інвесторів, які відкладуть свій прихід в Україну. Проте найболючішим може виявитися падіння попиту на наші ключові експортні товари. Якщо зарубіжні партнери перестануть купувати український метал, продукцію хімії та АПК, всі бюджетні прогнози виявляться неспроможними.

Отже, на жаль, уряд Азарова запропонував проект держбюджету, в якому відсутнє нове бачення цілей та задач розвитку України. Хоча економічна криза, що неминуче наближається, вимагає від Кабміну саме цього.

Література

1. Лещенко Л. Рада прийняла держбюджет-2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.for-ua.com/politics/2011/12/22/173326.html>
2. Б.Кушнірук, публікації. Держбюджет на 2012 рік – на жаль, нічого нового. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.net/ukr/detail/103662>
3. Висновки за результатами аналізу та експертизи проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2012" – К.: Рахункова палата України, 2011.

e-mail: Ulyanalviv2007@bigmir.net

¹Герасименко О.В., к.е.н., доц., ²Моржин Ю.Ю.

Львівська державна фінансова академія, м. Львів

¹Кафедра економіки, менеджменту та державного управління, доцент

²Спеціальність "Облік і аудит", студентка

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЙНЯТОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У більшості країн спостерігається високий рівень незайнятості та низької активності молоді. Молоді люди, що мають роботу, частіше, ніж дорослі, працюють на тимчасовій основі або в неформальному секторі. Молоді люди потрапляють в замкнуте коло: вони не можуть набути досвіду, оскільки не можуть знайти роботу, а на роботу їх не приймають у зв'язку з відсутністю досвіду. Зайнятість молоді, особливо випускників ВНЗ є актуальною проблемою XXI століття.

За даними Міжнародної організації праці, останнім часом кількість безробітних у світі серед молоді віком 15-24 роки зростає, сотні мільйонів працюють, але живуть на межі зuboжіння. Щоб забезпечити повну реалізацію продуктивного потенціалу нинішньої молоді в світі необхідно створити принаймні 400 млн. робочих місць. Експерти МОП відзначають, що

серед молоді вірогідність стати безробітними в три рази вища, ніж серед дорослої частини населення.

Освіта і навчання мають визначальне значення для розширення можливостей зайнятості робочої сили і впливу на інвестиційний клімат країни, адже вони надають молодим людям практичні навички і трудовий досвід, можуть ефективно сприяти процесу переходу до гідної праці. Та, на жаль, більшість українських ВУЗів нині мають слабку технічну базу, аби давати студентам не лише теоретичні знання, а і практичні, щоб потім їх застосовувати під час праці на високотехнологічних підприємствах. Тому дуже часто, беручи на роботу молодих спеціалістів, керівництво намагається всіляко утискати їхні права – змушує працювати без укладання трудових договорів і за меншу оплату. А про створення первинної профспілкової організації деякі роботодавці навіть і чути не хочуть.

Слід пам'ятати, що навчена і підготовлена молодь – це вже надійна опора. Необхідна також суттєва перебудова освітньої діяльності українських навчальних закладів вищої школи. Так випускник ВУЗу повинен мати чітку професійну спрямованість і бути впевненим у потребі власних знань на ринку праці.

На початку 2011 навчального року нами було опитано 50 студентів третього курсу денної форми навчання Львівської державної фінансової академії на предмет вивчення їх мотиваційних очікувань щодо майбутньої зайнятості. 71% респондентів навчаються за рахунок бюджетних коштів, решта (29%) – за контрактом. Ми припустили, що студенти, які навчаються за державні кошти, на психологічному рівні не відчують себе більш захищеними в майбутньому працевлаштуванні. Половина студентів (51%) занепокоєна з приводу майбутнього працевлаштування, 35% студентів не певні що отримують бажану роботу і лише 14% впевнені в своєму успіху на 100%.

Надії на пошук роботи майбутні випускники у випадку безробіття покладають на самих себе, друзів та знайомих (62%) і на батьків (36%). Студенти не очікують допомоги ВУЗів у працевлаштуванні і лише 21% сподіваються на допомогу державної служби зайнятості. Студенти позиціонують себе самостійними особистостями, деякі з них (14,5%) намагаються відкрити власну справу, 56% респондентів погодяться на роботу не за фахом, аби була висока заробітна плата, 0,5% націлені працювати в сімейному бізнесі, 29% студентів бажають працювати по спеціальності.

Також студентам було запропоновано перелік позицій, з яких вони повинні були вибрати найбільш бажані для покращення їхнього становища щодо зайнятості. Наведемо позиції у порядку зниження популярності.

Таблиця 1

Перспективи забезпечення зайнятості випускників

Альтернативи	Кількість відповідей, %
Створення додаткових робочих місць.	21
«Працюючих пенсіонерів – на пенсію», це на нашу думку саме зачіпає нову пенсійну реформу, яка навпаки збільшує пенсійний вік працівників, що негативно відобразиться на зайнятості молоді.	21
Можливість стажування під час навчання.	19
Зобов'язання вузів працевлаштовувати всіх випускників, у тому числі й тих, хто навчався за контрактом (за їх бажанням).	16
Покращення якості освіти, особливо наші респонденти виражали спротив навчанню заради диплома і на перше місце ставили знання а не оцінки.	7
Зв'язок вузів із бізнесом.	7
Реалізація законодавчих актів про квотування робочих місць, запровадження податкових пільг, подолання дискримінації на ринку праці для молодих осіб, що не мають досвіду роботи.	4
Популяризація робітничих професій, виховання любові до праці.	4
Формування державного замовлення відповідно до потреб ринку праці, поширення цільової підготовки.	1

В Україні розв'язати проблеми зайнятості молоді можна тільки шляхом цілеспрямованих систематизованих і скоординованих дій. При цьому держава повинна піклуватись про розвиток соціальної стабільності і сприяти захищеності молоді у сфері працевлаштування.

Література

1. Концевич В. Профнепридатні з вищою освітою. – Львівська on-line газета 2009 року. – № 3 (495). – Режим доступу: www.gazeta.lviv.ua

2. Черних А. Питання державного замовлення у вищій освіті: логіка чи політика? 10.06.2009 р. – Режим доступу: www.osvita.org.ua/articles/404.html

e-mail: sontse_ya@ukr.net

¹Горбань А.В., к.і.н., ²Шевчук В.О.

Київська державна академія водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, м. Київ

¹Кафедра суспільних дисциплін, завідувачий кафедрою, перший проректор

²Кафедра економічної теорії, старший викладач

ДО ПИТАННЯ МАРКЕТИНГУ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Зміни в економічному житті країни впливають на всі сфери людської життєдіяльності. Особливо це стосується освіти. Залишається вже в минулому стандартизоване поняття «безкоштовна вища освіта», змінюються запити споживачів на ринку освітніх послуг. На сьогоднішній день існує різноманіття форм і методів платної освіти, яке розраховане на різні рівні вимог слухачів, базової освіти, доходу. Враховуючи зростаючу конкуренцію на ринку освітніх послуг, для оцінки потенційного попиту необхідно звернутися до маркетингових способів дослідження ринку.

На сучасному етапі для сфери вищої освіти України характерними є наступні риси [2]:

по-перше, посилення конкуренції між вищими навчальними закладами, яке викликане збільшенням їхньої кількості (на сьогоднішній день в Україні налічується 349 ВНЗ III-IV рівня акредитації) [1];

по-друге, зниження рівня підготовки спеціалістів, яке викликане наявністю розриву між знаннями, які є у абітурієнтів, і знаннями, які вимагають ВНЗ, відсутністю зацікавленості студентів в результатах освіти та відсутністю довіри роботодавців до диплома, що видає ВНЗ;

по-третє, зниження привабливості і престижності роботи у ВНЗ, що призводить до зменшення кількості випускників, які хочуть займатися науковою діяльністю;

по-четверте, відсутність механізму просування на ринок результатів наукових розробок і досліджень, які проводяться у ВНЗ.

Досвід діяльності провідних вищих навчальних закладів демонструє, що надійною умовою успішної діяльності освітнього закладу в умовах ринку виступає використання маркетингового підходу в управлінні своєю діяльністю, зокрема збутом і просуванням послуг.

На думку Студінського В.А., під маркетингом у освітній сфері розуміється особливий вид діяльності, який спрямований на задоволення потреб споживачів насамперед на ринку освітніх послуг. При цьому маркетинговій діяльності у освітній сфері властиві як загальні, так і специфічні принципи. Специфічність полягає в тому, що освітні послуги менш сприйнятливі, ніж інші. Маркетинг у сфері освіти відрізняється також своєю своєрідністю та багатоаспектністю одночасно, оскільки існує виробництво широкого спектра послуг: освітніх, наукових та виховних [5, 121]. Маркетинг навчального закладу, за словами Сиченко В.В., можна визначити як «засіб, за допомогою якого навчальний заклад повідомляє та

просуває свої мету, цінності й продукти учням, їх батькам, своїм співробітникам і суспільству в цілому” [3].

Маркетинг освітніх послуг сприяє кожному навчальному закладу посісти своє місце на ринку освітніх послуг, здійснювати підготовку кадрів відповідно до потреб ринку праці.

Формою реалізації даного напрямку є створення централізованого підрозділу маркетингу в ВНЗ, задачами якого будуть: 1) збір і аналіз інформації про наявні і потенційні наукові розробки кожної кафедри, факультету; 2) оцінка існуючого іміджу кожної спеціальності; 3) оцінка перспектив розвитку основних напрямів підготовки і відкриття нових спеціальностей; 4) визначення потенційних потреб ринку праці [2]. Але варто враховувати, що реалізація функції маркетингових досліджень у ВНЗ на пряму залежить від філософії освітньої установи, тобто від того, чи здійснений перехід від бюрократії до клієнтоорієнтованого підходу у ВНЗ, а також від того, як маркетингові дослідження взаємопов’язані з процесом прийняття рішень в цій установі.

Варто зауважити, що певну діяльність багатьох ВНЗ, пов’язану з вирішенням таких питань: на якого абітурієнта орієнтуватися, як проводити відбір; чи збільшувати, чи зменшувати терміни навчання; яку обрати форму і технологію навчання, технологію контролю та оцінки; хто буде навчати (науковий співробітник, аспірант, спеціаліст-практик, викладач з досвідом); за допомогою використання яких навчально-методичних засобів навчати тощо, - не можна назвати маркетингом, оскільки вона найчастіше проводиться спонтанно і без продуманої стратегії.

Стратегія маркетингу, за визначенням Ф. Котлера, складається із цілей, політичних установок підприємств, правил прийняття рішень, які протягом часу управляють маркетинговими зусиллями підприємства, що означає визначення керівних напрямків для бюджету маркетингу, складу та розподілу засобів з урахуванням мінливих умов оточуючого середовища і конкуренції [6]. Згідно цьому стратегія маркетингу має два елементи на різних рівнях уточнення та уніфікації цілей економічної політики: стратегічне рішення про цілі, політику підприємств на основі етики підприємства (навчального закладу) та правила гри або, відповідно, правила прийняття рішень [4, 490].

Стратегія маркетингової діяльності ВНЗ повинна включати аналіз сильних і слабких сторін ВНЗ, можливостей та загроз ринку, конкурентів, їх особливостей відмінних рис, та на основі такого аналізу повинне здійснюватися формулювання власних конкурентних переваг. Стратегія маркетингу освітніх послуг повинна включати чіткі цілі і задачі ВНЗ, опис його споживачів і цільових аудиторій, конкурентних переваг освітніх програм ВНЗ, з якими він виходить на ринок.

Використання маркетингу в сфері освіти повинно дозволити ВНЗ здійснювати пошук найбільш оптимальних варіантів навчання, а також залучати студентів, роботодавців та дотації з державного бюджету, адже основною метою маркетингу є оптимальне поєднання економічних інтересів, досягнення між виробниками, з одного боку, та споживачами цих продуктів, з іншого боку.

Отже, проблема актуальності використання маркетингу в сфері освіти викликає величезну зацікавленість, проблема формування освітнього маркетингу як системи набуває великого практичного і теоретичного значення. Реальна ситуація, що склалась на ринку освітніх послуг, вимагає запровадження маркетингу у практичну діяльність навчальних закладів різного рівня.

Література

1. Державний комітет статистики України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
2. Паламарчук А.А., Снеговая С.Н. Маркетинг образовательных услуг высших учебных заведений в Украине. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Economics/6_80225.doc.htm
3. Сиченко В.В. Сутність та особливості маркетингу освітніх послуг в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/2007-2/doc/2/10.pdf>

4. Студінський В.А. Актуальні питання формування маркетингової стратегії вищого навчального закладу // Теоретичні та практичні підходи до впровадження нового покоління освітньо-професійних програм і навчальних планів підготовки фахівців: шляхи розвитку. Збірник матеріалів. – К.: КНЕУ, 2007. – Ч. 1. – С.490-491.

5. Студінський В.А. Освітній маркетинг: постановка проблеми / В.А. Студінський // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 18. Економіка і право: Збірник наукових праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. – Випуск 3. – С. 120-125.

6. Kotler Ph. Marketing. Management. Analysis. Implementation and Control. – Prentice Hall, 1991.

e-mail: wladka@ukr.net

*¹Демешко Ю.О., ²Британська Н.Н.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
¹Студентка, ²кафедра фінансів, асистент*

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Державний борг є органічною складовою фінансових систем переважної більшості країн світу, дієвим інструментом у механізмі макроекономічного регулювання та засобом реалізації економічної стратегії держави. Від характеру рішення боргових проблем залежить бюджетна дієздатність України, стан її валютних резервів, а отже стабільність національної валюти, рівень процентних ставок, інвестиційний клімат, характер поведінки всіх сегментів вітчизняного фінансового ринку.

Теоретичні основи боргової політики, державного боргу та питання щодо його управління висвітлюються в працях таких українських вчених, як: А.С. Гальчинський, Г.В. Кучер., В.В. Корнєєв, О.В. Плотніков, Т.Г. Бондарук, В.М. Суторміна, В.О. Степаненко, О.О. Прутська та інших. Проте це питання й досі не втратило актуальності і потребує подальших розробок.

Метою дослідження є комплексна розробка основних завдань оптимізації боргової політики України.

Важливою перешкодою налагодженню належної стратегічної ефективності боргової політики в Україні є відсутність цілісної системи законодавчого забезпечення регулювання витрат з обслуговування і погашення державного боргу. Подальшого вдосконалення потребують система управління державним боргом, підвищення координованості дій центральних органів виконавчої і законодавчої влади й визначення пріоритетів розвитку економіки та напрямів використання коштів від додаткових запозичень. Обсяг зовнішньої заборгованості України повинен підтримуватись на відносно невисокому рівні. В цьому контексті внутрішні запозичення, які є засобом перерозподілу прибутку всередині країни, видаються більш прийнятними для капіталодефіцитної економіки.

Стратегічним завданням боргової політики є також пошук оптимального співвідношення між борговим та податковим фінансуванням бюджетних видатків. У короткостроковому періоді залучення позичкових ресурсів дає можливість дещо знизити фіскальне навантаження на національну економіку в розрахунку на спрямування додаткових коштів, які залишаються у суб'єктів господарювання, на їхній розвиток.

Виходячи з вищезазначеного, стратегія формування і обслуговування ринку державних запозичень повинна базуватися на науково обґрунтованих засадах. Структура і розмір державного боргу мають прогнозуватися на часовому інтервалі в декілька років та навіть десятиріч з тим, щоб забезпечити збалансований бюджет, стабільне економічне зростання й потужну фінансову систему. За відсутності такої стратегії економічна криза загострюватиметься, а державний борг зростатиме.

До принципів моментів, на яких варто зосередити увагу при виробленні стратегії боргового управління, слід віднести чітко визначену граничну межу частки зовнішнього та внутрішнього боргу та витрат на їхнє обслуговування в структурі державних витрат; подальше зниження вартості обслуговування державного боргу та подовження терміну запозичень, поєднання ринкових та інституціональних механізмів управління державним боргом, використання світового досвіду врегулювання боргу тощо.

Література

1. Зражевська Н.В. Взаємозв'язок зовнішнього державного боргу та економічного зростання / Н.В. Зражевська // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.. – 2010. – № 15. – С. 110-115.
2. Сластьєн Т.П. Особливості та пріоритети боргової політики України / Т.П. Сластьєн // Наукові праці НДФІ. Науковий збірник. – 2010. – №5.
3. Зражевська Н.В. Фактори, що впливають на обсяг зовнішнього державного боргу / Н.В. Зражевська // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2009. – Випуск 194: В 5 т. Том V. – С. 1352-1362.

e-mail: julia21-94@mail.ru

Драбек Р.Ю.

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Студент магістратури спеціальності «Фінанси»

Науковий керівник: Кміть В.М., к.е.н, доц.

Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

В сучасних умовах обмеженості бюджетних ресурсів постає завдання визначення пріоритетів при розподілі бюджетних ресурсів за ефективністю їх використання. Досягнення цих завдань дозволяє використання програмно-цільового методу бюджетування. Особливістю цього методу є формування бюджету за програмами, зосередження на результатах, стратегічний підхід у плануванні, посиленні відповідальності, аналіз прийнятих рішень, прозорість у процесі виконання бюджетів.

Метою впровадження програмно-цільового методу є встановлення прямого зв'язку між виділеними бюджетними коштами та результатами їх використання.

Отже, програмно-цільовий метод бюджетування передбачає, що будь-які бюджетні видатки мають бути спрямовані на цілі, що визначені середньостроковою або довгостроковою стратегією розвитку, та забезпечують контроль не тільки за цільовим використанням бюджетних коштів, а й за фактичними результатами від наданих бюджетних послуг.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами, спрямований на досягнення конкретних результатів, що передбачає контроль за ефективністю використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

За допомогою програмно-цільового методу можна визначити ефективність виконання бюджетної програми, шляхом зіставлення обсягу фінансування з кінцевими результатами її виконання.

Основними елементами програмно-цільового методу є: бюджетна програма, відповідальний виконавець бюджетних програм, паспорт бюджетних програм, показники виконання бюджетних програм тощо.

З точки зору необхідності забезпечити ефективне виконання бюджетної програми та досягнення встановлених цілей, принциповим є питання визначення відповідального виконавця такої програми.

Програмно-цільовий метод передбачає виконання бюджету в розрізі бюджетних програм, що включають визначення загальної мети на довгостроковий та середньостроковий періоди; цілей і завдань програми на короткостроковий період та конкретних дій, які забезпечують реалізацію програми.

Такий підхід ґрунтується на аналізі бюджетних ресурсів, потрібних для фінансування бюджетної програми та отримання від реалізації такої програми очікуваного результату. Основоположними елементами програмно-цільового методу, що відрізняють його від інших методів бюджетування є результативні показники бюджетної програми. Це такі кількісні та якісні показники, за якими оцінюють результат виконання бюджетної програми, ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми.

Одним з найважливіших аспектів застосування програмно-цільового методу бюджетування є прогнозування. У новому Бюджетному кодексі України були закладені правові норми для розробки середньострокового бюджетного прогнозу, як в цілому для бюджетів різних рівнів, так і для головних розпорядників бюджетних коштів. А саме: запроваджено прогнозування показників зведеного та державного бюджетів на наступні два бюджетні періоди; визначено основні прогнозні показники Державного бюджету України; запроваджено формування плану діяльності головними розпорядниками бюджетних коштів на наступні за плановим два бюджетні періоди. Такі плани діяльності формуються з врахуванням індикативних прогнозних показників обсягів видатків і кредитуванням бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди.

Проаналізувавши бюджетний процес інших країн, що базується на програмно-цільовому методі зазначимо, що пріоритети державної політики визначаються не тільки на середньострокову перспективу, як в Україні, а також довгострокову. Стратегічне прогнозування здійснюється не менше як на 5 років, що включає планування бюджетних доходів та видатків на такий термін. у відповідності з встановленими стратегічними цілями розробляють плани роботи на поточний рік з визначенням обсягу коштів на досягнення цілей в конкретному фінансовому році. Звіти про виконання річного плану обов'язково включають висновки щодо проведеної протягом фінансового року оцінки програм, що свідчить про високий ступінь контролю за виконанням бюджетних програм.

Отже, програмно-цільовий метод в бюджетуванні забезпечує підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів, дозволяє підвищити відповідальність розпорядників бюджетних коштів і встановлює безпосередній зв'язок між виділенням бюджетних коштів і результатом їх використання.

Проте слід пам'ятати, що програмно-цільовий метод є лише одним з кроків, спрямованих на реформування державного управління і покращення діяльності державних установ. Для підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів потрібне удосконалення не тільки управлінської технології, а й бюджетного процесу загалом.

Література

1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 50-51. – С. 572.
2. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / Овчаренко А.С., Панасюк С.А. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 480 с.
3. Управління державним бюджетом України: підручник / колектив авторів [заг. редакція М.Я. Азарова]. – К.: Зовнішня торгівля, 2010. – 816 с.

e-mail: drabek.roman@gmail.com

РАССМОТРЕНИЕ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНА, С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ТЕОРИИ КРЕАТИВНОГО КЛАССА

Сегодня слово «креативность» стало привычным для большинства людей и даже более того – неотъемлемой чертой каждого индивида как части общества. Очень часто оно встречается в традиционно высокотворческих областях экономики – рекламе, брэндинге, маркетинге, туризме. Но что же такое креативная экономика? В широком смысле – это особый сектор экономики, основанный на интеллектуальной деятельности. Более подробно будем рассматривать ее особенности далее.

Американский экономист Ричард Флорида стал основоположником теории креативного класса. Он разработал основную модель взаимосвязи таланта и регионального развития, которая использует структурные равенства и аналитические модели для проверки независимости эффектов человеческого капитала, креативного класса, технологий на региональное развитие.

Ключевым вопросом является проблема выбора факторов географического распределения человеческого капитала. Опровергается, хотя и берется во внимание, его прямая зависимость с концентрацией университетов, ведь высокообразованные люди мигрируют в другие регионы и страны. К факторам, положительно влияющим на количество и качество таланта, относится «удобство» (инфраструктура), в частности, индустрия развлечений, а также толерантность и открытость разнообразию [2].

Вместо общепринятых стандартов измерения человеческого капитала, основанным на уровне образования, в модели вводится понятие креативного класса. В нем выделяется «супер-креативное ядро», подразделяющееся на группы: программисты и математики; архитекторы и инженеры; специалисты, занятые в науке и образовании, искусствах, развлечениях, спорте и медиа и т.д.

После проведения Флоридой анализа регионов Швеции по представленной им модели, можно подвести некоторые выводы о влиянии каждого фактора модели на экономическое развитие:

1. Человеческий капитал в классическом понимании не оказывает ключевого влияние на экономическое развитие региона, его влияние косвенное и опосредованное через развитие технологий. В то же время зависимость между креативным классом и экономическим развитием является положительной и достаточно сильной. Также значимо и влияние креативного класса на технологии.

2. Коэффициент между «супер-креативным ядром» и экономическим развитием отрицательный, а между ним и технологиями – значимый и положительный. В модели важную роль играют университеты, которые оказывают влияние как на зависимую, так и на независимую переменные.

3. В модели оценивается вклад каждой из групп ядра. Работники образования не оказывают значимого влияния на развитие (коэффициент влияния отрицательный). Исключая их из модели, видим положительное влияние на экономику. Самый высокий уровень влияния у представителей искусств [1].

Таким образом, структура взаимосвязей рассматриваемых факторов, их влияние на развитие более сложное и значимое, чем принято считать. Очень важно изучить и понять механизмы влияния этих факторов на экономическое развитие и стандарты жизни на региональном, национальном и глобальном уровнях.

Литература

1. Ричард Флорида. "Креативный класс: люди, которые меняют будущее". Издательский дом «Классика-XXI», перевод, 2005.

2. Круглов А.В. «Управление креативным потенциалом компании и его значение в рыночной конкуренции». Журнал «Проблемы современной экономики». Номер N 4 (12), 2004.

e-mail: dudin-anatoly@mail.ru

Кайдановский К.А.

*Донецкий национальный технический университет, г. Донецк
Кафедра прикладной математики и информатики, студент*

ОСОБЕННОСТИ АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

С началом внедрения новой стратегии, предназначенной для выхода из кризиса, возникает системное сопротивление нововведениям, от преодоления которого зависит успешность реализации всего антикризисного плана. Если предприятие своевременно отследило появление внешней угрозы и располагает временем, достаточным для выработки эффективной реакции, оно может последовательно ликвидировать все стратегические разрывы путем постепенной адаптации. Но в кризисной ситуации реализацию всех нововведений надо осуществить в жестко ограниченный срок. Поэтому при планировании антикризисных мероприятий необходимо стремиться к максимальной параллельности работ. В рамках общего графика мероприятий внедрение новой инновационной стратегии оказывается наиболее эффективным, когда она совмещается с уже адаптированной структурой и подчиняется непротиворечивой системе целей. Но если времени на подготовку базы для стратегических нововведений не остается, то приходится решительно изменять сложившуюся систему деятельности и ликвидировать все стратегические разрывы одновременно, что очень болезненно для персонала. Преодоление сопротивления требует осуществления двух групп мероприятий. Во-первых, политических - определение культурной ориентации различных групп персонала на основе их отношения к нововведениям, создание опорных точек внедрения новой стратегии, ограничение влияния на принятие решений со стороны групп, не восприимчивых к нововведениям. Во-вторых, системных - формирование переходной структуры предприятий, решающей задачи по внедрению нововведений без помех для оперативной деятельности и наоборот.

При хорошей восприимчивости персоналом нововведений на малых и средних предприятиях, имеющих широкий профиль внешних задач, можно последовательно адаптировать старую структуру и накладывать на нее новые проектные единицы, ответственные за внедрение новой стратегии. Такие структуры оказываются близкими к так называемым сетевым. Однако принимая во внимание отечественную управленческую культуру с ее стереотипами жесткого использования власти и четкой иерархичности, добиться их эффективности практически невозможно. Либо происходит разрушение старых систем, либо, что бывает наиболее часто, текучка и необходимость получения немедленных результатов оперативной работы поглощают все рабочее время сотрудников. Тем не менее, при малых кадровых ресурсах, альтернативы "пересечению" нового и старого может не оказаться.

В ситуации же со слабым восприятием персоналом нововведений и при значительных масштабах предприятия требуется использовать варианты так называемой двойной структуры, когда внедрение новой стратегии, насколько это возможно, отделяется от оперативной деятельности. Это позволяет управляющим обеспечить поддержку нововведениям в подразделениях, которые заняты их реализацией, и жестко использовать властные полномочия для быстрого проведения необходимых решений. При этом может произойти разрушение традиционно сложившейся последовательности прохождения команд и ее замена непосредственными быстрыми контактами руководителя с исполнителями, минуя некоторые уровни иерархии.

Литература

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 458 с.
2. Бирюкова О. Приёмы антикризисного менеджмента / О. Бирюкова, Л. Бочкова. – М.: «Дашков и К», 2008. – 430 с.

e-mail: kir_24021991@mail.ru

Качанова Т.Є.

*Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Луганськ
Кафедра фінансів, аспірант*

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Проведення радикальної економічної реформи, перехід до ринкових відносин зумовили такий стан національної економіки, при якому підприємства одержали достатню свободу і незалежність в ухваленні управлінських рішень. Перехід від централізованих методів управління до ринкових примусив підприємства відмовитися від жорстких нормативів і будувати свою політику на принципах вільної конкуренції. Легалізувавши підприємницьку діяльність, держава переклала тим самим всю відповідальність за кінцевий результат, а, отже, і ризики, на плечі самих підприємств. Проте, відмовившись від централізованого управління, національна економіка не виключила систему господарського планування, а лише перемістила її на мікрорівень [1].

Ринкова економіка, в якій діють сучасні підприємства, стає все більш складною, мінливою і тому важко передбаченою. Це відбувається значною мірою через зміни в економічній політиці країни. Не визначені до кінця міри і форми державного втручання в економіку. У зв'язку з цим, успішна діяльність підприємства безпосередньо залежить від точності прогнозування фінансових результатів, оцінки майбутніх ризиків, своєчасного і правильного визначення причин можливого припинення функціонування підприємства і реалізації превентивних заходів по запобіганню небажаним наслідкам. Уникнути ризику в господарській діяльності практично неможливо. Проте якщо малі підприємства йдуть на ризик свідомо, оскільки розмір прибутку безпосередньо пов'язаний з умінням і здатністю йти на ризик, то крупним і середнім підприємствам, будучи учасниками ринкових відносин, дуже часто доводиться бути втягнутими в ризикові ситуації не по своїй волі. Тому основною задачею управлінської діяльності є оцінка можливого ризику, виявлення чинників, що підсилюють його і вибір методів зниження ризику.

Ризиком можна управляти, тобто використовувати різні заходи, що дозволяють певною мірою прогнозувати настання ризикової події і вживати заходи до зниження ступеня ризику.

Фінансовий ризик виникає в процесі відносин підприємства з фінансовими інститутами (банками, фінансовими, інвестиційними, страховими компаніями, біржами і ін.). Фінансовий ризик є функцією часу. Як правило, ступінь ризику для даного фінансового активу або варіанту вкладення капіталу збільшується в часі. Наприклад, збитки імпортера сьогодні залежать від часу від моменту укладення контракту до терміну платежу по операції, оскільки курси іноземної валюти по відношенню до російського рубля продовжують рости. Причини фінансового ризику - інфляційні чинники, зростання облікових ставок банку, зниження вартості цінних паперів і ін. [2].

Наслідки фінансових ризиків впливають на фінансові результати підприємства, вони можуть привести не тільки до певних фінансових втрат, але і до банкрутства підприємства. Тому однією із задач фінансового менеджера є визначення саме тих фінансових ризиків, які роблять вплив на діяльність конкретного підприємства. Головним для фінансового менеджера є управління цими ризиками або такі дії, які дозволили б звести до мінімуму дію даних ризиків на діяльність підприємства.

Важливу роль в управлінні фінансовими ризиками промислового підприємства виконує класифікація фінансових ризиків, оскільки кожен фінансовий ризик визначає своя група чинників, тому фінансові ризики впливають на фінансові показники по-різному. В даний час, для того, щоб існувати на ринку, багатьом компаніям необхідно розсудливо оцінювати свої можливості. На сьогоднішній день, тобто в той момент, коли завершується міжнародна фінансова криза, підприємцям слід активно розвиватися, щоб не розоритися в умовах досить жорсткої конкуренції. Оцінка фінансових ризиків зможе активно вплинути на діяльність підприємців [3].

Оцінка ризику є однією найважливіших економічних проблем в умовах ринкової економіки, оскільки характерної особливості останнім часом стали банкрутства фінансових установ і підприємств реального сектора економіки. Тому, оцінку ризику необхідно розглядати як чинник підвищення ефективності виробництва. Знання потенційних ризиків дозволяє направляти фінансові ресурси в ті сфери діяльності, які характеризуються якнайкращим співвідношенням ризику і прибутковості, що сприятливо впливає як на підприємство, так і на суспільний перерозподіл ресурсів.

Процес оцінки ризику складається з декількох етапів:

- виявлення і класифікація основних видів ризику;
- розрахунок адекватної і легко інтерпретується кількісної міри ризиків;
- ухвалення рішення про зменшення або збільшення виявлених ризиків;
- розробка і реалізація процедур контролю над поточними ризиками.

Упровадження процесу оцінки ризику в реальний сектор економіки є достатньо складною задачею, але від її рішення залежить дуже багато що: фінансова незалежність підприємства, його ліквідність і стійкість, а також успішний розвиток і зростання.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки особливого дослідження вимагають питання, пов'язані з кількісною оцінкою фінансових ризиків промислового підприємства, що сприятиме ухваленню оптимального управлінського рішення і, отже, поліпшенню результатів діяльності господарюючого суб'єкта.

Література

1. Финансовый менеджмент: теория и практика: учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 2003. – 573 с.
2. Лукасевич И.Я. Финансовый менеджмент / И.Я. Лукасевич. – М.: Эксмо, 2008.
3. Чернова Г.В. Управление рисками: учеб. пособие / Г.В. Чернова, А.А. Кудрявцев. – М.: Проспект, 2008. – 160 с.

e-mail: kachanova13239@gmail.com

Климко О.І.

*Донецький національний технічний університет, м. Донецьк
Кафедра прикладної математики та інформатики, студент*

ОЦІНКА ВАРТОСТІ КЛІЄНТСЬКОГО КАПІТАЛУ ЗА ДОПОМОГОЮ НЕЧІТКОГО ІНТЕГРАЛУ

Для оцінки вартості клієнтського капіталу, необхідно обрати грошовий показник цього капіталу та скорегувати його на інтегральний коефіцієнт використання клієнтського капіталу. О.В. Кендюхов у своїй роботі «Ефективність управління клієнтським капіталом» [1] розглянув ряд показників, які оцінюють ефективність управління клієнтським капіталом, а також вказав при яких саме значеннях цих коефіцієнтів управління є ефективним. Але ввести всі ці коефіцієнти в функцію, яка б оцінювала вартість клієнтського капіталу не представляється можливим, тому ми вважаємо необхідним введення нового інтегрального показника ефективності використання клієнтського капіталу на основі значущих показників.

З коефіцієнтів, що подані у роботі складається вектор показників ефективності управління інтелектуальним капіталом, який необхідно перетворити на деяку скалярну величину, яку ми називаємо коефіцієнт якості використання клієнтського капіталу. До найбільш розповсюджених методів перетворення векторного критерію у скалярний можна віднести методи, які засновані на ймовірнісній мірі і теорії нечітких множин [2]. Як показує аналіз цих методів, незважаючи на ряд достоїнств, дані методи мають недоліки, пов'язані з неадекватним відображенням системи переваг особи, що приймає рішення, використовуваних формальних конструкцій.

У зв'язку з цим пропонується підхід, заснований на теорії нечітких заходів [3]. Його суть полягає у використанні нечіткого інтеграла за Сугено як конструктиву згортки поточного значення векторного критерію $F(X)$ за нечіткої міри важливості критеріїв $\mu_K(\bullet): 2^K \rightarrow [0, 1]$, визначеної на множині критеріїв і відображає систему переваг особи, що приймає рішення:

$$G(M) = fF(x) \circ \mu_K(\bullet) \quad (1)$$

З формального визначення нечіткої міри [2] випливають її можливості по створенню системи переваг особи, що приймає рішення. Зокрема показано, що нечітка міра є параметричним розширенням ймовірнісного виміру з λ -параметром нормування, яка відображає семантичну модальність експертних знань (системи переваг). У залежності від її значення розглядаються два класи нечітких мір: супераддитивні міри або міри довіри ($\lambda > 0$) і субаддитивні міри або міри правдоподібності ($-1 < \lambda < 0$). Крайнім випадком мір довіри є міра необхідності ($\lambda \gg 0$), а мір правдоподібності - міра можливості ($\lambda = -1$). Міра імовірності відповідає випадку $\lambda = 0$, а нечітка множина, у разі вкладеності фокальних елементів базової множини [3], відповідає щільності нечіткої міри можливості.

Найбільш поширеними методами побудови нечітких мір є методи експертної оцінки важливості підмножин і безпосередньої побудови нечіткої міри [25], а також парних порівнянь за Сааті [4]. Зважаючи на невелику потужність множини критеріїв ефективності вважається доцільним обрати перший спосіб. Такий випадок формалізується нечітким відношенням суворої переваги R^S , яке визначається як антірефлексівне і антисиметричне:

$$(\forall x_i \in X) \mu_{R^S}(x_i, x_i) = 0; (\forall x_i, x_j \in X) \mu_{R^S}(x_i, x_j) > 0 \Rightarrow \mu_{R^S}(x_j, x_i) = 0 \quad (2)$$

Отже ми маємо вектор $F(X)$, який складається з показників ефективності клієнтського капіталу. До цього вектору входять індекс надійності клієнтської бази, інтегральний показник приросту клієнтської бази, середній темп приросту клієнтської бази, індекс зростання якості клієнтського капіталу та інтегральний показник ефективності управління клієнтським капіталом. На основі експертної оцінки формується нечітка міра важливості кожного з цих критеріїв. Обчислюємо скалярний коефіцієнт якості використання клієнтського капіталу.

Таким чином клієнтський капітал підприємства дорівнює:

$$КП = G(M) * СДД_{кл.к.} \quad (3)$$

де $СДД_{кл.к.}$ – сукупний додатковий дохід, створюваний клієнтським капіталом:

$$СДД_{кл.к.} = ДД_{кл.к.} * N_{пост.кл.} \quad (4)$$

де відносний додатковий дохід, створюваний клієнтським капіталом у розрахунку на одного клієнта:

$$ДД_{кл.к.} = \overline{рах}_{п.кл.} - \overline{рах}_{зв.кл.} \quad (5)$$

де $\overline{рах}_{зв.кл.}$ – середній розмір рахунка звичайного клієнта, гр. од.,

$\overline{рах}_{п.кл.}$ – середній розмір рахунка постійного клієнта, гр. од.

Ця формула враховує, як фінансову складову так і ефективність використання клієнтського капіталу, а також експертну оцінку важливості кожного з індексів використання клієнтського капіталу для конкретного підприємства.

Література

1. Кендюхов О.В. Ефективність управління клієнтським капіталом / О.В. Кендюхов. – http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/eprom/2008_43/st_43_04.pdf
2. Нечеткие множества в моделях управления и искусственного интеллекта / Под ред. Д.А. Поспелова. – М.: Наука, 1986.
3. Саати Т., Кернс К. Аналитическое планирование. Организация систем / Пер. с англ. – М.: Радио и связь, 1991.
4. Обработка нечеткой информации в системах принятия решений / Ф.Н. Борисов, А.В.Алексеев, Г.В. Меркурьева и др. – М.: Радио и связь, 1989.

e-mail: klimkoalexandra@gmail.com

Козярик І.В.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Студентка магістратури спеціальності «Фінанси»
Науковий керівник: к.е.н, доц. Кміть В.М.*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Для забезпечення соціально-економічного розвитку країни та стабілізації економічних процесів, що відбуваються в ній, необхідним є визначення пріоритетів такого розвитку на мікрорівні та формування відповідного механізму забезпечення їх фінансовими ресурсами. За таких умов головним і першочерговим завданням має стати розширення фінансових можливостей підприємств місцевого значення, зокрема тих, що мають пріоритетне значення для розвитку держави.

При цьому однією з найважливіших передумов розвитку будь-якої галузі є інвестиційна діяльність. Так, зі сторони держави вагоме значення має питання обґрунтування державної інвестиційної політики, що б створило сприятливий інвестиційний клімат та забезпечило певний рівень упровадження інновацій. Одним із державних інструментів активізації інвестиційних процесів в Україні є податкові важелі.

Питанням дослідження різних аспектів впливу податкових важелів на стимулювання інвестиційної діяльності присвячено праці багатьох українських учених, серед яких доцільно виокремити таких як: Авраменко О.І., Касич А.О., Кизилів Г.І., Кизилова Л.О. та ін.

Тематика становлення та розвитку інвестиційно-податкового кредиту висвітлювалась в наукових роботах наступних вітчизняних вчених-економістів: Андрусів Н.Б., Безручко О.О., Пересада А.А. та ін. Однак у науковій літературі відсутні дослідження питань використання інвестиційного податкового кредиту для розвитку пріоритетних галузей, зокрема щодо активізації розвитку підприємств комунального господарства.

В умовах постійного дефіциту фінансових ресурсів у комунальній сфері міста, як системоутворюючій галузі національної економіки, де існують значні труднощі із забезпечення інвестиційного процесу відповідними ресурсами, актуальним є пошук додаткових фінансових ресурсів та використання ефективних інструментів інвестиційного забезпечення.

Інвестиційне забезпечення розвитку міста неможливе без наявності його фінансового механізму. Під фінансовим механізмом інвестиційного забезпечення розвитку міста розуміють сукупність фінансових інструментів, за допомогою яких у процесі управління фінансовими ресурсами створюється фінансова основа реалізації інвестиційних цілей місцевого розвитку.

Складовими його елементами є такі фінансові інструменти як муніципальні запозичення, міжбюджетні трансферти, приватні, у тому числі іноземні, інвестиції, кредити,

що дозволяють найбільш ефективно акумулювати та перерозподілити наявні фінансові ресурси держави, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, населення з метою їх інвестиційного використання для місцевого розвитку [1, с. 12].

Інвестиційний податковий кредит як стимулюючий податковий важіль, що є формою державного інвестиційного кредиту, може стати одним із інструментів інвестиційного забезпечення розвитку комунальної сфери міста.

Метою даного дослідження є визначення сутності та можливостей застосування інвестиційного податкового кредиту у найбільшій складовій міського комплексу – комунальному господарстві.

Першим кроком щодо впровадження інвестиційного податкового кредиту було введення поняття «інвестиційний податковий кредит» у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств» (далі – Закон) [8, п. 1.11.4] ще у 1998р. З прийняттям Податкового кодексу [9] у 2010 р., Закон втратив чинність, а окремої статті, присвяченої обґрунтуванню та роз'ясненню цього поняття та механізму, не було передбачено.

Практика використання інвестиційного податкового кредиту відома у багатьох країнах Західної Європи (Бельгія, Франція, Італія, Голландія, Великобританія, Австрія та ін.), що сприяло швидкому оновленню матеріально-технічної бази господарюючих суб'єктів цих країн. У США вперше його було застосовано ще у 60-х роках ХХ ст. Нині у країнах Європи він використовується рідше, у США його скасовано у 1986 р., немає його у Німеччині та Норвегії [2, с. 94; 3, с. 127]. Проте на певному етапі розвитку багатьох країн інвестиційно-податковий кредит зіграв свою позитивну роль для стимулювання інвестицій, перш за все, у системоутворюючих галузях.

За своїм змістом інвестиційний податковий кредит є податковою знижкою, особливість якої полягає в тому, що її величина «знімається» з суми нарахованого податку, а не з суми прибутку, що підлягає оподаткуванню.

Так, підприємство, потребуючи додаткових кредитних коштів, використовує власні ресурси у формі прибутку, а саме тої частини, що відраховується до бюджету у формі податку на прибуток, а отже, проводить, самоінвестування [4, с. 86; 5, с. 135]. При цьому чим більша величина прибутку, а отже податку, тим більшу величину підприємство може отримати у формі кредиту, що сприятиме підвищенню ефективності роботи підприємств.

Привабливість його застосування полягає й в іншому. За умов звичайного кредитування кредитор, окрім сум кредиту, що повертаються, додатково сплачує обумовлений відсоток. Під час використання інвестиційного податкового кредиту приріст податку, що буде отримано від реалізації проекту, може і повинен набагато перевищити відсотковий рівень і матиме не разовий, а систематичний характер [5, с. 136; 6]. Це означає, що держава у довгостроковій перспективі може розраховувати на збільшення бюджетних надходжень внаслідок загального зростання прибутку, а отже, обсягу податку.

Визначальними умовами надання інвестиційного податкового кредиту, що сприяють зниженню ризику держави, є: стає фінансове становище підприємства-позичальника, тобто систематичне отримання ним прибутку; переважно (не менше як 50%) інвестиційна спрямованість у використанні власних фінансових ресурсів інвестора; наявність економічно обґрунтованого інноваційного проекту (бізнес-плану); короткий термін окупності запозичених через інвестиційний податковий кредит коштів [4, с. 87; 6].

Споживачами інвестиційного податкового кредиту можуть бути суб'єкти підприємницької діяльності, а саме, підприємства всіх форм власності, яким для реалізації інвестиційних програм не вистачає власних ресурсів [4, с. 88].

В основі функціонування механізму інвестиційного податкового кредиту покладено такі принципи як повернення, строковості, платності та цільового характеру використання.

Строк його повернення має визначатися в кожному окремому випадку, але може бути більшим за п'ять років. Довший термін не відповідає сучасним вимогам щодо тривалості освоєння нової техніки. Принцип платності передбачає проведення оплати за користування кредитними коштами. Розмір плати має бути рівним очікуваному рівню інфляції та враховувати певні витрати держави при наданні цього кредиту [7, с. 160].

Одним з головних принципів його надання є цільове використання. У кредитній угоді має бути чітко визначено пункт, для чого надаються кредитні кошти (цілі), а також обумовлено нецільовий характер використання. Надання доцільно здійснювати переважно під інноваційні програми, які забезпечують реалізацію таких науково-технічних пріоритетів. Наприклад, науково-технічне оновлення виробництва в найбільш пріоритетних і ефективних для економіки регіону секторах ринку [4, с. 86; 6; 7, с. 160].

Інвестиційний податковий кредит розрахований на стимулювання впровадження нової техніки та заміни старого обладнання. Це актуально в умовах практично повністю зношених основних фондів у комунальному господарстві.

Таким чином, для України доцільно запровадити механізм інвестиційного податкового кредиту хоча б для пріоритетних галузей національного господарства, яким для впровадження інвестицій необхідні значні фінансові ресурси, і які не можуть далі розвиватись без здійснення інвестицій.

Серед особливості його застосування для системоутворюючих галузей (у нашому випадку для комунального господарства) можна виділити такі:

- недоцільною є сплата відсотків за користування кредитом, так як інвестиційна діяльність в галузі є необхідною для подальшого розвитку, а отже має пріоритетне державне значення. Крім того, держава в майбутньому може розраховувати на збільшення прибутку, а отже, приріст податкових платежів;

- період використання кредиту необхідно пов'язати з періодом виконання конкретного проекту без обмежень;

- надати право регіональним органам влади встановлювати інші підстави і умови надання інвестиційного податкового кредиту на своїх територіях.

Доцільним також було б застосування інвестиційного податкового кредиту і у тих випадках, коли підприємство може отримати від цього навіть незначне збільшення прибутку, зважаючи на соціальну значимість галузі. Основним принципом при цьому має бути повернення отриманої суми коштів.

Обов'язковою умовою повинно бути надання звітності податковим органам від щодо напрямів використання коштів, отриманих за рахунок звільнених від податку. Крім того, слід передбачити, що правами на податкові пільги у випадку здійснення інвестиційних проектів можуть користуватись тільки ті підприємницькі структури, які протягом 3-х попередніх років не порушували податкове законодавство [2, с. 96].

Отже, під інвестиційним податковим кредитом, що надається у комунальному господарстві, слід розуміти відстрочку плати податку на прибуток, що надається на певних умовах господарюючому суб'єкту міського значення, на конкретний строк, визначений індивідуально, з метою досягнення соціального ефекту шляхом збільшення його фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних програм переоснащення галузі з наступним поверненням відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, що буде отримано від здійснення інвестиційних програм.

Позитивні сторони механізму інвестиційного податкового кредиту свідчать про те, що він будучи інструментом інвестиційної діяльності, методом податкового стимулювання, формою державного інвестиційного кредитування може стати інструментом розв'язання проблеми модернізації комунального господарства через збільшення обсягів інвестиційних ресурсів на підприємствах і поштовхом для активізації та розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності у країні. При цьому слід зазначити, що не всі суб'єкти зможуть отримати такий кредит, оскільки більшість комунальних підприємств є збитковими. Серед суб'єктів у комунальному господарстві, які б претендували на одержання інвестиційного податкового кредиту слід виділити тих, що задіяні у перспективних прибуткових сферах діяльності, таких як переробка твердих побутових відходів, енергозбереження, транспортні перевезення, а також ті, які уклали договір концесії і передбачають модернізацію основних фондів.

Література

1. Трохимченко М.В. Фінансовий механізм інвестиційного забезпечення регіонального розвитку України: автореф. дис. канд. екон. наук / М.В. Трохимченко; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2009. – 17 с.
2. Касич А.О. Перспективи застосування податкового кредиту у процесах формування регіонального будівельного комплексу / А.О. Касич, О.І. Авраменко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2011. – № 1. – С. 93-96.
3. Кизилова Л.О. Деякі аспекти податкового регулювання інвестиційного потенціалу підприємств міського господарства в умовах фінансової кризи / Л.О. Кизилова, Г.І. Кизилов // Науч.-техн. сб. – 2009. – № 87. – С. 127-131.
4. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. – К.: КНЕУ, 2002. – 272 с.
5. Савченко А. Податок на прибуток підприємств як інструмент інвестиційної політики держави / А. Савченко, Н. Москалюк // Економіка України. – 2003.– № 3.– С. 132-137.
6. Безручко О.О. Податковий інвестиційний кредит як засіб активізації інвестиційної діяльності України / О.О. Безручко // Економічні науки. – 2010. – № 19. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.rusnauka.com/19_DSN_2010/Economics/70072.doc.htm
7. Андрусів Н.Б. Урахування в обліку податкового інвестиційного кредиту у спеціальних економічних зонах / Н.Б. Андрусів // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 3 (6) грудень. – С. 159-161.
8. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=334%2F94-%E2%F0>
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755>

e-mail: ivenka.lviv@gmail.com

¹Король І.В., ²Британська Н.Н.

Вінницький торговельно-економічний інститут, м. Вінниця

¹Студентка, ²кафедра фінансів, асистент

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Податки є необхідною ланкою економічних відносин в суспільстві з моменту виникнення держави. Розвиток і зміна форм державного устрою завжди супроводжуються вдосконаленням системи податків, адже вони є платою суспільства за виконання державою її функцій.

Сучасна податкова система України зберігає низку суттєвих недоліків, які є системними. По-перше, витрати платників на виконання вимог податкового законодавства лишаються надмірно високими. По-друге, відсутність стабільного регулювання оподаткування, а діюча нормативно-правова база непрозора та заплутана. По-третє, багаторазове оподаткування (оподатковуються дохід, додана вартість, справляються акцизний збір, обов'язкові відрахування до спеціальних фондів), високі ставки деяких податків, переважно фіскальний характер податкової системи створюють несприятливі умови для підприємництва та стримують економічну активність. До того ж прийняття Податкового кодексу є дещо поспішним, а тому і зміст його потрібно постійно удосконалювати. надзвичайно актуальним завданням вирішення питань, які потребують наукових досліджень, розробка принципів кодифікації податкового законодавства і удосконалення податкового механізму [3].

Проблематикою даного питання займалися такі українські вчені: Ревун В.І., Єфименко Т.І., Музиченко О.В., Мельник О.Я. та інші.

Метою дослідження є пошук шляхів вирішення актуальних проблем реформування податкової системи в Україні.

Предмет дослідження – є механізм удосконалення податкової системи. А тому варто розглянути, які проблеми існують в податковій системі України, які заходи впроваджують для подолання цих проблем, та які є можливі шляхи для їх вирішення.

Питання вдосконалення оподаткування знаходяться в центрі уваги наукової і громадської думки з отримання незалежності України. Особливо сьогодні, в пошуках шляхів виходу з економічної кризи, назріла необхідність податково-бюджетного регулювання в Україні замість проведення суто фіскальної податкової політики. Крім цього, сьогодні на державному рівні визнано гостроту проблеми оподаткування, пов'язаної з надмірністю податкового тягаря. Останній і є однією з причин фінансової нестабільності підприємств, зменшення сукупного попиту і економічної кризи.

Ідеальних податкових систем не існує, як і великого бажання громадян і суб'єктів господарювання будь-якої країни платити податки. На Заході громадянин згадує про податкову службу один раз у рік, коли здає декларацію. Податкова служба теж пам'ятає про громадянина, повертаючи переплачені громадянином податки. Робиться це протягом тижня після одержання декларації. Що б не говорили про західну демократію, але українському платникові податків про таке варто тільки мріяти. Хіба що про повне скасування податків. Податковий кодекс - це «конституція», що визначає взаємини між державою та бізнесом [6].

Про позитивний ефект Податкового кодексу (ПК), напевно, можна буде говорити в довгостроковій перспективі, через кілька років. ПК повинен бути спрямований на адаптацію податкового законодавства України до принципів і директив Європейського Союзу , а в сфері тарифно-митного законодавства - до стандартів Всесвітньої торговельної організації. Сьогодні на Україні стягується 29 державних податків та 14 місцевих зборів, більшість із яких взагалі не є валідними , витрати на їхнє адміністрування перевищують надходження. Новий ПК припускає скорочення кількості податків і зборів загальнодержавного рівня до 19 і місцевого рівня - до 4. Передбачається ослаблення фіскального тиску на економіку шляхом зниження до 2014 року ставки податку на додану вартість до 17 %, а до 2016 року - ставки податку на прибуток до 16 % [1].

Основна задача Податкового кодексу - створення правового поля з регулюванням податкових відносин і забезпечення надходжень у бюджет країни. З ухваленням кодексу податкова система України виконуватиме не тільки фіскальну, а й стимулюючу функцію. Йдеться, передусім, про механізми стимулювання інвестиційно-інноваційних процесів в економіці та про запровадження ефективнішої системи соціального захисту громадян. У результаті українські підприємства зможуть ефективніше використовувати кошти, вкладені у нове обладнання [3].

Про переваги Податкового кодексу не раз заявляли представники влади. Про це в прес-центрі одного із провідних центрів новин «Главком» розповідав Анатолій Кінах: «.Необхідно прийняти сучасний збалансований Податковий кодекс – документ, в якому необхідно оптимально поєднати функції фіскальні, від яких залежить життєдіяльність держави, і стимулюючі, включаючи зниження тіньової економіки, рівня безпрецедентного масштабу корупції в десятки мільярдів гривень за межами державного бюджету, які не приймають участі у розвитку життєдіяльності держави і суспільства. Перший варіант Податкового кодексу був абсолютно неприйнятним у зв'язку з грубим порушенням прав платників податків. Ви пам'ятаєте спроби ввести в дію «норми» безакцептного списання ресурсів з рахунків платників без рішення суду чи, наприклад, опечатування виробничих приміщень без рішення суду і всякої відповідальності фіскальних органів за збитки і руйнацію виробничого циклу. Варіант, внесений зараз, нам необхідно розглядати не менш принципово. Відбувся деякий позитив з точки зору більш збалансованих прав платників податків і держави. Норми, про які я сказав вище, виключені. Є наміри знизити фіскальний тиск, включаючи зниження ставки податку на додану вартість, на прибуток до 2014 року на

рівні 16-17%. Як позитив відмічаємо, що поставлено завдання вийти на автоматичне відрахування від'ємного сальдо податку на додану вартість, в тому числі на нашу вимогу зафіксовані взаємні зобов'язання держави в разі невиконання термінів і процедури компенсації негативного сальдо - вводяться штрафні санкції по відношенню до облікової ставки Національного банку близько 120%.» [5].

Про недоліки Податкового Кодексу також заявила Асоціація лідерів турбізнесу України (АЛТУ). «Тінізація туристичного ринку, погіршення рівня захисту прав споживачів, унеможливлення належного туристичного обслуговування під час Євро 2012 - це лише деякі можливі наслідки прийняття нового Податкового кодексу України в існуючому вигляді», - переконані туроператори-члени Асоціації лідерів турбізнесу України (АЛТУ). Деякі положення Проекту Податкового кодексу України йдуть у розріз з діючим законодавством України у галузі туризму, а також директивами ЄС та рекомендаціями ВТО. Так, проектом пропонується обкладати ПДВ всю вартість туристичного продукту. Це, своєю чергою, призведе до зростання вартості турпродукту для споживача, і як наслідок, до зменшення турпотоків і податкових зборів [7].

На даний час, в нашій країні найгострішим питанням щодо положень ПК є питання щодо фізичних осіб-підприємців. В першу чергу, у прикінцевих положеннях чітко написано, що з 2016 року він перестає існувати. Глава 1 розділу 14 чітко передбачає, що таке фізичні особи-підприємці, тобто малий бізнес. І з 2016 року, згідно цього кодексу, таких підприємців - фізичних осіб уже не має бути, бо навіть самого визначення не буде існувати в Податковому кодексі [1].

Розглянувши наявні проблеми, можна зробити висновок, що основними завданнями вдосконалення податкової системи в Україні мають бути:

- формування нового інституційного середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, формування відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань;
- підвищення регулюючого потенціалу податкової системи на основі запровадження інноваційно-інвестиційних преференцій
- забезпечення більш рівномірного розподілу податкового тягаря між платниками податків.

Наразі, податкова служба вже досягла певних позитивних зрушень, зокрема в митній політиці та оподаткуванні підакцизних товарів. Державна Податкова Адміністрація розробила Стратегічний план розвитку державної податкової служби України на період до 2013 року, де сформовані пріоритетні цілі щодо антикорупційної діяльності, скорочення витрат на адміністрування податкової діяльності, переходу до світових цивілізованих норм в оподаткуванні та інших важливих заходів. Залишається лише сподіватись, що даний план буде впроваджено й виконано [2].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що прийняття Податкового кодексу є краще за його відсутність. Але він повинен лише визначати і деталізувати порядок функціонування податкової системи, порядок введення, зміни та відміни податків і зборів. Це повинен бути узгоджений всіма гілками влади й особливо народом, нормативно правовий акт, який не буде пригнічувати інтереси підприємців, але й буде сприяти підвищенню економіки.

Література

1. Податковий Кодекс України.
2. Михайлишин Л. Податкова система України: навч. посіб. / Л. Михайлишин. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2007. – 460 с.
3. Офіційний сайт Асоціації Лідерів Турбізнесу України. – <http://altu.com.ua/>
4. Офіційний сайт джерела новин «Главром». – <http://glavcom.ua/press-centre/>
5. Офіційний сайт газети «Відомості.уа». – <http://vidomosti-ua.com/>

e-mail: iren161103.93@mail.ru

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ФАКТОРА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В сучасному світі економічні системи характеризуються значним рівнем мінливості. Відсутність чіткого уявлення про майбутній перебіг різноманітних процесів та явищ завдає значних збитків усім країнам світу. У зв'язку з чим перед науковцями стоїть завдання пошуку шляхів одержання інформації про майбутні економічні тенденції. Особливо важливою складовою загального процесу прогнозування є фінансове прогнозування.

Фінансове прогнозування – це передбачення ймовірного фінансового стану держави, галузі, підприємства, обґрунтування показників фінансових планів [2]. Використання фінансового прогнозування дозволяє максимально ефективно організувати господарський процес.

Варто відзначити наявність значного обсягу перешкод, які стоять на шляху використання усіх переваг фінансового прогнозування, зокрема: мінливість обставин, недостатність інформації, суб'єктивні чинники, недосконалість ринкового середовища, непередбачувані фактори. Такі негативні фактори безпосередньо впливають на процес використання методів фінансового прогнозування, що зумовлює формування похибки прогнозних показників. В теорії фінансового прогнозування для подолання різних груп негативних факторів передбачене використання різних методів, зокрема їх поділяють на класичні і альтернативні. До групи класичних належать суб'єктивні, казуальні, економетричні та методи екстраполяції. Наявні класичні методи фінансового прогнозування є наслідком тривалої еволюції теоретичних вчень і поглядів, внаслідок чого кожна група таких методів володіє певними перевагами при використанні за тих чи інших умов. Попри це кожна група методів володіє значним рівнем похибки, що зменшує позитивний ефект їх використання, внаслідок чого існує необхідність подальшого дослідження можливостей фінансового прогнозування. Через це і сьогодні відбувається пошук нових методів фінансового прогнозування. Результатом такого пошуку є група альтернативних методів фінансового прогнозування.

Сукупність альтернативних методів фінансового прогнозування побудована на основі розвитку новітніх технологій, що дозволяє покращувати можливості обробки та аналізу наявної інформації, наприклад це системи штучного інтелекту. Особливістю яких є здатність пошуку закономірностей в сукупності даних, така здатність називається Data Mining. Використання альтернативних методів фінансового прогнозування дозволяє уникнути частини негативних факторів, що заважають одержати прогнозні показники високої точності. Важливою перевагою альтернативних методів є можливість здійснення прогнозування значно складніших систем порівняно із можливостями класичних методів. Попри це сучасні альтернативні методи також володіють значним рівнем похибки, що є передумовою необхідності подальших досліджень, для максимального підвищення рівня точності.

Отже, наявні сьогодні методи фінансового прогнозування є недосконалими, при цьому високий рівень точності прогнозних фінансових показників є важливою передумовою розвитку вітчизняного господарства, а також одним із шляхів забезпечення фінансової стабільності. У зв'язку з цим є доцільним подальший розвиток методів фінансового прогнозування, для підвищення якості процесу фінансового прогнозування.

Література

1. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу: навч. посіб. / К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2005. – 148 с.

2. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

e-mail: feenix@ukr.net

*Лаговська О.А., к.е.н., доц.
Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир
Кафедра бухгалтерського обліку, докторант*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Починаючи із перших впроваджень концепції управління, орієнтованої на максимізацію вартості підприємства, у практичну діяльність компаній почалася активна критика здатності традиційної системи бухгалтерського обліку задовольняти інформаційні потреби управлінського персоналу в умовах зміни існуючої парадигми управління. Крім цього, піддавалася сумніву корисність облікової інформації у процесі оцінки вартості підприємства, що скерувало дослідження у даному напрямі. Дослідження провідних західних науковців, зокрема Ч. Лі (Ch. Lee), Кереноу І. (I. Karanou), Нішіотіс Г. (G. Nishiotis), Барфа М. (Barth M.), Гомес-Біскаррі Дж. (Gomes-Biscarri J.), Лопес-Еспінози Г. (Lopes-Espinoza G.) дозволяють спростувати твердження, що облікова інформація не є корисною у процесі оцінки вартості підприємства. Бухгалтерський облік безпосередньо не оцінює вартість суб'єктів господарювання, однак його інформація є основою для розрахунку даної величини.

Одночасно із роллю обліку в процесі оцінки вартості підприємства, гострій критиці піддавалася здатність прибутку, розрахованого на основі даних бухгалтерського обліку, реально оцінити ефективність діяльності підприємства, в першу чергу, відобразити величину доданої вартості. Зокрема, критику у даному напрямі здійснювали: М. Бербер (M. Barbera), Р. Коут (R. Coyte), П. Нілболс (P. Nilbols), А. Рапппорт (A. Rappaport). Як наслідок, активізувалася діяльність консалтингових компаній, які пропонували своїм клієнтам нові моделі оцінки приросту вартості (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи вартісної оцінки підприємства

Назва	Суть та призначення
EVA (Економічна додана вартість)	EVA визначається як операційний прибуток після оподаткування за вирахуванням вартості капіталу. Дозволяє визначити величину створеної підприємством вартості. Негативне значення свідчить про руйнування вартості. Дозволяє оцінити якість інвестиційних рішень на рівні підприємства та на рівні окремих працівників
SVA (Додана вартість акціонерного капіталу)	Оцінює збільшення акціонерної вартості та є різницею між акціонерною вартістю капіталу створеною майбутніми інвестиціями та акціонерною вартістю капіталу створеною минулими інвестиціями (у спрощеному вигляді балансовою вартістю акціонерного капіталу)
MVA (Додана вартість ринкового капіталу)	Відображає різницю між загальною вартістю компанії та загальною вартістю задіяного капіталу як власного так і залученого. Тобто відповідно до даної концепції додана вартість створюється тоді коли вартість підприємства перевищує вартість інвестованого капіталу
EP (Економічний прибуток)	Пропонує оцінювати в вартісному вираженні всі елементи матеріальних та нематеріальних активів, в тому числі тих, які не відображаються в балансі
CVA (Додана вартість грошового	Найкращим детермінантом майбутньої ціни акцій є здатність менеджерів забезпечувати високу грошову дохідність. Дозволяє

поток)	врахувати не тільки фактичний стан, але й очікування стосовно майбутнього
CFROI (Рентабельність інвестицій на основі грошового потоку)	Даний показник представляє собою норму доходності. Розраховується як внутрішня норма доходності, збалансовуюча реальні грошові потоки з валовими грошовими інвестиціями

Можна зробити висновок про необхідність перегляду теоретичних постулатів та методології бухгалтерського обліку під впливом теоретичних положень концепції вартісно-орієнтованого управління.

e-mail: lagovskaya1@meta.ua

Малиш Г.А.

*ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», м. Суми
Кафедра банківської справи, аспірант*

ТЕНДЕНЦІ ЗМІНИ ФІЛІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ ВНАСЛІДОК ВПЛИВУ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Світова фінансова криза мала суттєвий вплив на діяльність вітчизняних банків. Починаючи з 2008 р. у великій кількості банків було введено тимчасову адміністрацію. Так, у період стабілізації 2010-2011 р. фінансово-кредитні інститути починають відновлювати діяльність завдяки реалізації інструментів антикризового впливу як на макроекономічному рівні, так і на рівні власне банків. Наприклад, якщо у минулому році у 20 вітчизняних банках діяли тимчасові адміністратори, то станом на 01.09.2011 р. кількість таких установ зменшилась до 5. Проте все одно становище банківської системи не можна назвати в повній мірі стабільним та фінансово стійким.

Як свідчить аналіз вітчизняного досвіду боротьби з фінансовою кризою, одним з найбільш розповсюджених заходів є скорочення витрат банків. Так, це може здійснюватись за рахунок скорочення кількості персоналу, закриття неприбуткових напрямків діяльності, скорочення витрат на маркетингові заходи, зменшення фонду заробітної плати, а також скорочення філіальної мережі банками України. Так, говорячи про останній із зазначених способів зниження витрат, за даними НБУ, лише 10 найбільших вітчизняних банків, які спеціалізуються на наданні роздрібних послуг та до початку кризи володіли 65% всієї регіональної мережі банківської системи України, закрили 874 філії та відділення. Таким чином, у 2010 р. обсяг структурних підрозділів даної категорії банків зменшився майже на 6% у порівнянні з попереднім.

Що стосується зміни розгалуженості філіальної мережі вітчизняної банківської системи, то кількість структурних підрозділів банків за період кризи скоротилася на 32% станом на 1 квітня 2011 р. [1]. Серед банків-лідерів у скороченні регіональної мережі стали ПАТ «Промінвестбанк», АБ «Укргазбанк», АТ «УкрСиббанк», АТ «Ощадбанк», АТ «ОТП Банк», ПАТ КБ «Надра» та ін. У багатьох банківських установах України закриття нерентабельних відділень та філій відбувалося у рамках антикризової політики тимчасових адміністрацій.

Окрім ліквідації філій банки здійснювали перетворенні їх на безбалансові відділення. Основною причиною зменшення регіональної мережі філій є економія коштів банку з метою підвищення ліквідності, яка виявилася дефіцитною внаслідок масового відтоку коштів з клієнтських рахунків. Так, у першу чергу банки закривали регіональні відділення, які знаходяться в орендованих приміщеннях, у невідгідних районах населених пунктів, що завдають збитку та не є рентабельними для банку. Крім того, закривалися вузькоспеціалізовані відділення та філії в регіонах.

У результаті проведення подібних структурних реформ та реорганізацій вітчизняними банківськими установами було знижено адміністративні витрати, витрати на утримання й оплату праці персоналу та орендну плату в обсязі 20-30%. Так, на початку 2011 р. загальний обсяг структурних підрозділів банків України складав 741 філію. Подібне суттєве зниження розгалуженості пояснюється тим фактом, що безбалансові департаменти не враховуються Національним банком України при веденні обліку. Насправді ж їх кількість останніх наразі перевищує кількість банківських філій приблизно у 20 разів. Таким чином, можна стверджувати не стільки про скорочення, скільки про зміну структури регіональної мережі фінансово-кредитних установ України.

У посткризовий період банки планують змінити тенденцію скорочення філіальної мережі на протилежну: відкриття нових точок продажу банківських послуг, які орієнтовані на обслуговування стратегічно важливих клієнтів (великі підприємства стратегічно важливих галузей, міністерства, відомства тощо), а також відкриття філій у найбільш містах України. Проте однозначно стверджувати про активізацію на ринку банківських послуг стверджувати не можна, оскільки така політика банків є невиправданою з огляду на високі витрати, пов'язані із повторним відкриттям структурних одиниць (зокрема, пов'язані із суттєвим підвищенням орендної плати у 2010-2011 р.).

Література

1. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua>

e-mail: malana@ukr.net

Маркевич Т.Л., здобувач

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

СУЧАСНА ПАРАДИГМА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Регіон, будучи суб'єктом економічних стосунків, носієм особливих економічних інтересів, а не тільки, як об'єктом зосередження природних ресурсів, населення, виробництва і споживання товарів, сфери обслуговування, у сучасних регіональних дослідженнях трактується як поліфункціональна і багатоаспектна система. На кожному етапі трансформаційних зрушень регіон може сприйматись по-різному у відповідності з однією з чотирьох найбільш поширених в сучасній економічній науці парадигм регіону, поданих академіком Російської академії наук О.Г. Гранбергом: регіон-квасідержава, регіон-квасікорпорація, регіон-ринок (ринковий ареал), регіон-соціум [1].

Регіон як квазідержава є відносно відособленою підсистемою держави і національної економіки. У багатьох країнах регіони акумулюють усе більше функцій і фінансових ресурсів, що раніше належали “центру”. Одна з головних функцій регіональної влади - регулювання економіки регіону.

Регіон як квазікорпорація виступає крупним суб'єктом власності (регіональної і муніципальної) і економічної діяльності. Подібно сучасним корпораціям, регіони володіють значним ресурсним потенціалом для саморозвитку. Розширення економічної самостійності регіонів (шляхом передачі економічних прав від “центру”) є одним з головних напрямів ринкових реформ.

Підхід до регіону як ринку, що має певні межі (ареал), акцентує увагу на загальних умовах економічної діяльності (підприємницький клімат) і особливостях регіональних ринків різних товарів і послуг, праці, кредитно-фінансових ресурсів, цінних паперів, інформації, знань і т.д.

Підхід до регіону як соціуму (спільності людей, що живуть на визначеній території) є значно ширшим за економічний, оскільки висуває на перший план відтворення соціального

життя (населення і трудових ресурсів, освіти, охорони здоров'я, культури, навколишнього середовища і т.д.) і розвиток системи розселення. Вивчення ведеться в розрізі соціальних груп з їх особливими функціями і інтересами [2, с. 83-84]. Результатом концентрації продуктивних сил та їхнього розвитку, а також розвитку соціальних та виробничих відносин відповідно до вказаної парадигми є формування соціополісів, націлених на вирішення означених завдань розвитку регіону. Саме такий підхід до побудови державної регіональної політики став домінуючим в країнах-членах Євросоюзу, оскільки дозволяє провести комплексне дослідження регіонального розвитку [1].

Російський науковець Белякова О. обґрунтовуючи нову парадигму регіонального розвитку вважає, що її основою має стати інноваційна економіка, що базується на інноваційному виробництві як результаті реалізації наукомістких технологій і створення інфраструктури інноваційного циклу. Стратегічне управління розвитком регіону повинне включати пріоритетні напрями, орієнтовані на довгострокову і короткострокову перспективи [3].

Логічним продовженням вищезазначених парадигм виступає парадигма, визначена Реутовим В., в основу якої закладені такі базиси як інвестиції, інновації, інтелект та інформація («4-І»-центри регіонального розвитку). Розвиток нових форм організації продуктивних сил регіону – господарських кластерів, технопарків та технополісів стверджує про посилення інвестиційних та інноваційних процесів у регіоні, у той час як функціонування соціополісів – про накопичення інтелектуального капіталу за соціальних умов господарювання. Результатом їхнього симбіозу при врахуванні інформаційного пріоритету і є формування «4-І»-центрів регіонального розвитку, які виступають в якості генераторів нових ідей та конкурентних переваг на сучасній стадії розвитку суспільства та економіки знань [1]. Концепція регіонального розвитку, орієнтована на знання і інновації, домінує не тільки в науковій, але і в практичній сфері у все зростаючому числі країн [4, с. 10].

Спільним для всіх регіональних парадигм є наступні цілі [1]:

- створення і зміцнення єдиного економічного простору і забезпечення економічних, соціальних, правових і організаційних основ державності;
- відносно вирівнювання умов соціально-економічного розвитку регіонів;
- пріоритетний розвиток регіонів, які мають особливо важливе стратегічне значення для держави;
- максимальне використання природних та інших ресурсних особливостей регіонів;
- запобігання забрудненню довкілля, екологізація регіонального природокористування, комплексний екологічний захист регіонів і т.п.

Сучасні економісти стверджують що, у наш час формується нова парадигма - регіональний саморозвиток на базі врахування інтересів регіонів і покладання відповідальності за розвиток регіонів на місцеву владу [5, с. 76]. Формування системи регіонального управління в рамках даної парадигми передбачає застосування інноваційних підходів до вирішення нагальних питань розвитку кожної території, які б зменшували ступінь державного втручання та активізували власний потенціал саморозвитку регіонів.

Література

1. Реутов В.Є. Закономірності та парадигми регіонального розвитку / В.Є. Реутов [Електронний ресурс] // Електронне фахове видання “Ефективна економіка”. – Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua
2. Гранберг А.Г. Основы региональной экономики. Учебник для вузов / А.Г. Гранберг. – М.: ГУ ВШЭ, 2001.
3. Белякова Е.В. Новая парадигма регионального развития / Е.В. Белякова [Електронний ресурс] // Проблемы современной экономики. – 2009. – №2 (30). – Режим доступу: <http://www.m-economy.ru/>
4. Димченко О.В. Регіональна економіка: навч.посібник / О.В. Димченко, Н.М. Матвеева, С.М. Гайденко; Харк.нац.акад.міськ.госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 221 с.

5. Круш П.В. Національна економіка: регіональний та муніципальний рівень. Підручник / П.В. Круш, О.О. Кожемяченко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 320 с.

e-mail: geratl.inet@gmail.com

*Морозов Р.В., к.е.н., доц., докторант
ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН України, м. Київ*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ РИСІВНИЦТВА

Важливим фактором забезпечення ефективного функціонування галузі рисівництва є запровадження управлінської системи, яка б адекватно відповідала виробничо-економічним відносинам. Управління передбачає безперервне, циклічне здійснення функцій планування, організації, мотивації, контролю, координації і розподілу інтелектуальних, матеріальних, фінансових, трудових ресурсів. Сутність "стратегічного планування" вітчизняні науковці визначають як "...набір дій і рішень, вжитих керівництвом для розробки конкретних стратегій, призначених для того, щоб допомогти організації досягнути своїх цілей" [3, с. 413].

Таким чином, з огляду на пріоритетні цілі розвитку галузі рисівництва, що визначені Галузевою комплексною програмою "Рис України 2010-2015 роки" [2] та існуючий вітчизняний практичний досвід й наукові дослідження, зазначимо, що організаційно-управлінська складова галузі потребує вдосконалення в частині стратегічного планування комплексного розвитку вітчизняного рисівництва.

Слід відмітити, що процес стратегічного планування посідає центральне місце в системі стратегічного управління. На рис. 1 наочно представлені головні переваги і передумови переходу галузі рисівництва до стратегічного планування.

Стратегічне планування комплексного розвитку галузі рисівництва – процес здійснення сукупності систематизованих і взаємопов'язаних заходів щодо визначення довгострокових цілей галузевого розвитку. Суть стратегічного планування полягає у виборі головних пріоритетів галузевого розвитку, науковому обґрунтуванні напрямів розвитку, визначенні завдань, способів та термінів досягнення довгострокових цілей.

У свою чергу, процес стратегічного планування включає етапи складання (розроблення), затвердження, виконання, моніторингу, коригування та оцінки виконання стратегічного плану. Послідовність етапів стратегічного планування відповідно до визначеної структури стратегічного плану визначена у схемі, наведеній у рис. 2.

Рис. 1. Головні переваги і передумови переходу галузі рисівництва до стратегічного планування

Література

1. Про затвердження комплексної галузевої програми "Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 року" / Мінагрополітики, УААН, 23.10.2007, № 757/101. – (Нормативний документ Мінагрополітики, УААН. Наказ): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minagro.crimea-portal.gov.ua/rus/downloads/kom_otr_prog.html
2. Про затвердження Галузевої комплексної програми "Рис України 2010-2015 роки" / Мінагрополітики, НААН України, 14.10.2010, № 647/139. – (Нормативний документ Мінагрополітики, НААН України. Наказ): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.6738.0>
3. Організація управління аграрною економікою: Монографія / М.Ф. Кропивко, В.П. Немчук, В.В. Россоха та ін.; За ред. М.Ф. Кропивка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 420 с.

Рис.2. Етапи стратегічного планування

e-mail: RVMorozov@yandex.ua

Осинчук М.Д.

*Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, м. Київ
Відділ глобалістики, геополітики та геоekonomіки, аспірантка*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ У ТУРИНДУСТРІЇ У ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

На початку трансформаційного періоду роль малих підприємств (у галузі туризму, зокрема) у розвитку економіки України була досить слабкою. У той же час, світові тенденції свідчать про останні як динамічну та гнучку форму господарювання у країнах із ринковою економікою, що активізує виробничу та інноваційну діяльність. У 2001 р. частка малих підприємств у сфері діяльності готелів та ресторанів у загальній кількості підприємств становила всього 44,9% [1, с. 318]. Зважаючи на високу плинність кадрів, сезонність в індустрії туризму на фоні браку інвестиційних коштів та ефективних управлінських ресурсів,

розвиток малого бізнесу протягом 1990-х рр. був повільним, проте виступав одним з важливих каталізаторів переходу країни до ринкової економіки (як і в багатьох транзитивних державах ЦСЄ на початку 1990-х рр.). Як результат, вже у 2009 р. у сфері діяльності готелів та ресторанів відсоток малих підприємств склав 95,7, забезпечивши понад 50% робочих місць у галузі. Проте, згідно статистичних даних, рівень рентабельності малих підприємств у готельно-ресторанному бізнесі (ГРБ) значно нижчий, ніж великих та середніх, і становив у 2009 р. -9,2 проти 1,3 і -1,9 відповідно [2, с. 414]. Деякою мірою збитковість даних суб'єктів підприємницької діяльності можна пояснити специфікою галузі, низьким рівнем технічної озброєності, неефективним менеджментом. Також вагомим фактором виступає нижча конкурентоспроможність малих підприємств, зокрема, готелів у порівнянні із середніми чи великими. Оскільки туристи зазвичай надають перевагу розміщенню у відомих, з певною історією готелях, або у тих, які входять до готельної мережі, що гарантує їм належну якість та рівень обслуговування. У такому випадку малі готельні підприємства повинні покращувати якість, збільшувати перелік пропонованих послуг, активно працювати над формуванням позитивного іміджу тощо. Або ж наслідувати розповсюджену світову практику – підписання договору франчайзингу з відомими готельними мережами, що дозволить використовувати поважний бренд, збільшити заповнюваність, а також забезпечити високі стандарти обслуговування.

Статистичні дані щодо рівня рентабельності готельно-ресторанного сектору в цілому по Україні свідчать про досить ефективну діяльність останнього з 2002 р. до 2007 р. включно (рис. 1) [3]. З початком фінансово-економічної кризи 2008 р. галузь зазнала значних збитків, і хоча в 2010 р. коефіцієнт рентабельності був ще від'ємний (-1,8), спостерігається тенденція стабілізації (порівняно з 2008-2009 рр.), що дає підстави очікувати у подальшому позитивні результати діяльності підприємств індустрії.

Результати операційної діяльності готелів та ресторанів у розрізі регіонів України дозволяють зробити висновок про високу ефективність діяльності індустрії м. Києва (порівняно з іншими регіонами) у 2010 р. – 3,6% рентабельності. У той же час, цікавим є наступний факт: у результаті кореляційного аналізу між рівнем рентабельності підприємств галузі та кількістю обслугованих туристів взаємозв'язку не виявлено ($r = 0,26$; $r = -0,11$; $r = 0,05$ у 2002, 2005 і 2009 рр. відповідно). Тому дещо парадоксальною видається при значних обсягах туристичних прибуттів та досить розвиненій інфраструктурі стабільно (починаючи з 2004-2005 рр.) від'ємна рентабельність операційної діяльності суб'єктів ГРБ АР Крим, м. Севастополь, Одеської, Донецької, Івано-Франківської, Миколаївської та Херсонської областей. Однією з причин такого явища може бути (особливо це стосується пляжного туризму: АР Крим, Одеська, Миколаївська, Херсонська області) поширена практика розміщення туристів у неофіційних закладах (приватних квартирах, будинках тощо), які не являються суб'єктами господарювання, внаслідок чого готелі втрачають значну кількість споживачів та, відповідно, дохід. Тому з метою виведення з “тіні” необлікованих закладів розміщення (малих та мікроготелів, апартаментів) вважається необхідним створити сприятливі умови для легалізації їх діяльності, сформувати реєстр таких закладів і законодавчо закріпити їх визначення, вимоги до функціонування та необхідних процедур.

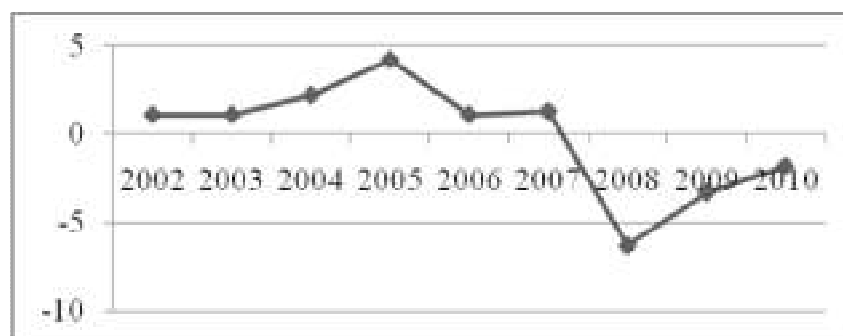

Рис. 1. Рентабельність операційної діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу в Україні, 2002-2010 рр.

З іншого боку, не слід виключати наявності не зовсім достовірної інформації про стабільно нерентабельний ГРБ, оскільки такі підприємства часто приховують прибутки і навмисно звітують про збитковість з метою ухилення від податків. У такому разі вкрай необхідними з боку влади є дії, що послаблять податкове навантаження для організацій ГРБ, і сприятимуть реінвестуванню отриманих доходів у подальше вдосконалення туристичної інфраструктури, а не розглядатимуться урядом лише як потенційне джерело поповнення бюджету.

Література

1. Статистичний щорічник України за 2001 р. / За ред. О.Г. Осауленка // Державний комітет статистики України. – К.: “Техніка”, 2002. – С. 95.
2. Діяльність суб’єктів господарювання: Статистичний збірник 2009 р. / За ред. І.М. Жук // Державний комітет статистики України. – К., 2010. – 448 с.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – <http://www.ukrstat.gov.ua>

e-mail: maryana2288@gmail.com

Павлик В.М.

*Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів
Кафедра фінансів, грошового обліку і кредиту, студентка*

АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ

Актуальність теми. Проблема вивчення суті банківського капіталу є однією з найважливіших в банківській теорії і практиці. Існують різні підходи до тлумачення капіталу банку, розуміючи під ним власні кошти чи власний капітал банків та його достатність для покриття прийнятих ризиків або сукупність ресурсів банківських установ. Розуміння суті банківського капіталу дає змогу будувати ефективні взаємовідносини між банками та їх клієнтами, значною мірою впливати на процеси регулювання банківської діяльності. Відсутність єдиного погляду на визначення суті банківського капіталу зумовлена, головним чином, неоднозначністю визначення поняття «капітал», одним із різновидів якого є капітал банківський. Детальне вивчення категорії «капітал» дасть змогу з’ясувати підходи до визначення поняття «банківський капітал», ґрунтовніше зрозуміти його суть і понятійний апарат, використовуваний для характеристики банківського капіталу.

Аналіз основних публікацій. Банківського капітал є однією із найважливіших категорій в банківській теорії та практиці. Його дослідженням займалися як зарубіжні, так і вітчизняні економісти. Значний внесок у вивченні окремих питань розвитку банківського капіталу зробили такі вчені: М.Д. Алексеєнко, О.Д. Василик, Е.Н. Василичена, О.В. Васюренко, Л.С. Гальчинський, О.В. Дзюблюк, Е.Ф. Жуков, Т.Т. Ковальчук, В.І. Колесникова, О.І. Лаврушина, Ф.С. Мишкін, В.І. Міщенко, Л.М. Мороз, С.В. Мочерний, Е.Рід, П.С. Роуз, Дж. Сінкі та ін. Аналіз економічної літератури, засвідчує, що існує багато розбіжностей та невизначеностей у трактуванні сутності банківського капіталу.

Метою дослідження є порівняльна характеристика тлумачень сутності «банківського капіталу» різними вченими-економістами, визначення його природи, структури та призначення.

Основні результати дослідження. На сьогодні банківські установи є яскравим прикладом вражаючих змін у структурі фінансової системи та постійного зростання ролі фінансових інститутів у процесі реформ і економічного розвитку. Необхідність забезпечення достатнього рівня капіталізації банків зумовлює об’єктивну потребу в банківському капіталі, що і стало спонукальним мотивом наукового осмислення його сутності.

Отже слід розглянути розроблені в економічній науці підходи до визначення загального поняття “капітал”. Термін “капітал” означає багатство у формі грошових ресурсів, нерухомості, цінних паперів, яке використовується для самозбільшення.

Меркантилісти, вважали, що капітал утворюється внаслідок певного використання грошей, що приносить додаткові кошти. Протилежну думку підтримували фізіократи, які вважали, що не гроші породжують гроші; додатковий капітал утворюється у результаті виробничої праці, до якої вони відносили тільки працю, пов’язану з землею [8, с. 215].

Багато дослідників вважають, що капітал являє собою форму багатства, яка ототожнюється з сукупністю засобів виробництва. За висловом А. Сміта, капітал – це запас, який використовується для господарських потреб і приносить дохід. Дж. С. Мілль розглядав капітал як попередньо накопичений запас продуктів минулої праці, А. Маршалл – як сукупність речей, без яких виробництво не могло б здійснюватися з рівною ефективністю, але які не є безплатними дарами природи [2, с. 239].

За К. Марксом, капітал — це вартість, котра приносить додаткову вартість. Після визначення сутності капіталу як вартості, що приносить додаткову вартість, К.Маркс наголошував: «капітал є рух, процес кругообігу, що проходить різні стадії».

Капітал — це не річ, а виробничі відносини, які втілені в речах і надають цим речам специфічного соціально-економічного характеру [3, с. 158].

Поширеним є погляд на капітал як на один з виробничих чинників, що поряд з працею і землею приносить дохід. Так, у підручнику «Мікроекономіка» зазначається, що капітал – це «один з тріади продуктивних факторів виробництва. Капітал складається з вироблених товарів тривалого користування, які використовуються у виробництві» [4, с. 624].

В економічній літературі, капітал ототожнюється з сумою грошей з коштами та ресурсами.

Й. Шумпетер писав: « Ми визначаємо капітал як суму грошей та інших платіжних засобі, що в будь – який момент можуть бути надані в розпорядження підприємцеві» [5, с. 239].

«Економічна енциклопедія » ред. Л.И. Абалкіна містить таке визначення: «Капітал – це те, що приносить дохід чи ресурси створені людьми для виробництва товарів і послуг; вкладення в справу, функціонуюче джерело у вигляді засобів виробництва» [1, с. 271].

Систематизувавши різні підходи в трактуванні капіталу можна зробити різні висновки.

1. Поняття «капітал» багатозначне, існують різні підходи до визначення його сутності.
2. У процесі обігу капітал виступає не лише в продуктивній і товарній формах, а й у грошовій.

3. Слід виокремлювати поняття «капітал» на макроекономічному та мікроекономічному рівнях. Тобто до нього відносити й інші види активів – матеріальні, нематеріальні та фінансові.

4. Розвиток кредитних відносин, капіталізація економічних відносин вплинули на роздвоєння грошей на «гроші як гроші» та «гроші як капітал».

Складність і багатогранність категорії «капітал» суттєво вплинули на трактування сутності банківського капіталу. У вітчизняній і зарубіжній економічній літературі та практиці термін «банківський капітал» уживається досить часто, і залежно від контексту в це поняття вкладається різний зміст. Так, деякі економісти під банківським капіталом розуміють «сукупність грошових капіталів (власних і залучених коштів), якими оперують банки [9, с. 125].

Зокрема П. Роуз до банківського капіталу відносить внесені власниками банку кошти, а саме акціонерний капітал, резерви та нерозподілений прибуток. Отже, можна стверджувати, що П. Роуз ототожнює банківський капітал з власним [6, с. 710].

Підсумки вищезазначеного аналізу дозволяють виділити чотири основних напрямків, які об’єднують погляди певної групи економістів щодо визначення поняття – банківський капітал (табл. 1).

Основні підходи до трактування поняття – банківський капітал

№ п/п	Автори	Сутність підходу до трактування поняття – банківський капітал
1.	Ф. Мишкін П. Роуз Дж. Сінкі (мол).	До банківського капіталу, у першу чергу, відносять власний капітал, який повинен компенсувати збитки, які виникають внаслідок ризиків
2.	Д. Розенберг	Банківський капітал складається з акціонерного капіталу та довгострокової заборгованості
3.	А.Т. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко	Банківський капітал – сукупність грошових коштів (власних і залучених), якими оперує банк і які приносять дохід
4.	А.М. Мороз	Банківський капітал визначає як ресурси банку, які використовуються для проведення банківських операцій з метою отримання прибутку

На наш погляд, найбільш правильне визначення банківського капіталу запропоновано в енциклопедії банківської справи України: банківський капітал – сукупність різних видів грошових капіталів, коштів, які використовує банк у вигляді банківських ресурсів для забезпечення своєї діяльності, здійснення різноманітних банківських операцій та отримання прибутку [7, с. 143].

Висновки. Дослідивши природу поняття «капітал», можемо сказати, що це питання завжди було дискусійним. У вітчизняній і зарубіжній економічній літературі та практиці термін «банківський капітал» вживається досить часто, і залежно від контексту в це поняття вкладається різний зміст. Серед точок зору на це поняття найбільш вдали є наступне: банківський капітал – сукупність різних видів грошових капіталів, коштів, які використовує банк у вигляді банківських ресурсів для забезпечення своєї діяльності, здійснення різноманітних банківських операцій та отримання прибутку.

Капітал банку виступає основою фінансового потенціалу, на якій ґрунтується його функціонування. Від формування, функціонування та призначення банківського капіталу залежить ефективність діяльності банківської установи та темпи росту банківської системи в цілому.

Література

1. Экономическая энциклопедия / Гл. ред. Л.И. Абалкин. – М.: Экономика, 1999. – 1055 с.
2. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. – К.: Вища шк.; Знання, 1997. – 743 с.
3. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Т. 2. Кн. 2: Процесс обращения капитала / Карл Маркс. – М.: Изд-во полит. литературы, 1984.– 650 с.
4. Семюельсон П.А. Микроэкономика: Підручник / П.А. Семюельсон, В.Д. Нордгауз; Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 676 с.
5. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1982. – 528 с.
6. Роуз П. Банковский менеджмент / П. Роуз. – М.: Дело Лтд, 1995. – 768 с.
7. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В.С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, Ін Юре, 2001. – 680 с.
8. Гальчинський А.С. Теорія грошей : навч.-метод. посіб. / Гальчинський А.С. – К.: Основи, 1998. – 413 с.
9. Аналіз банківської діяльності [Текст]: підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогодні основною проблемою багатьох підприємств є відсутність поточного та перспективного фінансування. Економічна дійсність і особливості економіки України не дозволяють застосовувати джерела фінансування, які притаманні і доступні підприємствам зарубіжних країн. Становлення та розвиток України як незалежної держави, її економічної та політичної систем, ринкової моделі господарювання спричиняє самостійне вирішення господарюючими суб'єктами проблем фінансового забезпечення власної виробничої та інвестиційної діяльності. Тому на сьогодні дуже важливим є вміння управляти фінансовими інвестиціями підприємства.

Останнім часом питанню управління фінансовими інвестиціями підприємства приділяється значна увага як вітчизняних, так і зарубіжних науковців та практиків галузі. Аналіз останніх публікацій показав, що досить детально ці питання розглядають І.А. Бланк, В.В. Ковальова, А.Г. Івасенко, В.Ф. Максимова, Я.І. Никонова, А.В. Федорова, У. Шарп, Г. Александр, Дж. Бейлі, Ф. Фабозці та інші. Проте, запропоновані науковцями форми та методи управління інвестиціями у фінансові інструменти є недостатньо адаптованими до вітчизняних умов господарювання.

Завданням дослідження є розробка теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо ефективного управління фінансовими інвестиціями підприємств.

Фінансові інвестиції - це активи у різних формах майнових прав, які придбані підприємством з метою отримання прибутку (процентів, дивідендів тощо), або зростання вартості капіталу підприємства.

Формування портфелю фінансових інвестицій підприємства являє собою процес визначення конкретних фінансових інструментів для вкладення капіталу, а також пропорцій розподілення інвестованих коштів між даними інструментами. При цьому, інвестор стикається з проблемами селективності, вибору часу здійснення операції та диверсифікації. Селективність (мікропрогнозування) передбачає аналіз фінансових активів і пов'язана з прогнозуванням динаміки цін окремих видів активів. Вибір часу здійснення операції (макропрогнозування) включає про озування зміни рівня цін на одні фінансові інструменти в порівнянні з цінами на інші. Диверсифікація полягає у формуванні інвестиційного портфелю таким чином, щоб при певних обмеженнях мінімізувати ризик [4, с. 13].

Портфель інвестицій підприємства у фінансові інструменти має значну мобільність, формується виключно на основі власного капіталу, характеризується високою ліквідністю і здатністю приносити дохід в більш конкретні терміни, ніж при вкладеннях в довгострокові реальні проекти. Розглядаючи питання про формування портфелю фінансових інвестицій, керівництво підприємства повинно визначити для себе параметри, якими буде керуватися, а саме [2, с. 218]:

- необхідно вибрати оптимальний тип інвестиційного портфелю;
- оцінити прийнятне для себе поєднання ризику та доходу портфелю і відповідно визначити питому вагу портфелю фінансових інструментів з різноманітним рівнем ризику та доходу;
- визначити початковий склад портфелю;
- вибрати подальшу схему управління портфелем.

Отже, основна мета формування інвестиційного портфеля полягає у забезпеченні реалізації найдохідніших фінансових інвестицій. Загалом фінансові інвестиції розглядають як активну форму ефективного використання тимчасово вільного капіталу або як засіб реалізації стратегічних цілей, пов'язаних з диверсифікацією операційної діяльності підприємства [4].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Отже, розглядаючи актуальність теми, ми визначили, що фінансові інвестиції - це активи у різних формах майнових прав, які придбані підприємством з метою отримання прибутку (процентів, дивідендів тощо), або зростання вартості капіталу підприємства.

Таким чином, механізм управління фінансовими інвестиціями на підприємстві є важливою складовою його інвестиційної діяльності, адже інвестиції у фінансові активи для будь-якого суб'єкта господарювання є ефективним інструментом реструктурування оборотних коштів (частини оборотних коштів, що знаходять у формі вільних грошових активів та цінних паперів). Проте на сьогодні суб'єкти господарювання ще не готові перейняти в повній мірі частину інвестиційного регулювання, керуючись ринковими механізмами, як це практикується в економічно розвинутих країнах світу. Для того, щоб управління фінансовими інвестиціями підприємства в умовах економічної кризи було ефективним, не є достатнім лише декларувати процес ринкових перетворень. Необхідно активно залучати державне регулювання інвестиційного процесу, що враховує особливості вітчизняної економіки, активно впроваджувати світові підходи до управління фінансовими інвестиціями та інструменти стимулювання інвестиційної активності підприємницьких структур.

Література

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2005.
2. Бланк И.А. Финансовый менеджмент / И.А. Бланк // – К.: Ника-Центр, Эльга, 2009. – 528 с.
3. Федоров А.В. Основы финансовых инвестиций / А.В. Федоров. – СПб.: Питер, 2007. – 320 с.
4. Шарп У. Инвестиции / Шарп У., Александр Г., Бэйли Дж. Пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 2008. – XII, 1028 с.

e-mail: polishuka@mail.ru

*¹Поліщук О.А. к.е.н., доц., ²Таран В.В.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця
¹Кафедра фінансів, доцент, ²студентка*

МІСЦЕ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ ГРУП В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Необхідність створення фінансово-промислових груп (ФПГ) в Україні та їх активна діяльність має значення у виявленні економічних пріоритетів, зміцненні господарських зв'язків, підвищенні міцності промисловості та розвитку фінансової сфери, підвищенні конкурентоспроможності українських підприємств і виходу їх на світовий ринок, розвитку підприємств стратегічної орієнтації шляхом їх інвестування та реструктуризації.

Значення фінансово-промислових груп в активізації інвестиційної діяльності України привертає увагу великої кількості економістів, теоретиків та практиків. В Україні цю проблему досліджували: Андрущенко І.В. [1], Кравченко М.О. [2], Кузнецов А.В. [3], Нетесаний Ю.В. [4], Пашко М.М. [5], Прімерова О.К., Федорова В.А. [6], Хоменко І.Б [8]. Деякі аспекти проблеми вимагають більш глибокого дослідження та аналізу.

Метою дослідження є розкриття значення ФПГ для інвестиційної діяльності країни. Залучення іноземних інвестиційних капіталів в економіку країни є важливим джерелом її розвитку. Передумовами створення ФПГ в Україні є розв'язання проблем нагромадження капіталу, здатність ФПГ утримувати у своїй структурі збиткові підприємства, розв'язання проблем ціноутворення та взаєморозрахунків, засіб стримування інфляції, за рахунок стабілізації цін і впорядкування руху фінансових ресурсів у межах ФПГ.

70% економіки України контролюють структури, що знаходяться під контролем ФПГ. Серед домінуючих ФПГ в Україні виділяють:

- «System Capital Management» («СКМ») – володіє контрольними пакетами акцій більше 100 підприємств, що працюють у гірничо-металургійній, енергетичній, телекомунікаційній галузях, у банківському, страховому, медіа-бізнесі, у роздрібній торгівлі, у сфері нерухомості й інших галузях економіки. Зокрема, до групи «СКМ» входять такі компанії, як: «Метінвест Холдинг» – компанія, що управляє гірничо-металургійними активами «СКМ», «ДТЕК» – компанія, що управляє енергетичними активами СКМ, телекомунікаційна група «Vega», оператор мобільного зв'язку «Life:)), медіа група «Україна», газета «Сьогодні», «Еста Холдинг» – компанія, що управляє активами у сфері нерухомості, «НПК Гірничі машини», «United Minerals Group», «Паралель-М ЛТД», «Український Ритейл», «Український Аптечний Холдинг», «Портінвест», «HarvEast Holding» - компанія, що управляє сільськогосподарськими активами групи «СКМ», футбольний клуб «Шахтар».

- «ІСД» - під контролем перебувають ВАТ «Алчевський металургійний комбінат», ВАТ «Харцизький трубний завод», Дніпродзержинський металургійний комбінат ім. Дзержинського, Краматорський металургійний завод ім. Куйбишева, ВАТ «Дніпровський трубний завод», ВАТ «Алчевський коксохімічний завод», ВАТ «Енергомашспецсталь», Пантелеймонівський вогнетривкий завод, агрофірми «Ольга» і «Зоря», Діанівська птахофабрика, ЗАТ «Бахмутський аграрний союз», ВАТ «Каранський елеватор», а також металургійні підприємства «Dunaferr», «DAM Steel» і «Lozenc» (Угорщина), металургійний комбінат Huta Czestochowa і завод вогнетривких матеріалів у Хшанові (Польща). До сфери впливів головного акціонера «ІСД» відносять: інтернет-видання «ProUA», газету «Коментарі», «Экономические известия», журнал «Експерт-Украина», та «Інвест-Газету».

- «Приват» - до сфери інтересів групи входять фінанси, металургія, коксохімія, нафтобізнес. Розвиток групи почався з нафтотрейдерства. 1992 році чотири компанії ТОВ «Віст», ТОВ «Сентоза», ТОВ «Сом» і ЗАТ «Приват-інтертрейдинг» створили ЗАТ КБ «ПриватБанк». У фінансах група володіє банками «ПриватБанк», «Москомприватбанк» (Росія). «Приват-інтертрейдинг» контролює Орджонікідзевський, Марганецький, Південний (разом з російською «Смарт-груп») гірничо-збагачувальні комбінати. У металургії контролює Дніпропетровський металургійний завод ім. Комінтерну, Дніпропетровський металургійний комбінат ім. Петровського, Стахановський феросплавний завод, Запорізький феросплавний завод і російський Алапаєвський металургійний завод. У машинобудуванні контролює Одеський машинобудівний завод «Червона гвардія» та ВАТ «Одесасільмаш».

- «Інтерпайп» - в яку входять акціонерний банк "Кредит-Дніпро", «Укрсоцбанк», телеканали СТБ, ICTV, газета "Факти", Новомосковський трубний завод, Нижньодніпровський трубопрокатний завод, Нікопольський завод нержавіючих труб, Нікопольський завод безшовних труб «NICO TUBE», Нікопольський завод феросплавів, Дніпровський металургійний завод ім. Комінтерна, Дніпропетровський завод по ремонту и будівництву пасажирських вагонів, ряд цукрових заводів.

Світовий досвід і вітчизняна практика дають підстави стверджувати, про доцільність створення фінансово-промислових груп в наступних галузях: структурна перебудова торгівлі з метою ліквідації дисбалансу розвитку його окремих ланок (роздрібна, оптова торгівля і громадське харчування); активізація внутрішнього потенціалу господарських структур, які входять до групи, і створення на цій основі особливих механізмів їх самофінансування, підвищення інвестиційної діяльності на споживчому ринку; появи нових технологій складських і комерційних операцій, а також надання транспортно-експедиційних послуг з перевезення торговельних вантажів з мінімальними витратами в максимально короткі терміни, з раціональним використанням техніки.

Висновки. ФПГ здатні визначити найперспективніші галузі, здійснювати оптимізацію в управлінні фінансовими і промисловими ресурсами та побудувати ефективну для подальшого їх розвитку організаційну структуру.

На основі зарубіжного досвіду можна переконатись, що рушійною силою інноваційних процесів є міжкорпоративна інтеграція ФПГ, які мають достатній як інноваційний, так і інвестиційний потенціал. Аналіз системи організації використання інноваційно-інвестиційного потенціалу ФПГ інших країн дає змогу виділити основні джерела посилення інноваційного потенціалу підприємства та зниження інвестиційного ризику за рахунок проведення спільних програм досліджень і розробок з іншими компаніями, державними відомствами й університетами, придбання компаній, що досягли успіху в розробці технологій, і можуть переоснащати технологічну базу. Цей аналіз має актуальне значення для активізації інвестиційно-інноваційної діяльності.

Література

1. Андрущенко І.В. Концентрація капіталу в економіці України: розвиток фінансово-промислових груп / І.В. Андрущенко // Економіка та держава. – 2009. – № 12. – С. 44- 46.
2. Кравченко М.О. Проблеми залучення прямих інвестицій ТНК в економіку України / М.О. Кравченко // Персонал. – 2007. – № 3. – С. 77-80.
3. Кузнецов А.В. Зниження інвестиційного ризику шляхом між корпоративної інтеграції ФПГ / А.В. Кузнецов // Інвестиції: практика та досвід: науково-практичний журнал. – 2011. – №6. – С. 25-31.
4. Нетесаний Ю.В. Промислово-фінансові групи як ефективна форма організації бізнесу / Ю.В. Нетесаний // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №3. – С. 89-92.
5. Пашко М.М. Роль комерційного банку у структурі фінансово-промислової групи / М.М. Пашко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 11. – С. 101-105.
6. Прімерова О.К. Концентрація капіталу як фактор підвищення конкурентоспроможності банківської системи України / О.К. Прімерова // Проблеми науки. – 2011. – № 7. – С. 26-33.
7. Сазонець І.Л. Інвестування / І.Л. Сазонець, В.А. Федорова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
8. Хоменко І.Б. Особливості інвестиційної діяльності ТНК в Україні / І.Б. Хоменко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 1. – С. 71-77.

e-mail: polishuka@mail.ru

Полякова Л.В., викладач

*Севєродонецьке відділення Інституту післядипломної освіти і дистанційного навчання
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, м. Севєродонецьк*

МЕТОДИЧНІ ПРОЦЕДУРИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Контроль виконує свої функції за допомогою власного методу, який є системою методичних прийомів і конкретних методик. Реалізація будь-якого методу управління, в тому числі і фінансово-господарського контролю і ревізії, здійснюється за допомогою певних процедур.

Процедури - поняття, яке встановлює виконання певних дій засобами праці над предметами праці з метою пізнання, перетворення або удосконалення їх для досягнення оптимуму.

Контрольно-ревізійні процедури реалізують методичні прийоми контролю і ревізії, тому їх характеризують за тими функціями, які вони виконують у контрольно-ревізійному процесі [2, с. 204].

Методичні прийоми фінансово-господарського контролю і ревізії на підприємстві пов'язані з використанням документальних методичних прийомів і контрольно-ревізійних

процедур. Контроль здійснюють за формою і змістом, зустрічною перевіркою операцій, взаємним контролем операцій і документів, аналітичними і логічними прийомами.

Недотримання встановленого порядку оформлення і погашення первинних документів часто призводить до зловживань та розкрадання цінностей [3, с. 142].

У системі заходів із вдосконалення господарського механізму пошук шляхів найбільш раціонального використання виробничих запасів посідає важливе місце. У цьому зв'язку неодноразово відзначалося, що в умовах переходу підприємства на нові принципи господарювання і управління особливого значення набуває економія матеріалів, оскільки ефективність їх використання вирішальним чином позначається на кінцевих результатах виробництва.

Як відомо, завдання по забезпеченню економії матеріалів багатопланове й охоплює ряд складних проблем. Одна з них – це посилення ролі контролю за відпуском виробничих запасів і раціональним використанням їх у виробничому циклі.

У ході дослідження системи контролю за порядком відпуску матеріалів зі складів і їх використанням встановлено, що на багатьох підприємствах окремим питанням контролю приділяється незначна увага [1, с. 178].

Тому назріла необхідність у вдосконаленні діючої методики внутрішнього контролю за рухом і використанням виробничих запасів. Крім того, розробка і застосування на підприємствах більш раціональних систем преміювання за економію і санкціонування за перевитрату ресурсів сприятимуть якісному використанню матеріалів, палива, запасних частин на всіх виробничих дільницях.

У зв'язку з тим, що в усій сукупності контрольних операцій, здійснюваних працівниками бухгалтерії найбільш важливим є контроль за витратами виробництва і, зокрема, за використанням виробничих запасів, необхідно виділити основні завдання контролю:

- 1) контроль обґрунтованості відпуску матеріалів відповідно до встановлених лімітів;
- 2) перевірка ефективності використання матеріальних цінностей структурними підрозділами підприємства;
- 3) встановлення осіб, які розпоряджаються відпуском матеріалів, і осіб, відповідальних за витрачання цінностей у процесі видобутку корисних копалин.

З метою підвищення якості проведення контролю доцільно чітко визначити його об'єкти. Так, стосовно до процесу використання виробничих запасів, увага повинна бути спрямована на дотримання норм витрат, раціональність використання матеріалів у виробництві.

Розв'язанню вказаного завдання сприятиме застосування досконалішої системи документування і витрачання матеріалів у виробництві, яка б забезпечувала всі види, форми і методи контролю необхідною інформацією.

Принцип побудови цих документів (як комбінованих, так і комплексних, й застосування їх у практичній діяльності підприємств) дозволив не тільки скоротити потік первинної документації, а й посилити контроль за технологічною дисципліною, забезпечити відповідність обліку виробничих запасів обсягу виконуваних операцій.

Узагальнення первинної інформації щодо використання матеріальних цінностей залежить від застосовуваного порядку документування і прийнятого для галузі методу контролю за витрачанням матеріалів на виробництво.

З приводу здійснюваних заміन одних матеріальних цінностей іншими слід звернути увагу на той факт, що в сучасних умовах господарювання виробнича діяльність підприємств повинна ґрунтуватись на ресурсозберігаючих технологіях, які передбачають, крім забезпечення якісного і економічного використання ресурсів, ще й заміну рідкісних, а значить дефіцитних та цінних їх видів, на більш доступні ресурси, які не поступають їм за якістю і параметрами.

У зв'язку із впровадженням у практичну діяльність прогресивних інформаційних технологій особливої актуальності як уже відзначалося, набуває проблема ефективного

використання і розширення сфери їх застосування за рахунок автоматизації нових ділянок управлінських робіт.

Література

1. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навч. посіб. / Л.В. Дікань – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 245 с.
2. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: монографія / О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2003. – 260 с.
3. Скобара В.В. Аудит: методологія и организация / В.В. Скобара. – М.: Дело и сервис, 2001. – 475 с.

e-mail: buhbase@ukr.net

Роса З.В.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Студентка магістратури спеціальності «Фінанси»*

Науковий керівник: Кміть В.М., к.е.н, доц. каф. фінансів, грошового обігу і кредиту

ІНСТРУМЕНТИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВИХ ВАЖЕЛІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку підприємств України зумовлене використанням державою різноманітних інструментів впливу на економічний розвиток. Як показує відповідний світовий досвід, серед інструментів, які є в розпорядженні держави для вирішення цієї проблеми вітчизняної практики господарювання, значну роль відіграють інструменти податкового регулювання.

Аналіз та напрями дослідження. З погляду їх дії, інструменти податкового регулювання можуть класифікуватись так: системні, комплексні та локальні [2]:

– до інструментів *системного характеру* відносяться засоби податкового регулювання, вбудовані у систему оподаткування, а саме: загальний рівень оподаткування, структура діючої у країні системи оподаткування і альтернативні системи оподаткування;

– *комплексний характер* мають інструменти податкового регулювання, які одночасно стосуються декількох основних податків і зборів, що створює спеціальний режим оподаткування для певних груп платників;

– *локальні інструменти* пов'язані з реалізацією регуляторного потенціалу кожного окремого податку або збору, що визначається вибраним сполученням елементів податку й відповідним порядком обчислення податкових зобов'язань. Ця група включає у себе: інструменти, пов'язані з об'єктом оподаткування, визначення складу платників податку і принципи встановлення та розмір ставки податку.

В умовах ринкових відносин податкові пільги виступають необхідною передумовою для активного використання всіх податкових інструментів з метою економічного і правового регулювання соціальних процесів, забезпечення розвитку підприємства та виробництва тощо. Передбачені законодавством пільги надаються залежно від об'єктів та суб'єктів оподаткування та їх значення для розвитку національної економіки. Пільги мають носити постійний, сталий характер і не бути амністією для неплатників податків. В державному регулюванні економіки податкові пільги, відіграють значну роль завдяки тому, що система пільг є своєрідним орієнтиром для юридичних і фізичних осіб під час вибору ними сфери діяльності, форми одержання доходів, пільги зменшують податковий тиск на платників. Завданням податкових пільг є рівність в галузі оподаткування, виходячи з матеріального становища суб'єкта оподаткування [1].

До позитивних сторін пільгового оподаткування слід віднести те, що господарські структури, одержавши пільги, можуть зміцнювати своє фінансове становище, оновлювати виробництво, підвищувати конкурентоспроможність своєї продукції.

Негативною стороною пільгового оподаткування є порушення принципу нейтральності оподаткування і, що найважливіше, його справедливості. Надання значних пільг окремим групам платників зумовлює неможливість зниження податкового навантаження в цілому. Крім того, надання пільг сприяє зростанню тіньового сектору економіки, бо породжує бажання платників податків, які не мають пільг, уникнути оподаткування. У цілому ж надання пільг є порушення ринкового механізму розподілу ресурсів і, як свідчить аналіз, пільги суттєво зменшують надходження до бюджету [3].

Не менш важливе значення для забезпечення сталого розвитку підприємств України має податкова ставка, зміна якої може призвести до розвитку чи падіння економіки в цілому. Наприклад, максимальна ставка податку з доходів фізичних осіб у 1991-93рр. становила 30%. В 1994р. вона різко зросла до 90%, поступово знижуючись і зараз становить 15% та 17%. Найнижчою вона була у 2004-06рр. – 13%. Щодо податку на прибуток то його ставка коливалася в межах 35% і зараз становить 23% та 0%. Ставка ПДВ протягом цих років практично свого значення не міняла, з 28% впала до 20% та 0%.

Висновки. Отже, інструменти податкового регулювання є важливою ланкою системи оподаткування України, що веде до зменшення об'єкта оподаткування та має різноманітні форми і будується для кожного податку з урахуванням пріоритетів національної фінансової політики. Податкові інструменти є елементом податкової політики і переслідують як економічну, так і соціальну мету. Використовуючи необхідні податкові інструменти, держава, відповідно, регулює економічні процеси і забезпечує соціальний захист окремих товаровиробників та груп населення, а також гарантує сталий розвиток підприємств.

Література

1. Коровкин В.В. Основы теории налогообложения: учеб. пособие / В.В. Коровкин. – М.: Экономистъ, 2006. – 576 с.
2. Крисоватий А.І. Податкова система: навч. посібник / А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. – Тернопіль: Карт-бланш, 2008. – 235 с.
3. Колодій С.Ю. Децентралізація бюджетної системи та економічне зростання / С.Ю. Колодій // Фінанси України. – 2009. – № 3. – С. 63-69.

e-mail: zoryana.rosa@gmail.com

Солтис О.І., аспірантка

*Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів
Кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки, асистент*

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА РОЗВИТОК МОНЕТАРНОГО СЕКТОРУ

Однією з основних проблем, які постають перед монетарним сектором в країнах, що розвиваються, а зокрема і в Україні, є високий рівень інфляції. Тому важливо визначити, як висока інфляція в країні впливає на діяльність інститутів монетарного сектору національної економіки.

З однієї сторони, відомо, що низька та відносно стабільна інфляція, яку можна передбачити, не створює серйозних проблем. Суттєві труднощі виникають тоді, коли рівень інфляції надмірно високий або ж коли її темпи різко коливаються.

Основним негативним наслідком високої інфляції є те, що вона зменшує купівельну спроможність грошової одиниці, внаслідок чого кількість товарів і послуг, які можна придбати за ту чи іншу купюру, зменшується. А отже знижуються і реальні доходи населення.

Варто зазначити, що неочікувана інфляція приносить збитки тим, хто віддав гроші в позику, бо її буде повернено знеціненими грошима. Окрім цього, в міру зростання інфляції

схильність населення до заощадження також буде знижуватися [5]. Тому найчастіше інфляція викликає соціальну напруженість у суспільстві, спричиняє його розшарування.

Ще більш негативний вплив робить гіперінфляція. Вона розбалансовує економічну рівновагу, порушує структуру виробництва, підриває стимули довгострокових інвестицій. Гіперінфляція зумовлює переливання капіталу зі сфери виробництва у сферу обігу, де він швидше обертається. Знижуючи реальні доходи населення, інфляція звужує місткість внутрішнього ринку, спотворює структуру попиту, посилює спекуляцію і тіньовий бізнес.

В період 1993-1995 рр. Україна пройшла період гіперінфляції. Так, у 1992 році найвищим номіналом була купюра в 100 купонокарбованців. До 1995 року найбільшим номіналом став 1 мільйон купонокарбованців [4]. За цей період значно погіршилась діяльність інститутів монетарного сектору, знизились реальні доходи населення та їх життєвий рівень, збільшилась частка тіньового сектору в економіці.

Як відомо, наявність галопуючої інфляції значно викривляє коректність цінових сигналів в економіці. Це стосується також цін на фінансові активи. Через високий рівень інфляції в країні знижується привабливість фінансових інструментів з фіксованим доходом (облігацій, банківських депозитів).

Окрім цього, інфляція спричиняє, так зване, кредитне раціонування, тобто внаслідок зниження привабливості збереження заощаджень, збільшується вартість кредиту, зменшується кредитоспроможність позичальників і, як результат, скорочується обсяг кредитування. Інфляція спричиняє зниження номінальних доходів банків [2].

Варто зазначити, що гіперінфляція неодмінно призводить до кризи державних фінансів, що розвивається внаслідок швидкого знецінення податків та інших надходжень до державного бюджету та одночасного зростання видаткової частини бюджету.

Розвиток гіперінфляції послаблює зовнішньоекономічні позиції країни, зменшує її конкурентні позиції на світовому ринку, призводить до падіння валютного курсу національних грошей, тобто до їх знецінення. В ході посилення інфляційного процесу загострюється дефіцит платіжного балансу, який, в свою чергу, викликає порушення зовнішньоекономічних пропорцій.

Тобто, висока інфляція спричиняє негативний вплив на всі сфери монетарного сектору, зокрема на фінансовий та банківський сектор, державні та міжнародні фінанси. Враховуючи тісний взаємозв'язок між окремими сегментами монетарного сектору, можна стверджувати, що високі темпи інфляції негативно відображаються на показниках його ефективності в цілому.

Постає запитання, який темп інфляції варто визнати неприйнятно високим для розвитку монетарного сектору? Для кожної країни цей темп інфляції є різний. Згідно з обрахунками Руссо [3], інфляція починає негативно впливати на економічне зростання, якщо її темпи перевищують 13-25% в рік.

В цей же час, Бойд і Чемпа [2] виявили, що "пороговою" інфляцією є її темп зростання не більш ніж на 5,4% в рік.

Згідно з іншими даними, "пороговим" значенням інфляції є щорічний темп приросту загального рівня цін, який дорівнює 15% [5]. При цьому найбільш негативний ефект пов'язаний не з хронічною інфляцією, а з різкими інфляційними шоками, коли темпи інфляції перевищують 40% в рік.

При досягненні певного рівня розвитку фінансового сектору, він може виконувати функцію амортизації інфляційного фону: чим більшою глибиною характеризується фінансовий ринок, тим менш виражені для даної країни наслідки інфляції. Про це свідчать результати емпіричного аналізу вибірки з 75 країн, за період 1960-2000 рр., згідно з якими між темпами інфляції та економічним зростанням не спостерігається обернений зв'язок для країн з розвиненим банківським сектором, частка активів комерційних банків в сукупних активах якого перевищує 85% [1].

Оскільки в Україні найбільшу частку монетарного сектору складає банківський сегмент, то зі зростанням інфляції спочатку відбувається погіршення показників діяльності

банківського сектору, зокрема, таких як відношення грошової маси і кредитів комерційних банків до ВВП.

Література

1. Bose N. Mitigating the Growth-Effects of Inflation through Financial Development / N. Bose, A. Murshid. – University of Wisconsin-Milwaukee Working Paper, January 2006. – 15 p.
2. Boyd J.H. Inflation, Banking and Economic Growth / J.H. Boyd, B. Champ. – Federal Reserve Bank of Cleveland Economic Commentary. – May 2006.
3. Rousseau P. Inflation Thresholds and Finance-Growth Nexus / P. Rousseau, P. Wachtel. – Paper for Presentation at X Tor Vergata Financial Conference, November 2001. – 21 p.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Пономаренко С. Финансовый сектор и издержки инфляции в странах с переходной экономикой / С. Пономаренко. – М.: ИЭПП, Научные труды № 83Р, 2004. – С. 18.

e-mail: olha_soltys@ukr.net

Соляк Л.О.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Кафедра економічної теорії та маркетингу, аспірантка*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: НАСКРІЗНА ПРОБЛЕМА

Проблеми соціальної відповідальності бізнесу (СВБ) є однаково актуальними як у розвинених країнах, так і в країнах з трансформаційною економікою. Починаючи з 1950-х рр. було розроблено чимало концепцій соціальної відповідальності, які розвивалися послідовно і акумулювали в собі попередні досягнення. Провідна роль у їх розвитку належить американським вченим. Г. Боуен, зокрема, у своїй праці «Соціальна відповідальність бізнесмена» заклав теоретичну основу розуміння поняття соціальної відповідальності. Результати його дослідження набули широкого розповсюдження та інтенсивного обговорення у науковому середовищі. Г. Боуен розглядає соціальну відповідальність як «реалізацію такої політики, ухвалення таких рішень або проведення такої лінії поведінки, які були б бажаними з позицій цілей та цінностей суспільства» [1].

В Європі концепція соціальної відповідальності бізнесу була офіційно сформована лише наприкінці 90-х рр. ХХ ст. та опублікована у 2001 році у документі Європейської комісії «Зелена книга». Даний документ визначає СВБ як «інтеграцію соціальних та екологічних аспектів у щоденну комерційну діяльність підприємств та в їхню взаємодію з зацікавленими сторонами на добровільній основі» [2].

Згідно міжнародного стандарту серії ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» (затверджений в 2010 р.) соціальна відповідальність трактується як відповідальність організації за вплив її рішень та дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку (в т.ч. здоров'ю та добробуту суспільства), враховує очікування зацікавлених сторін, відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки та інтегрована у діяльність організації і практикується у її відносинах.

Деякі вчені розглядають це поняття досить вузько, вважаючи, що до соціальної відповідальності бізнесу (СВБ) належить сплата податків, виконання встановлених законами зобов'язань перед державою та добродійність.

Цікавим, на наш погляд, є трактування сутності СВБ запропоноване А. Керролом. Він стверджує, що організація, що претендує на отримання статусу соціально відповідальної повинна виконувати економічні, правові, етичні та філантропічні обов'язки перед

суспільством. Якщо з попередніми трьома все зрозуміло, то під філантропічними обов'язками розуміється добровільна участь організації у реалізації соціальних програм. Залежно від того, в якому обсязі та наскільки якісно організація виконує свої обов'язки перед суспільством, визначається рівень її соціальної відповідальності: виконання лише економічних та правових обов'язків свідчить про низький рівень соціальної відповідальності компанії, наявність трьох складових – економічної, правової та етичної відповідальності – про базовий її рівень, а систематичне виконання організацією філантропічного обов'язку свідчить про високий рівень її соціальної відповідальності перед усіма зацікавленими сторонами.

Сучасні наукові дискусії засвідчують відсутність єдиного авторитетного визначення поняття "соціальна відповідальність бізнесу". В Україні лише зараз дане поняття набуває особливої актуальності та широкого обговорення серед науковців та керівників великих організацій. Різні науковці пропонують різні визначення, різні структурні складові СВБ, проте в них є спільна основа: здійснення комерційної діяльності ґрунтується на етиці і моралі та створенні загального позитивного впливу на суспільство.

Література

1. Белявська К.С. Соціальна відповідальність бізнесу: еволюція поглядів на проблему / К.С. Белявська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 1. – С. 228-234.

2. Соціальна відповідальність бізнесу: розуміння та впровадження. – Режим доступу: http://brc.undp.org.ua/img/publications/ua_wdp_src_csr05.pdf

e-mail: liubavasoliak@gmail.com

Стільник В.В.

*Первомайський інститут Одеського національного університету
ім. І.І. Мечникова, м. Первомайськ
Кафедра економіки та менеджменту, викладач*

ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Ідеї створення в сільському господарстві економічної організації для досягнення спільних інтересів шляхом добровільного об'єднання зусиль і ресурсів, тобто кооперації, все частіше виникають у науковців та практиків сучасної України. Це й не дивно, адже сільське господарство є ключовою галуззю національної економіки та визначає рівень продовольчої безпеки країни.

Перехід України до ринкової економіки спричинив певні зміни у сільському господарстві та її організаційній структурі (земельні відносини, система управління). В результаті цих перетворень на сьогоднішній день держава отримала спад виробництва сільськогосподарської продукції, втрату реальних доходів працівників села, банкрутство підприємств, занепад інфраструктури. Саме тому об'єднання зусиль сільськогосподарських виробників має слугувати активним важелем для їх виходу з кризової ситуації.

З економічної точки зору сільськогосподарська кооперація виступає як виробничо-господарська діяльність, яка є нерентабельною для відокремлених селянських господарств. Завдяки об'єднанню зусиль виробників досягається економія від збільшення масштабів виробництва, економія від розвитку процесів концентрації та спеціалізації господарств, максимізація ефекту від використання ресурсів кожного з учасників кооперації, економія на трансакційних витратах (оптова та роздрібна торгівля, банківські послуги, державні виплати) та інше.

Об'єднання підприємств несе в собі значний потенціал високоефективного господарювання у будь-яких соціально-економічних умовах. Створення об'єднань сприяє розвитку прямих довгострокових господарських зв'язків, допомагає налагоджувати більш

ритмічну роботу підприємств. Окрім того, мотивом до об'єднання виступає і необхідність фінансової підтримки на стадії модернізації виробництва, перепрофілювання, перепідготовки кадрів, інвестування заходів, в тому числі рекламних, щодо виходу на зовнішній ринок без збільшення кількості працівників адміністрації підприємства.

Питання сільськогосподарської кооперації є вельми актуальним в сучасній Україні, адже ринкові закони змушують знаходити в кожній галузі такі форми діяльності, які б сприяли виживанню в умовах гострої конкуренції. Вони часто спричиняють негативні тенденції для фермерів і особливо під час створення і становлення фермерських господарств. Зокрема, це постійне зростання витрат на виробництво, яке пов'язано із підвищенням цін на матеріали та послуги. Причому ціни, за якими фермер купує ресурси, зростають значно вищими темпами, ніж ціни, за якими він продає свою продукцію. В такій ситуації виходити фермеру одному на ринок засобів виробництва і продукції сільського господарства просто неможливо.

Але на сучасному етапі розвиток кооперації стримується через недосконалість відносин власності, господарського механізму, порушення принципів кооперації та недостатньою підтримкою держави. Сільськогосподарські організації можуть функціонувати й розвиватися тільки в умовах загального вдосконалення інституціонального ринкового середовища з його правовими, соціальними, економічними, політичними й іншими чинниками. Адже основними причинами відставання у розвитку кооперації в Україні від країн Європи стали не тільки уповільнення в економічному розвитку, але й бездіяльність і байдужість держави, її законодавчих органів до цієї проблеми, відсутність відповідного інституційного забезпечення.

Література

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: підручник / В.Г. Андрійчук. –К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.
2. Червен И.И. Экономика АПК: вопросы и ответы / И.И. Червен, Э.В. Червен. – К.: Картя Молдовеняскэ. – 492 с.

e-mail: ctilnik@rambler.ru

Стриганіна Х.Я.

Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів

Студентка спеціальності «Фінанси»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Кміть В.М.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Виникнення недержавної форми власності суттєво змінили систему фінансового контролю в Україні. Потреба у гарантії достовірності, об'єктивності та законності фінансової звітності для широкого кола її користувачів зумовила виникнення і подальший розвиток в Україні аудиту. Проблеми розвитку аудиту є доволі різноманітними, однак усі вони безпосередньо пов'язані з розвитком аудиторської діяльності в Україні, і потребують нагального вирішення.

Проблеми розвитку аудиторської діяльності і шляхи їх вирішення розглядались в наукових працях багатьох вітчизняних науковців, серед яких варто виділити Редько О., Усача Б., Петрик О., Пилипенко І., Шевчука В.

Одна з ключових проблем – це власне проблема сучасного аудитора та довіри до нього. Перед тим, як клієнт вирішить надати інформацію аудиторіві, він повинен бути впевнений, що в останнього вистачить сил і можливостей зберегти її в конфіденційності. Це, звичайно, пов'язано із професіоналізмом аудитора та юридичним захистом його діяльності.

Також сьогодні, на жаль, не існує реальної потреби в послугах аудитора як захисника інтересів існуючого чи потенційного інвестора.

Ще однією проблемою є перманентні спроби гармонізувати український аудит щодо його міжнародної теорії та практики [1, с. 220].

Існує серйозна проблема формування ціни на аудиторські послуги, а саме в частині методики її визначення. Єдиної системи розрахунку вартості послуг аудиторської фірми в Україні не існує, тому аудитори часто використовують, власну систему формування ціни.

Спостерігаються також спроби з боку законодавців скасувати або значно звузити аудиторську діяльність, обов'язковість аудиту, усунути від аудиту приватних підприємців та малі приватні фірми.

Важливо вирішити питання зайняття аудитом на професійній основі, що потребує наявності сучасного офісу, систем зв'язку та транспортних засобів, достатньої чисельності сертифікованих штатних аудиторів і головне – наявність замовлень на послуги, що дає змогу працювати безперервно протягом року.

Необхідною є структуризація аудиторської фірми, до складу якої мають входити не тільки «універсальні» професіонали, а й фахівці з аудиту, права, інформаційних технологій, оцінщики, маркетологи, менеджери офісу, контролери якості аудиторських послуг [2, с. 3].

Аудиторські послуги повинні надаватися замовникові не тільки у сфері обліку та оподаткування, а й у таких сферах його діяльності, як практика менеджменту, поглинання та розподіл, оцінка, визначення ефективності роботи й господарювання, ефективність інноваційної або інвестиційної політики.

Для вирішення зазначених проблем і вдосконалення аудиту в Україні потрібно, в першу чергу стимулювати інформаційні системи ревізійних одиниць до якісного виконання роботи. Система стимулювання може реалізуватися через різного роду санкції як матеріального, так і морального характеру. Крім того, поряд з цими діями повинні йти і санкції з боку держави.

Необхідне удосконалення законодавчого регулювання аудиту в Україні; подальша розробка і впровадження національних нормативів аудиту; поліпшення методики та організації аудиторських перевірок, їх якості та розробка оптимальної методики визначення вартості аудиту [3, с. 12].

Надзвичайно важливим завданням в аудиторській практиці є підвищення якості аудиту та аудиторських послуг. Якість аудиторських послуг прямо залежить від підготовки кадрів і підвищення їх кваліфікації.

Систему підвищення кваліфікації і професійної підготовки доцільно організувати під керівництвом Комісії з професійної підготовки. Комісія має розробляти та вдосконалювати навчальні програми з різних напрямів аудиторської діяльності у вищих навчальних закладах і разом із іншими професійними об'єднаннями брати участь у підготовці кадрів у межах загальноосвітнього процесу вищих шкіл.

У нашій країні було б доцільно також в окремому стандарті аудиту чи Кодексі професійної етики аудиторів України дати перелік робіт, здійснення яких не допускається одночасно з проведенням обов'язкової аудиторської перевірки [4, с. 48].

Виходячи з вище викладеного, можна зробити висновок, розвиток аудиту в Україні – це складний та багатогранний процес, який потребує: вдосконалення системи економічного контролю у державі в цілому шляхом підвищення ефективності організаційної структури, використання передових комп'ютерних технологій в аудиторському процесі, вдосконалення процедур і техніки здійснення різних видів аудиторських робіт та послуг, а також підвищення кваліфікації та рівня незалежності вітчизняних аудиторів.

Література

1. Усач Б.Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б.Ф. Усач // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 217-222.
2. Петрик О.А. Закон України “Про аудиторську діяльність”: актуальні акценти та коментарі до внесених змін / О.А. Петрик // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 11. – С. 3-8.
3. Пилипенко І. Національна система аудиту: досвід становлення та спрямування розвитку / І. Пилипенко, В. Шевчук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 3. – С. 5-13.

4. Редько О. Якість аудиторських послуг: філософія та міфологія / О. Редько // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 1. – С. 46-54.

e-mail: zahadkova@ukr.net

Ступницький В.В., к.э.н., доц.

Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно

Кафедра экономической теории, доцент

Ступницкая Н.И.

Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно

Кафедра экономической теории, преподаватель

Срибная Е.В., студентка 4 курса

Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КОНТРОЛЯ ДЕМОГРАФИИ В УКРАИНЕ

Основной фактор развития общества – человеческий, то есть количественная составляющая населения. Значение этого фактора объясняется рядом теорий. Теория Т. Мальтуса указывает на «естественный закон» и доказывает необходимость естественного ограничения численности населения через войны, бедствия, катаклизмы [1]. Теория оптимальной численности населения определяет такую его численность, при которой формируется максимальный доход на душу населения. Теория демографического перехода связывает экономический рост с ростом количества населения. С. Капица утверждает, что падение численности населения планеты связано с так называемым информационным кризисом [2]. С биологической точки зрения, В. Дольник доказывает, что человечество, как популяция живых существ, увеличивает свою численность по экспоненте взрывным образом, и до бесконечности расти не может [3].

Таким образом, данная тема достаточно широко исследуется, как мировыми ведущими учеными, так и отечественными. В частности, Г. Апанасенко доказывает, что демографический кризис является результатом невосприимчивости науки валеологии, в которой здоровье человека определяется стилем жизни, а сам стиль жизни - это отражение его мыслей, которые в конечном итоге и определяют уровень духовности. То есть, наши взгляды на жизнь не отражают действительные стремления и цели относительно критериев добра и зла. [4]. Экс-министр здравоохранения Украины, Н. Полищук отмечает, что причинами вымирания в Украине являются недемографические факторы (бездуховность, бескультурье, падение образованности, злоупотребление алкоголем, курение, социально-бытовой и криминальный травматизм). В то же время, заместитель директора Института демографии социальных исследований НАН Украины, Э. Либанова отмечает, что потенциал демографического роста в Украине абсолютно исчерпан, его возможно исправить благодаря эмиграции, то есть притока людей из-за рубежа. Таким образом, демографическая ситуация в Украине отмечена как слишком острая и кризисная. На ее фоне процветают популистские лозунги, которые поставляются во время проведения предвыборных мероприятий.

Таким образом, демографическая ситуация крайне не простая и подогретая политическими амбициями. Поэтому четкого научного видения и объяснения данной ситуации не наблюдается. Кроме того, мало внимания уделяется аспекту уменьшения прироста населения в соответствии с развертыванием процесса глобализации.

Целью исследования является выявление возможности регулирования численности населения Украины и его методов в период развертывания глобализационных процессов.

Традиционный подход в объяснении закона замедления роста численности населения планеты базируется на изменении окружающей среды человеком. Сюда относят и климатические изменения, и применения оружия массового поражения в локальных масштабах, и последствия техногенных катастроф, и локальные войны, а также потенциальные возможности исчерпания ресурсов, в первую очередь земли в

сельскохозяйственном производстве, что приводит к появлению хронического недоедания и постоянного голода. Кроме того, значительное уменьшение количества населения обуславливается постоянной угрозой широкого распространения массовых заболеваний и проявлению новых, еще не изученных. Но небольшое количество беспристрастных ученых отстаивают позицию, что глобальное потепление - это естественная фаза развития экосистемы Земли, которую она проходила и в доисторический период [5]. Это подтверждено данными палеонтологии и геофизики.

Профессор Пол Райтер, один из экспертов ООН по проблемам контроля климата, заявляет, что потепление за счет антропогенного фактора и его последствия - это всего-навсего пропаганда [6]. Подобные мысли утверждает Н. Нарочницкая - 10% всех негативных факторов обострения демографии приходится на старение народной урбанизации, а остальные факторы носят временный характер. Страшные войны, социальные революции, массовые репрессии не спровоцировали такого демографического спада, как экономические преобразования в Украине.

Следовательно, все факторы «естественной» демографии являются приоритетными и вероятность их довольно скудна. Основную причину изменения демографии необходимо искать в другом направлении, по словам Пол Райтера в направлении пропаганды.

Украина прошла трансформацию экономики, при этом произошла приватизация, сформировался частный собственник (фермер, бизнесмен), хозяйство стало рыночным, на данный период проходят интеграционные процессы государства с Европой. Но текущим результатом этих преобразований стал демографический апокалипсис, причем чрезвычайно быстро, буквально за десять лет. Где же истинная причина этих демографических разрушений? А истинную причину такого национального геноцида, а по-другому это и не назовешь, можно услышать из выступлений и высказываний ведущих политиков и деятелей Запада.

Так, Пол Эрлих, советник по науке экс-президента США Джорджа Буша, отстаивает позицию нулевого прироста населения Земли. Б. Гейтс высказывает мнение о необходимости внимания к разработкам вакцин, которые обеспечат сокращение населения планеты до 15%. Т. Тернер заявляет, что идеальный вариант населения планеты - 250-350 млн. человек (сокращение на 95% от текущего количества). Т. Фергюсон, бывший чиновник Госпартамента США по населению, утверждает о необходимости контроля населения планеты даже через внедрение фашизма [9].

Необходимость контроля населения реализовалось через действие определенных программ международных фондов и банков. Они были основаны для развала Советского Союза с единственной целью - сокращение населения до 50 млн. Эта же мысль открыто звучала из уст как М. Тэтчер, так и М. Олбрайт, что население бывшего СССР должно составлять не более 15 млн. человек. «Мастер больших перестроек» М. Горбачев, первый и последний президент СССР, однозначно вычеркнул цель, согласно которой население СССР необходимо сократить на 90% [10]. Эти же идеи гуманной геополитики находим в основах оккупационной политики Гитлера.

Следовательно, задача по сокращению населения территории СССР достаточно активно реализуется. Это было признано главой Комитета Верховной Рады по вопросам нацбезопасности и обороны, Г. Крючковым. Он указал, что украинская демография полностью зависит от морально-духовных основ всего общества [7].

Таким образом, основной причиной демографического кризиса не только Украины, но и в мировом масштабе является целенаправленная, детально спланированная деятельность политической, финансово-экономической элиты ведущих развитых стран Запада во главе с США. Механизмом реализации этой политики становится правящая власть менее развитых стран, а методом - уход от здоровой морали и навязывание антиморальных норм. Ведь при относительной стабилизации в Украине с 2002 года наблюдался рост рождаемости и относительная стабилизация смертности.

Необходима кропотливая разъяснительная пропаганда всех слоев населения с ориентацией на славянскую общность, независимую от геополитических имперских целей

мирового союбщества. Но решение данной проблемы достаточно сложное и базируется на государственно-национальной почве. Современная власть решения проблемы сводит чисто к экономическим аспектам - увеличение денежной помощи для стимулирования рождения, что к ошутимому эффекту не приводит, да и не приведет. Ведь запуск денежного печатного станка никогда не решал социально-экономических проблем в любой стране.

В общем, необходимо указать, что в Украине, да и во всех бывших республиках СССР, снизились материнские ценности и библейские чувства продолжения своего рода. Это и является основной причиной критической демографии.

Идея привлечения эмигрантов в Украину очень абстрактная. Ведь уровень жизни низкий в сравнении с Европейскими странами. Поэтому потенциально возможные эмигранты – это эмигранты из стран, где условия жизни намного хуже, чем в Украине. Практически это жители Южных и Центральных африканских стран, где постоянно происходят гражданские войны. Учитывая ускоренные процессы изменения климата (глобальное потепление), в перспективе население африканского континента вполне может переселиться в Украину, при этом для власти не надо будет решать комплекс неотложных социальных проблем.

Литература

1. Опыт о законе народонаселения. Петрозаводск: Петроком, 1993 (Шедевры мировой экономической мысли. Т. 4).
2. Общая теория роста человечества: Сколько людей жило, живет и будет жить на Земле. – М.: Наука, 1999.
3. Дольник В.Р. «Существуют ли биологические механизмы регуляции численности людей?» / В.Р. Дольник // Природа. – 1992. – №6.
4. Апанасенко Г. Як зупинити депопуляцію в Україні? / Г. Апанасенко // Дзеркало тижня. – 2005. – № 33.
5. Population Size, Distribution and Growth. – <http://www.un.org>
6. Грачева Т.В. Невидимая Хазария. Алгоритмы геополитики и стратегии тайных войн мировой закулисы / Т.В. Грачева. – Рязань: Зёрна, 2009. – С. 66-67.
7. Демографічна ситуація в Україні створює реальну загрозу національним інтересам і безпеці. – <http://sd.org.ua>
8. Мировая элита о сокращении численности населения планеты. – <http://www.newsland.ru>
9. У. Энгдаль, Билл Гейтс о вакцине для сокращения населения. – <http://www.warandpeace.ru>
10. Сенченко Н.И. Общество истребления – стратегическая перспектива «демократических реформ» / Н.И. Сенченко. – К.: МАУП, 2004.

e-mail: evgenia_silver@mail.ru

Цимбала З.В.

*Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
Студентка магістратури спеціальності «Фінанси»*

Науковий керівник: к.е.н, доц. Кміть В.М., кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

АНАЛІЗ БЮДЖЕТОУТВОРЮЮЧОЇ РОЛІ ПОДАТКІВ НА СПОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ

Фіскальна історія свідчить, що оподаткування споживання давно практикується державами. Податки є одним із найбільш дієвих методів державного управління економікою держави в умовах ринкових відносин. Основна роль податків полягає в тому, що вони покликані формувати фінансові ресурси держави, що акумулюються у бюджетній системі та позабюджетних фондах і необхідні для здійснення власних функцій.

У контексті здійснення кардинальних, системних реформ у соціально-економічній сфері України значна увага повинна приділятися проблематиці створення ефективної податкової системи.

В наукових працях багатьох вітчизняних науковців, зокрема таких як: В. Федосов, В. Андрущенко, А. Соколовська, І.Луніна та ін. особлива увага приділяється проблемі розвитку бюджетно-податкових відносин в Україні.

Для характеристики бюджетоутворюючої ролі податків на споживання в Україні виокремлюють відповідні непрямі податки, до яких відносять: податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок та мито, що займають значне місце у доходній частині бюджету.

Запровадження в Україні податку на додану вартість (далі – ПДВ) можна вважати важливим кроком на шляху формування сучасної податкової системи, оскільки ПДВ вважається найбільш досконалою формою непрямого оподаткування і він є основним джерелом наповнення Держбюджету.

Після ПДВ значне місце в сучасних податкових системах займає акцизний податок і по значенню і по обсягах поступлень до бюджету. Акцизний податок набагато менше впливає на загальний рівень цін в країні, оскільки перелік підакцизних товарів менший, на відміну від ПДВ, яким оподатковуються практично всі товари, роботи і послуги. Також серед непрямих податків виділяють і мито, який в Україні активно використовується.

Проаналізуємо частку найвагоміших податків у загальній структурі податкових надходжень до Державного бюджету України (див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка податкових надходжень до Державного Бюджету 2008-2011 роки

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р. (1 квартал)
	Темп приросту, %	Темп приросту, %	Темп приросту, %	Темп приросту, %
Податкові надходження, у т.ч.:	43,89	-11,3	58,6	31,3
- податок на прибуток підприємств	39,72	-31,37	81	23,5
- податок на додану вартість	55,07	38,9	36,96	37,9
- акцизний збір	12,62	9,67	11,8	30,0
- ввізне мито	24,44	- 46,96	30,9	46,2

У 2008 р. порівняно з 2009 р., загальна сума податкових надходжень збільшилась на 43,89% , а у 2009 р. спостерігається зменшення показника на 11,3 %, 2011р. – зростання показника на 31,3%.

Також відбулися певні зміни у складі надходження податку на прибуток підприємств у 2008 р. порівняно з 2009 р. зросли на 39,72%, а у 2011 р. зменшення на 23,5% в порівнянні з 2010 р. Вагомою причиною зменшення податкових надходжень є завищене податкове навантаження, яке спонукає платників податку до тінізації своєї діяльності, що призведе до зменшення податкових надходжень.

За даними табл. 1 можна сказати, що протягом 2008-2011 рр. основну частину податкових надходжень, як складової доходів бюджету України, склав податок на додану вартість. Надходження якого у 2008 р. склали 55,07%, у 2009 р. – 38,9%, а у 2010 р. частка у загальній структурі податкових надходжень дещо зменшилася і становить – 36,96%, 2011 р. (1 кв.) – 37,9%. Оскільки ПДВ сплачується не виробником, а споживачем, то зменшення надходжень від ПДВ у 2009 р. можна пояснити зниженням купівлеспроможності населення України, що є наслідком економічної кризи.

Надходження акцизного збору із вироблених в Україні товарів у 2008 р., порівняно з 2010 р. зросли на 11,8% , у 2011 р. на 30%. Збільшення надходжень від акцизного збору пов'язано із збільшенням ставок на деякі підакцизні товари.

Аналітичне дослідження динаміки податкових надходжень до Державного бюджету України за 2008-2011 роки дало змогу зробити висновок про нестабільну динаміку податкових надходжень.

Таким чином, для подолання негативних тенденцій сучасного стану оподаткування в Україні необхідно здійснити перегляд механізму стягнення податків та їх розподілу між бюджетами. Політика у сфері фіскальної ефективності податкових надходжень в Україні повинна орієнтуватися на поетапне та поступове зменшення податкових ставок та розширення бази оподаткування за рахунок виведення бізнесу з тіні, підвищення ефективності системи адміністрування, а також рівномірного розподілу податкового навантаження.

Література

1. Соколовська А. Методологічні та методичні аспекти визначення податкового навантаження на працю, капітал і споживання / А. Соколовська // Фінанси України. – 2008. – № 1. – С. 65-76.

2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2008-2011 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/UserFiles>

3. Тулуш Л.Д. Сутність і роль податку на додану вартість в економічній системі держави / Л.Д. Тулуш // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 85-89.

e-mail: Zoriana2010@bk.ru

Шевчик Р.С., студент

Харківський інститут банківської справи, м. Харків

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Анотація. Визначено основні теоретичні та практичні підходи до покращення системи державного внутрішнього фінансового контролю.

Ключові слова: контроль, бюджет, державні фінанси.

Вступ. Державний фінансовий контроль в Україні переживає складну стадію розвитку. Було створено Рахункову палату України як незалежний орган зовнішнього фінансового контролю, сформовано органи внутрішнього фінансового контролю, до яких належать підпорядкований Кабінету Міністрів України через міністра фінансів централізований орган державного внутрішнього фінансового контролю – Державна контрольно-ревізійна служба в Україні, та органи внутрішнього відомчого фінансового контролю – контрольно-ревізійні підрозділи міністерств й інших центральних органів виконавчої влади. Однак діяльність цих інституцій не привела до відчутного зміцнення фінансової дисципліни у використанні бюджетних коштів та державного й комунального майна. Тому за таких умов особливої актуальності набуває питання вдосконалення державного внутрішнього фінансового контролю.

Окремі аспекти проблеми організації системи державного внутрішнього фінансового контролю висвітлені в роботах С.В. Бельчика, А.В. Мамишева, М.І. Сивульського, І.Я. Чугунова [1-4]. Однак розглянуті ними питання стосуються теорії та практики організації системи фінансового контролю, в той час як визначенню шляхів покращення системи внутрішнього фінансового контролю в Україні належної уваги не приділено.

Постановка проблеми. Метою статті є визначення шляхів покращення державного внутрішнього фінансового контролю в Україні.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- проведення аналізу системи державного внутрішнього фінансового контролю;

– визначення першочергових заходів, щодо усунення недоліків у функціонуванні системи державного внутрішнього фінансового контролю, визначення основних завдань з реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю.

Виклад основного матеріалу. В Україні на законодавчому рівні не визначено сутність та процедури контролю в діяльності органів державного і комунального сектору. Питання цілісності системи державного фінансового контролю частково врегульовано окремими законами та підзаконними нормативно-правовими актами, де визначено контрольні повноваження і процедури лише для деяких міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, однією з функцій яких є контроль за фінансово-господарською діяльністю інших органів державного і комунального сектору, що не належать до сфери їх управління.

На сьогодні система державного внутрішнього фінансового контролю в Україні лише частково враховує основні принципи систем державного внутрішнього фінансового контролю розвинених країн. Зазначене питання також не має належного наукового та методичного обґрунтування. Як наслідок, дієве функціонування внутрішнього контролю в органах державного і комунального сектору на даний час не забезпечено. Недостатнім є розуміння керівниками таких органів усіх рівнів їх персональної відповідальності за діяльність та досягнення мети очолюваних ними органів. Фактично у системі внутрішнього контролю повинні бути задіяні всі підрозділи органів державного і комунального сектору. Основою державного внутрішнього фінансового контролю, що здійснюють органи державної контрольної-ревізійної служби (одночасно з різними видами аудиту) та контрольної-ревізійної підрозділи центральних органів виконавчої влади, є інспектування. Такий контроль за діяльністю органів державного і комунального сектору спрямований переважно на виявлення правопорушень і притягнення винних в їх вчиненні осіб до відповідальності, а не на оцінку результатів, досягнутих в управлінні державними фінансами. Система державного внутрішнього фінансового контролю в Україні не має достатнього наукового, інформаційно-технічного та кадрового забезпечення в частині впровадження в практику сучасного вітчизняного та зарубіжного досвіду, розроблення та реалізації новітніх інформаційно-програмних проєктів, задоволення потреб у підготовці кадрів та підвищенні їх кваліфікації.

З метою усунення недоліків у функціонуванні системи державного внутрішнього фінансового контролю необхідно змінити пріоритети та запровадити її сучасну модель. Першочерговими мають бути такі заходи:

– удосконалення діяльності органів державного й комунального секторів, підвищення якості державного управління;

– законодавче врегулювання питань формування системи державного внутрішнього фінансового контролю, основною метою якого є забезпечення здійснення внутрішнього контролю, проведення внутрішнього аудиту, їх гармонізації для забезпечення якісного управління ресурсами держави на основі принципів законності, економічності, ефективності, результативності і прозорості;

– визначення на основі наукового обґрунтування структури системи державного внутрішнього фінансового контролю, відповідних процедур регламентації її функціонування;

– встановлення механізму запровадження внутрішнього аудиту в органах державного й комунального секторів;

– забезпечення тісного зв'язку системи державного внутрішнього фінансового контролю з бюджетним процесом;

– формування дієвої системи моніторингу фінансово-господарської діяльності підприємств, які перебувають у державній або комунальній власності, для підвищення їх прибутковості й конкурентоспроможності;

– створення сучасних ринкових інституцій із питань державного внутрішнього фінансового контролю.

Основними завданнями реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю є:

- гармонізація правового поля системи державного фінансового контролю та внесення відповідних змін до законодавства з акцентуванням уваги на зростанні прозорості суб'єктів державного фінансового контролю з одночасним розмежуванням завдань та обов'язків інспекційних підрозділів, підрозділів внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю з метою уникнення дублювання повноважень та функцій та переходу від інспектування до внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту;
- створення служб внутрішнього фінансового контролю в усіх органах державного сектора;
- визначення з урахуванням провідного європейського досвіду методології здійснення державного фінансового контролю шляхом схвалення на законодавчому рівні відповідних стандартів з метою деталізації та уніфікації контрольних процедур, затвердження положень етики державного фінансового контролера;
- визначення з урахуванням умов розвитку фінансової системи України та досвіду ЄС концептуальних засад організації системи державного фінансового контролю.
- призначення органом нагляду за станом реформування системи державного фінансового контролю Міністерства фінансів України, а органом гармонізації системи внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю – Головного Контрольно-ревізійного управління;
- удосконалення кадрового забезпечення органів системи державного фінансового контролю, розроблення навчальних програм та програм сертифікації працівників за міжнародними зразками; покращання матеріально-технічного і фінансового забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю;
- створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури з поглибленням публічного контролю за діяльністю системи державного фінансового контролю загалом.
- правове забезпечення гарантування незалежності, соціального захисту і відповідальності працівників системи державного фінансового контролю в Україні.

Висновки. Запропоновані заходи будуть сприяти підвищенню ефективності системи державного внутрішнього фінансового контролю, що у свою чергу підвищить ефективність використання державних фінансів.

Література

1. Бельчик С.В. Державний внутрішній фінансовий контроль в Україні розвиватиметься за нормами Європейського Союзу / С.В. Бельчик // Фінансовий контроль. – 2005. – № 5. – С. 13-15.
2. Мамишев А.В. Організаційні засади внутрішнього аудиту в державному секторі / А.В. Мамишев // Фінансовий контроль. – 2008. – № 1. – С. 51-57.
3. Сивульський М.І. Державний внутрішній фінансовий контроль в Україні: результати, проблеми та перспективи розвитку / М.І. Сивульський // Фінанси України. – 2005. – № 7. – С. 8-18.
4. Чугунов І.Я. Державний внутрішній фінансовий контроль / І.Я. Чугунов // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 3-12.
5. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2005 р. № 158-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
6. Про внесення змін до Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю та затвердження плану заходів щодо її реалізації на період до 2015 року: Розпорядження КМУ від 22 жовтня 2008 р. № 1347-р // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

e-mail: shevchik_r@meta.ua

Секція 3. Математика

Мінько О.О., к.ф.-м.н., доц.

Науково-учбовий центр прикладної інформатики НАН України, м. Київ
Старший науковий співробітник

ПОБУДОВА ОБМЕЖУВАЛЬНОЇ СФЕРИ НАД ДИСКРЕТНОЮ МНОЖИНОЮ ТОЧОК

Обмежувальною сферою називається сфера, яка обмежує частину простору у вигляді кулі, поділяючи всі об'єкти на ті, які знаходяться всередині кулі, та на ті, які знаходяться ззовні її. Являючи себе як задачу комп'ютерної графіки та обчислювальної геометрії, задача побудови (обчислення) обмежувальної сфери виникає в багатьох областях аналізу даних, наприклад у кластерному аналізі і розпізнаванні образів [1], та навіть у ядерної фізиці, де побудова обмежувальної сфери складає основу простого та швидкого метода виявлення зіткнень елементарних частинок.

Метою даної статті є опис нового простого алгоритму побудови обмежувальної сфери майже мінімального радіусу та доведення теореми, що будь-яку дискретну множину точок діаметром D можна вмістити у кулю радіусу не більше $D/\sqrt{2}$.

На відміну від відомої задачі побудови сфери мінімального радіусу над дискретною множиною точок в задачі побудови обмежувальної сфери на перший план висувається умова не побудова мінімальної сфери (хоча обмежувальна сфера повинна бути *по можливості* мінімальною), а умова простоти та швидкості обчислень.

Оскільки обмежувальна сфера також по можливості повинна бути мінімальною, стисло розглянемо на яких умовах будується сфера мінімального радіусу. Як відомо [2], центр O сфери мінімального радіусу, яка охоплює всі задані точки $\{X_1, X_2, \dots, X_N\}$, знаходиться як рішення мінімаксної задачі $\max\{|OX_1|, |OX_2|, \dots, |OX_N|\} \rightarrow \min$. Якщо відомо, що ця сфера проходить через точку X_i , тоді центр O знаходиться як рішення задачі квадратичного програмування $|OX_i|^2 \rightarrow \min$ при $N-1$ обмеженнях $|OX_k|^2 \leq |OX_i|^2, k \neq i$.

Також зауважимо, що існує програмне забезпечення для обчислення сфери мінімального радіусу, наприклад програма `Min_sphere` із бібліотеки алгоритмів обчислювальної геометрії CGAL [3], або спеціальний макрос `Excel`, наведений у [2]. Незважаючи на це, або навпаки, зваживши на це, очевидна актуальність простого алгоритму побудови обмежувальної сфери якомога меншого радіусу.

Алгоритм побудови обмежувальної сфери

Нехай в m -вимірному просторі \mathbf{R}^m задана множина X із N точок $X = \{X_1, X_2, \dots, X_N\}$, причому вважаємо, що $N \geq m + 1$. Нехай діаметр цієї множини точок дорівнює D і досягається він на точках X_1 та X_2 . Алгоритм побудови обмежувальної сфери складається з декілька етапів.

Етап 1. Обчислюється середина відрізка X_1X_2 : $C_1 = \{(x_{11} + x_{21})/2, \dots, (x_{1m} + x_{2m})/2\}$. Знаходиться точка (позначимо її як X_3), найбільш віддалена від точки C_1 . Нехай $|X_3C_1| = d_1$. Можливі три ситуації.

1. $d_1 \leq D/2$. У цьому випадку алгоритм закінчує роботу і за шукану сферу приймається сфера $S(C_1, D/2)$, яка очевидно є мінімальною.

2. $D/2 \leq d_1 \leq D/\sqrt{2}$. У цьому випадку алгоритм також закінчує роботу і за обмежувальну сферу приймається сфера $S(C_1, d_1)$, яка не обов'язково буде мінімальною.

3. $D/\sqrt{2} < d_1$. У цьому випадку виконується перехід до етапу 2.

Етап 2. Обчислюється новий центр можливої обмежувальної сфери

$C_2 = \{(c_{11} + \lambda x_{31})/(1 + \lambda), \dots, (c_{1m} + \lambda x_{3m})/(1 + \lambda)\}$, де $\lambda = \frac{2d_1^2 - D^2}{D^2}$. Знаходиться точка (нехай

це буде точка X_4), найбільш віддалена від точки C_2 . Позначимо $d_2 = |X_4C_2|$. Можливі дві ситуації (випадок, коли $d_2 \leq D/2$, тут неможливий).

1. $d_2 \leq D/\sqrt{2}$. У цьому випадку алгоритм також закінчує роботу і за обмежувальну сферу приймається сфера $S(C_2, d_2)$.

2. $D/\sqrt{2} \leq d_2$. У цьому випадку виконується перехід до наступного етапу.

...

Етап k ($k \leq m-1$). На попередньому етапі був обчислений центр C_{k-1} , та знайдена точка X_{k+1} , яка знаходиться на найбільшій відстані d_{k-1} від центру C_{k-1} , причому $d_{k-1} \geq D/\sqrt{2}$. На цьому етапі обчислюється новий центр $C_k = \{(c_{k-1} + \lambda x_{k+1})/(1 + \lambda), \dots, (c_{k-1}$

$c_{k-1} + \lambda x_{k+1})/(1 + \lambda)\}$, де $\lambda = \frac{2d_{k-1}^2 - D^2}{D^2}$ та знаходиться точка X_{k+2} , найбільш віддалена від точки C_k на відстань d_k . Розглядаються можливі ситуації.

1. $d_k \leq D/\sqrt{2}$. У цьому випадку алгоритм також закінчує роботу і за обмежувальну сферу приймається сфера $S(C_k, d_k)$.

2. $d_k \geq D/\sqrt{2}$. У цьому випадку виконується перехід до наступного етапу.

Далі буде доведено, що у крайньому разі на m -му етапі алгоритм завершиться, тобто буде побудована обмежувальна сфера, радіус якої не перевершує $D/\sqrt{2}$.

Обґрунтування алгоритму

Обґрунтування алгоритму базується на наступній теоремі.

Теорема. Будь яку дискретну множину точок діаметром D у скінченновимірному просторі можна вмістити у кулю радіусу не більше $D/\sqrt{2}$.

Доведення. Спочатку зробимо таке зауваження. Оскільки сфери є центральносиметричними фігурами та перетин двох сфер є симетричною фігурою відносно прямої, яка з'єднує центри цих сфер, тоді будуть співпадати всі точки на всіх двовимірних площинах, які проходять через вказану пряму. Це означає, що багатовимірні ситуації перетину двох сфер можна графічно представити точними кресленнями на двовимірній площині, яка проходить через центри цих сфер.

Розглянемо алгоритм, проілюструвавши його відповідними кресленнями.

На етапі 1 потребують пояснення ситуації 2 та 3. Очевидно, що уся первинна множина точок X охоплюється перетином сфер $S(X_3, D)$ та $S(C_1, d_1)$. Але в ситуації 2, яка показана на рис. 1, радіус $|AC_2|$ ($m-1$ -вимірної сфери перетину вказаних сфер, менше $d_1 = |X_3C_1|$. Тому за обмежувальну сферу приймається сфера $S(C_1, d_1)$. Із ΔX_3AC_2 знаходимо умову: радіус $|AC_2|$ буде менше d_1 доти, поки $d_1 \leq D/\sqrt{2}$.

В ситуації 3 (рис. 2) $d_1 > D/\sqrt{2}$ й $|AC_2| > |X_3C_2|$, тому сфера $S(C_2, |AC_2|)$ буде вміщувати всі точки множини X . Із прямокутних трикутників ΔX_3AC_2 та ΔC_1AC_2 неважко знайти

$$r_1 = |X_3C_2| = D^2/(2d_1), \quad R_1 = |AC_2| = \sqrt{D^2 - r_1^2} = \frac{D}{2d_1} \sqrt{4d_1^2 - D^2}, \quad \lambda = |C_1C_2|/|X_3C_2| = \frac{2d_1^2 - D^2}{D^2}.$$

Ці ж формули (з заміною відповідних індексів) мають місце на наступних етапах.

Далі дослідимо граничні випадки ситуації 3 (на етапі 1) та ситуацій 2 на подальших етапах. На рис. 2 видно, що граничне положення точки X_3 досягається на перетині сфер $S(X_1, D)$ та $S(X_2, D)$. У цьому випадку точки X_1, X_2 й X_3 утворюють рівнобедрений трикутник зі

$$\text{сторону } D, \text{ а } d_1 = |X_3C_1| = \frac{\sqrt{3}D}{2}, \quad r_1 = |X_3C_2| = D/\sqrt{3}, \quad R_1 = |AC_2| = \sqrt{\frac{2}{3}}D.$$

Нехай на другому етапі точкою, яка найвіддалена від центра C_2 , буде точка X_4 . Оскільки за умовою ситуації 2 $d_2 = |X_4C_2| > D/\sqrt{2}$, то це означає, що точка X_4 не може належати площині, яка проходить через точки X_1, X_2 й X_3 , бо всі точки множини X , які лежать на цій площині, не виходять за сферу $S(C_2, r_1)$, яка обгортає вищезгаданий рівнобедрений трикутник, а $r_1 = D/\sqrt{3} < D/\sqrt{2}$.

вимірний симплекс. Тут важливо відмітити, що нові центри C_2 та C_3 , від яких виконується пошук нових граничних точок, співпадають з центрами відповідних симплексів.

Аналогічно доводиться, що на етапі k ($k \leq m-1$) в ситуації 2 множина граничних точок утворює $(k+1)$ -вимірний правильний симплекс зі стороною D . Із загальних формул, які описують багатовимірні правильні симплекси [4], знаходимо, що

$d_k = |X_{k+2}C_k| = \sqrt{(k+2)/2(k+1)}D$ (це довжина висоти, опущеної з вершини X_{k+2} $(k+1)$ -вимірного симплекса на k -вимірну гіперплощину, на якій лежить k -вимірний

симплекс), $r_k = |X_{k+2}C_{k+1}| = \sqrt{(k+1)/2(k+2)}D$ (це відстань від нового центра C_{k+1} до будь-якої вершини даного симплекса).

Якщо $k = m-1$ і на цьому етапі граничні точки утворюють m -вимірний правильний симплекс, тоді на m -му етапі найвіддаленою від центра C_m точкою буде будь-яка вершина

симплекса з відстанню між ними та центром C_m $r_m = \sqrt{m/2(m+1)}D$, що менше $D/\sqrt{2}$. Це доводить, що алгоритм найпізніше на m -му етапі завершує роботу, побудувавши обмежувальну сферу радіусу, який не перебільшує $D/\sqrt{2}$. **Теорема доведена.**

Побудована алгоритмом обмежувальна сфера, якщо алгоритм припинив роботу на деякому етапі k по критерію ситуації 1, майже ніколи не буде сферою мінімального радіусу. Проте, оскільки відома точка, яка належить обмежувальній сфері (це точка X_{k+2} , яка обчислена на етапі k), тоді можна знайти рішення задачі квадратичного програмування, згадуваної на початку статті, яка знайде центр та радіус мінімальної сфери. Обчислені приклади показують, що рішення цієї задачі знаходиться всього за 1-2 ітерації, якщо за початкове наближення взяти центр побудованої обмежувальної сфери.

Література

1. Загоруйко Н.Г. Прикладные методы анализа данных и знаний / Н.Г. Загоруйко. – Новосибирск: ИМ СО РАН, 1999. – 270 с.
2. Сдвижков О.А. Математика в Excel 2003 / О.А. Сдвижков. – М.: СОЛОН-Пресс, 2005. – 192 с.
3. Бібліотека алгоритмів обчислювальної геометрії CGAL. – Режим доступу: <http://www.cgal.org/>
4. Розенфельд А.Р. Многомерные пространства / А.Р. Розенфельд. – М.: Наука, 1966. – 648 с.

e-mail: al_minko@mail.ru

Секція 4. Технічні науки

¹Батаровська М.В., асп., ²Кущевський М.О, к.т.н., доц., ³Кошевка Ю.В., к.т.н.
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький
Кафедра технології та конструювання швейних виробів, ¹аспірант, ²доцент, ³асистент

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ДОСЛІДЖУВАНИХ ТКАНИН

На сьогоднішній день постає проблема з якою зіштовхнулися не лише працівники швейної промисловості, але й споживачі всіх категорій. В повсякденному житті ми часто зустрічаємо розбалансованість ансамблю в гардеробі людини: тобто, використання різнофактурних тканин в пальто і головному уборі, які також відрізняється за кольоровою гамою, що в результаті порушує модельну лінію створеного образу та впливає на обрані стильові рішення і художні прийоми. Ця проблема існує і при виготовленні головних уборів конструктивним шляхом з тканини, хутра, замші і т.д. Саме тому, з метою забезпечення повноти ансамблю одягу запропоновано нові нетрадиційні способи формування головок жіночих головних уборів з костюмних та пальтових тканин [1-3].

В Хмельницькому національному університеті на кафедрі технології та конструювання швейних виробів проводять дослідження в області формування та паралельного формозакріплення деталей головних уборів об'ємної форми, а саме – головок. Відмінна особливість розроблених способів [4] формування полягає в тому, що головні убори виготовляються з тканин, при відсутності членувань головки. Спільним для всіх розроблених нетрадиційних способів є використання в якості робочого середовища рідинно-активного робочого середовища (РАРС) [2], яке у поєднанні з відповідним механічним активатором може створити силове поле різного походження: статичне [4], вібраційне [2], відцентрове [4] та виконує функцію другої формувальної поверхні. Застосування РАРС в результаті забезпечує максимальне волого поглинання, що покращує рухливість «грубої» структури матеріалу за рахунок зменшення коефіцієнту тертя між волокнами в системі ниток та сприяє послабленню міжмолекулярних зв'язків у волокнах тканини [5]. Саме тому з метою розширення технологічних можливостей процесу формування доцільним є розробка нової, перспективної технології формування головних уборів з костюмних та пальтових тканин із забезпеченням комплексного застосування РАРС і вакуумної технології як основного формувального навантаження, яке направлено на економію трудових та енергетичних ресурсів з підвищенням надійності обладнання.

Для детального вивчення запропонованого вище способу формування деталей головних уборів об'ємної форми необхідно обрати тканини які повинні мати гарний зовнішній вигляд, та відповідати за фактурою і оздобленням тканинам з яких виготовлено верхній одяг, володіти необхідними технологічними показниками та високими експлуатаційними властивостями, що зберігаються після дії вологи, тобто відповідати вимогам споживачів. До них відносяться вовняні пальтові та костюмні тканини, шовкові, льняні, бавовняні матеріали, що містять штучні та синтетичні волокна.

На вітчизняному ринку представлено широкий вибір тканин різного асортименту та волокнистого складу. Останнім часом вітчизняний ринок вовняних тканин значною мірою формується завдяки надходженням з різних країн світу: Італії, Німеччини, Великої Британії, Франції, Росії, Литви, Білорусі та ін. Крім того, велика кількість вовняних тканин потрапляє в Україну як неконтрольований імпорт. Це призводить до збільшення частки дешевих тканин іноземного походження, зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції, звуження ринку збуту текстильних товарів національних виробників [6]. До того ж, більшість імпортованих тканин, зокрема, контрабандних мають сумнівну якість, передусім становлять загрозу здоров'ю споживачів, бо не проходять запроваджений в нашій країні обов'язковий санітарно-епідеміологічний контроль.

Саме тому, для подальших досліджень обрано тканини які виготовлені на «Камвольно-суконній компанії «Чексіл», яка є на Україні єдиним виробником якісних вовняних тканин костюмного та пальтового асортименту.

Таблиця 1

Структурні характеристики тканин

Назва тканини	Призначення тканини	Волокнистий склад, %	Переплетення	Коефіцієнт переплетення F [44-48]	Коефіцієнт зв'язаності C [44-48]	Коефіцієнт наповнення $H_{сп}$ [44-48]	Лінійна густина ниток, текс та система прядіння		Число ниток на 10 см (ГОСТ 3812-92) [112]		Поверхнева густина, г/м ² Поверхнева густина (ГОСТ 3811-92) [112]
							T_o	T_y	P_o	P_y	
«Персей»	костюмна	вовна 100	саржа 2/2 	4	5,5	0,6	25x2	25x2	228	193	345
гребінна											
«Меркурій»							33,3x2	33,3x2	163	152	345
«Магеллан»			саржа 2/1 	3	4,2	0,5	80	80	159	132	390
гребінна											
5375 – ДЧ «Ангара»	пальтова	вовна 78 ПЕ 22	саржа 2/2 	4	6,0	0,7	125	125	140	136	550
апаратна											
«Соната»			саржа 2/1 	3	4,8	0,72	95	95	139	109	253
апаратна											
«Мартіна»	вовна 50 ПЕ 50	саржа 2/1 	3	4,6	0,74	125	125	128	116	350	
апаратна											
«Кармен»											
8089 – К											

Обрані тканини дозволяють продовжити [5] дослідження в області вивчення розробленого способу формування. Оскільки вони мають структуру яка максимально забезпечує зміни кута між системами ниток. За видом переплетення дані тканини – саржа 2/2, 2/1 (табл. 1). Внаслідок цього запропоновані тканини володіють стабільністю структури, високою міцністю та найменшим розтягом, що дозволяє виконання всіх умов формування

безшовних деталей головних уборів об'ємної форми. Таким чином, отримання об'ємних форм з тканин саржевого переплетення є досить складною задачею, вирішення якої дає можливість формувати тканини інших переплетень.

Література

1. Енциклопедія швейного виробництва: навчальний посібник / [Волков О.І., Березненко М.П., Березненко С.М. та ін.]. – К.: «Самміт-книга», 2010. – 968 с.
2. Кущевський М.О. Функціональні можливості використання рідинно-активного робочого середовища при формуванні деталей головних уборів / М.О. Кущевський, Ю.В. Кошевка, О.В. Якимчук // Вісник КНУТД. – 2010. – № 5. – С. 52-59.
3. Буханцова Л.В. Дослідження впливу адсорбційно-активного середовища на фізико-механічні властивості текстильного матеріалу / Л.В. Буханцова, Ю.В. Коза, М.О. Кущевський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2006. – № 5. – С. 229.
4. Каминская Н.М. История костюма: [учебное пособие для средн. спец. учеб. заведений швейной пром.-сти] / Надежда Михайловна Каминская. – М.: Легкая индустрия, 1977. – 128 с.
5. Якимчук О.В. Розробка технології формування деталей головних уборів гідро струминним способом: Дис...канд. техн. наук: 05.19.04. – Хмельницький, 2011. – 168 с.
6. Осипенко Н.І. Сучасний ринок вовняних тканин і його регулювання / Н.І. Осипенко // Щоквартальний науково-виробничий журнал «ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ». – 2006. – № 4 (208).

e-mail: batarovska@mail.ru

Наші автори

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
1.	Алімасова Д.П.	м. Ялта, РВНЗ "Кримський гуманітарний університет", аспірант
2.	Батаровська М.В.	м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, кафедра технології та конструювання швейних виробів, аспірант
3.	Башнянин Г.І., д.е.н., проф.	м. Львів, Львівська комерційна академія, кафедра економічної теорії, завідувач кафедри
4.	Британська Н.Н.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра фінансів, асистент
5.	Бутенко Т.В.	м. Херсон, Міжнародний університет бізнесу і права, здобувач
6.	Вашай Ю.В.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра економічної теорії та маркетингу, аспірант
7.	Вжишкевич Г.А.	м. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра інформатики, студентка
8.	Вусик У.Ю.	м. Львів, Львівський національний університет ім. І. Франка, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, магістр
9.	Герасименко О.В., к.е.н., доц.	м. Львів, Львівська державна фінансова академія, кафедра економіки, менеджменту та державного управління, доцент
10.	Горбань А.В., к.і.н.	м. Київ, Київська державна академія водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, перший проректор, кафедра суспільних дисциплін, завідувач кафедри
11.	Горбачук В.М., к.ф.-м.н., с.н.с.	м. Київ, Інститут кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, старший науковий співробітник
12.	Гордієнко В.П.	м. Київ, Торговельно-економічний коледж КНТЕУ, циклова комісія мовних дисциплін, викладач
13.	Демешко Ю.О.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, студентка
14.	Драбек Р.Ю.	м. Львів, Львівський національний університет ім. І. Франка, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, магістр
15.	Дудин А.А.	г. Донецьк, Донецький національний технічний університет, кафедра прикладної математики і інформатики, студент
16.	Кайдановський К.А.	г. Донецьк, Донецький національний технічний університет, кафедра прикладної математики і інформатики, студент
17.	Качанова Т.Є.	м. Луганськ, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, кафедра фінансів, аспірант
18.	Качур В.В.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, студент 4-го курсу обліково-фінансового факультету
19.	Квашук Д.М.	м. Київ, Університет економіки та права "КРОК", здобувач
20.	Кетрушка Н.І.	м. Київ, Міжнародний християнський університет, бакалавр
21.	Климко О.І.	м. Донецьк, Донецький національний технічний університет, кафедра прикладної математики та інформатики, студент
22.	Кльомін О.С.	м. Львів, Національний університет «Львівська політехніка», кафедра захисту інформації, студент
23.	Козярик І.В.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, студентка магістратури спеціальності «Фінанси»
24.	Король І.В.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, студентка
25.	Кошевка Ю.В., к.т.н.	м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, кафедра технології та конструювання швейних виробів, асистент

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
26.	Кравець Р.А.	м. Львів, Львівський національний університет ім. І. Франка, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, студент
27.	Кущевський М.О., к.т.н., доц.	м. Хмельницький, Хмельницький національний університет, кафедра технології та конструювання швейних виробів, доцент
28.	Лаговська О.А., к.е.н., доц.	м. Житомир, Житомирський державний технологічний університет, кафедра бухгалтерського обліку, докторант
29.	Лещинська Л.В.	м. Київ, Міжнародний християнський університет, бакалавр
30.	Малиш Г.А.	м. Суми, ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України", кафедра банківської справи, аспірант
31.	Маркевич Т.Л.	м. Луцьк, Луцький національний технічний університет, здобувач
32.	Мінько О.О., к.ф.-м.н., доц.	м. Київ, Науково-учбовий центр прикладної інформатики НАН України, старший науковий співробітник
33.	Моржин Ю.Ю.	м. Львів, Львівська державна фінансова академія, спеціальність "Облік і аудит", студентка
34.	Морозов Р.В., к.е.н., доц.	м. Київ, ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН України, відділ проблем галузевого і територіального управління, докторант
35.	Мосолова К.С.	м. Львів, Національний університет «Львівська політехніка», кафедра «Захист інформації», студентка 4 курсу
36.	Осипчук М.Д.	м. Київ, Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, відділ глобалістики, геополітики та геоekonomіки, аспірантка
37.	Павлик В.М.	м. Львів, Львівський національний університет ім. Івана Франка, кафедра фінансів, грошового обліку і кредиту, студентка
38.	Поліщук О.А.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра фінансів, доцент
39.	Полякова Л.В.	м. Северодонецьк, Северодонецьке відділення Інституту післядипломної освіти і дистанційного навчання Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, викладач
40.	Роса З.В.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, студентка магістратури спеціальності «Фінанси»
41.	Соколова І.В.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра менеджменту та адміністрування, студент
42.	Солтис О.І.	м. Львів, Львівський національний університет ім. Івана Франка, кафедра аналітичної економії та міжнародної економіки, асистент
43.	Соляк Л.О.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра економічної теорії та маркетингу, аспірантка
44.	Срібна Є.В.	м. Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет, студентка
45.	Стільник В.В.	м. Первомайськ, Первомайський інститут Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кафедра економіки та менеджменту, викладач
46.	Стриганіна Х.Я.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, студент

№ з/п	Прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання	Місто, навчальний заклад (установа), кафедра (відділ), посада
47.	Ступницька Н.І.	м. Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра економічної теорії, викладач
48.	Ступницький В.В., к.е.н., доц.	м. Рівне, Національний університет водного господарства та природокористування, кафедра економічної теорії, доцент
49.	Таран В.В.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, обліково-фінансовий факультет, студентка
50.	Ткач М.А.	м. Дніпропетровськ, Національна металургійна академія України, кафедра прикладної математики та обчислювальної техніки, завідувач лабораторії
51.	Турянський Ю.І., к.е.н., доц.	м. Львів, Львівська комерційна академія, кафедра економічної теорії, здобувач
52.	Феджора О.З.	м. Львів, Національний університет «Львівська політехніка», кафедра «Безпеки інформаційних технологій», студент 4 курсу
53.	Холод Е.Г., к.т.н., доц.	м. Дніпропетровськ, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, кафедра економічної кібернетики та математичних методів в економіці, професор
54.	Цимбала З.В.	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, студентка магістратури спеціальності «Фінанси»
55.	Чумак Т.В.	м. Дніпропетровськ, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, кафедра економічної кібернетики та математичних методів в економіці, старший викладач
56.	Швачич Г.Г., к.т.н., доц.	м. Дніпропетровськ, Національна металургійна академія України, кафедра прикладної математики та обчислювальної техніки, завідувач кафедри
57.	Шевчик Р.С.	м. Харків, Харківський інститут банківської справи, студент
58.	Шевчук В.О.	м. Київ, Київська державна академія водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, кафедра економічної теорії, старший викладач
59.	Юрків Н.Я., к.е.н., доц.	м. Львів, Львівська комерційна академія, кафедра економічної теорії, здобувач
60.	Янчук Т.В.	м. Вінниця, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем, асистент
61.	Ярмоленко Л.І.	м. Дніпропетровськ, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, кафедра економічної кібернетики та математичних методів в економіці, старший викладач

Зміст

Секція 1. Інформаційні системи і технології.....	3
Алімасова Д.П. Готовність майбутніх менеджерів до використання нових інформаційних технологій з точки зору системного підходу	3
Вжишкевич Г.А. Чисельні методи засобами C# 4.0.....	4
Горбачук В.М., Кетрушка Н.І., Лещинська Л.В. Параметри функції Кобба-Дугласа для галузей промисловості та будівництва України у 2007-2009 рр.	6
Гордієнко В.П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійно-мовленнєвій підготовці майбутніх молодших спеціалістів біржової діяльності	11
Квашук Д.М. Основні вимоги до застосування технологій діяльності підрозділів конкурентної розвідки	12
Кльомін О.С. Мобільні загрози.....	13
Мосолова К.С. Піратство: злочин чи примус?.....	14
Феджора О.З. Стійкі та легко запам'ятовувані паролі.....	15
Швачич Г.Г., Холод Е.Г., Ткач М.А. Многоканальный режим сетевого интерфейса кластерных вычислительных систем.....	16
Янчук Т.В., Соколова І.В. Інформаційна влада, як невід'ємна частина сучасного суспільства	19
Ярмоленко Л.І., Чумак Т.В. Оптимізація портфеля цінних паперів за моделлю Квазі-Шарп	21
Секція 2. Економічні науки	24
Башнянин Г.І., Турянський Ю.І., Юрків Н.Я. Економічна природа капіталу та його роль в капіталізації економічного розвитку.....	24
Бутенко Т.В. Управління ефективним розвитком аграрної сфери через удосконалення механізму податкового планування підприємств	25
Вашай Ю.В. Стан енергетичної безпеки України.....	27
Вусик У.Ю. Проблеми формування бюджету 2012.....	29
Герасименко О.В., Моржин Ю.Ю. Перспективи зайнятості студентської молоді.....	30
Горбань А.В., Шевчук В.О. До питання маркетингу у сфері вищої освіти в Україні	32
Демешко Ю.О., Британська Н.Н. Основні завдання та напрямки оптимізації боргової політики України.....	34
Драбек Р.Ю. Перспективи розвитку програмно-цільового методу в бюджетному процесі України.....	35
Дудин А.А. Рассмотрение факторов, влияющих на экономическое развитие региона, с точки зрения теории креативного класса.....	37
Кайдановский К.А. Особенности антикризисного управления предприятием	38
Качанова Т.Є. Фінансові ризики на підприємстві.....	39
Климко О.І. Оцінка вартості клієнтського капіталу за допомогою нечіткого інтегралу	40
Козярик І.В. Інвестиційний податковий кредит як фінансовий інструмент інвестиційного забезпечення розвитку комунального господарства.....	42
Король І.В., Британська Н.Н. Переваги та недоліки податкового кодексу України	45
Кравець Р.А. Удосконалення методів фінансового прогнозування як фактора розвитку економіки України	48
Лаговська О.А. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства	49
Малиш Г.А. Тенденції зміни філіальної мережі вітчизняних банків внаслідок впливу світової фінансової кризи	50
Маркевич Т.Л. Сучасна парадигма регіонального розвитку	51
Морозов Р.В. Організація процесу стратегічного планування комплексного розвитку галузі рисівництва.....	53
Осипчук М.Д. Ефективність діяльності малих підприємств у туриндустрії у трансформаційній економіці.....	55
Павлик В.М. Аналіз наукових підходів до визначення сутності банківського капіталу.....	57

Поліщук О.А., Качур В.В. Механізм управління фінансовими інвестиціями підприємства	60
Поліщук О.А., Таран В.В. Місце фінансово-промислових груп в інвестиційній діяльності України	61
Полякова Л.В. Методичні процедури удосконалення системи контролю виробничих запасів на підприємстві.....	63
Роса З.В. Інструменти податкового регулювання як елемент фінансових важелів у забезпеченні сталого розвитку підприємств України.....	65
Солтис О.І. Вплив інфляції на розвиток монетарного сектору	66
Соляк Л.О. Соціальна відповідальність бізнесу: наскрізна проблема	68
Стільник В.В. Економічний аспект сільськогосподарської кооперації в Україні	69
Стриганіна Х.Я. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні.....	70
Ступницький В.В., Ступницкая Н.И., Срибная Е.В. Теоретические основы контроля демографии в Украине.....	72
Цимбала З.В., Кміть В.М. Аналіз бюджетоутворюючої ролі податків на споживання в Україні	74
Шевчик Р.С. Шляхи покращення системи державного внутрішнього контролю	76
Секція 3. Математика.....	79
Мінько О.О. Побудова обмежувальної сфери над дискретною множиною точок.....	79
Секція 4. Технічні науки	83
Батаровська М.В., Кущевський М.О, Кошевка Ю.В. Обґрунтування вибору досліджуваних тканин	83
Наші автори	86

Віддруковано з готових діапозитивів в СМП "Тайп"
46006, м. Тернопіль, вул. Чернівецька, 44б,
тел./факс 8(0352) 52-61-61, 52-75-00